

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA HUDEBNÍ VÝCHOVY A KULTURY

První česká Cio Cio San (Madama Butterfly)

Životní a umělecké osudy pěvkyně Elly Noëmi Wolfové–Koppové

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Kateřina Pfliegerová

Učitelství pro 2. stupeň ZŠ, obor HV–VYCH

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Romana Feiferlíková, Ph.D.

Plzeň 2024

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně
s použitím uvedených pramenů a literatury.

V Plzni, 25. dubna 2024

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Mé díky patří vedoucí diplomové práce Mgr. et Mgr. Romaně Feiferlíkové, Ph.D. za odborné vedení a Archivu města Plzně za vstřícný přístup při studiu archivních materiálů.

Obsah

Úvod	1
1. Heuristický rozbor	2
2. Stručný nástin plzeňské opery v době plzeňského působení Elly Noëmi Wolfové–Koppové v letech 1902–1922	5
3. Ella Noëmi Wolfová (Volfová), provd. Koppová – životní a umělecké osudy operní pěvkyně	12
3.1 Léta dětství a studií	12
3.2 Angažmá v Lublani (1899–1902)	16
3.3 Plzeňské angažmá (1902–1922)	20
3.4 Městská hudební škola v Plzni (1922–1934)	49
3.5 Veřejná činnost	53
3.6 Závěr života	55
3.7 Další osudy jejích blízkých	61
3.8 Zhodnocení umělkyně	62
Závěr	66
Resumé	67
Seznam pramenů a literatury	68
Přílohy	86
I Fotografie	87
I.1 Ella Noëmi – civilní foto	87
I.2 Ella Noëmi – divadelní foto	108
I.3 Ella Noëmi – Městská hudební škola	114
II Soupis zjištěných rolí Elly Noëmi v plzeňském divadle	116
III Rodinné doklady	119

Úvod

Plzeňské městské divadlo ve své historii vždy mělo a dosud má skvělé renomé mezi ostatními divadelními scénami Čech a Moravy. Velkého rozmachu dosáhlo v době, kdy v jeho čele stál Vendelín Budil – herec, režisér, principál divadelní společnosti a posléze divadelní ředitel.

Jako divadelní ředitel v Plzni působil deset let (1902–1912). Měl to štěstí, že na ředitelské místo nastoupil ve chvíli, kdy se dokončovala v Plzni nová, na svou dobu moderní, divadelní budova (dnešní Velké divadlo). Měl tudíž možnost doplnit stávající soubor o nové síly dle vlastního výběru.

Jednou z nově angažovaných sopranistek byla Ella Noëmi Wolfová. Nadějná pěvkyně měla v té době za sebou tříleté angažmá v divadle v Lublani a pokoušela se o proniknutí do světa. Shodou okolností zakotvila v Plzni a Plzni zůstala již věrná až do své smrti.

Právě této osobnosti, která na prknech plzeňského divadla strávila 20 let a vytvořila zde nemálo rolí, jsem se rozhodla věnovat ve své diplomové práci. Ostatně Ella Noëmi Wolfová (posléze Koppová) mne zaujala již při psaní mé bakalářské práce o opeře Jakobín na plzeňském jevišti. Právě ona byla plzeňskou Terinkou ve všech prvních pěti nastudováních této Dvořákovy opery v Plzni.

Osudy pěvkyně budu ve své práci sledovat v celé šíři, tedy nejen na prknech plzeňského divadla, ale mým záměrem je zmapovat celou její životní pouť, a to jak po stránce osobního života, tak i profesního, kromě divadelní práce i následná léta působení na Městské hudební škole.

1. Heuristický rozbor

Osobnosti Elly Noëmi, ač v dobách její jevištní činnosti velmi populární, nebyla dosud věnována žádná větší monografická práce.

Nejdůležitějším pramenem pro poznání jejího života i činnosti je rodinná kronika z pera jejího manžela Václava Koppa.¹ Ta ovšem vznikla až tři roky po úmrtí pěvkyně, tudíž nemusí být vždy stoprocentně přesná. Je samozřejmě také potřeba vzít v úvahu, že Václav Kopp svoji ženu velmi miloval a při psaní kroniky byl zdrcen její nedávnou smrtí. Zvláště hodnocení jejích výkonů, postojů či některé další údaje mohou být tedy zkresleny a nemusí být vždy objektivní. Stejně tak jisté zkreslení může přinést nedokonalá lidská paměť, protože k sepsání kroniky došlo retrospektivně – až řadu let po daných událostech. Elle Noëmi je navíc věnována jen část jeho rukopisu, převážná většina práce popisuje peripetie životní i pracovní Václava Koppa.²

Přesnější informace by měly podávat archiválie úředního charakteru, ať už se jedná o zápisy matriční či pobytovou evidenci³ či záznamy z Archivu Národního divadla⁴.

V Archivu města Plzně kromě zmíněné rodinné kroniky řadu informací přinesl fond Vendelína Budila, registratura Městského úřadu, fond Městské hudební školy, Sběrka fotografií, Sběrka divadelních plakátů plzeňských, Sběrka úmrtních oznámení i některé další osobní fondy (viz seznam použitých pramenů).

Jméno Elly Noëmi zaznívá také v některých encyklopediích, zaměřených na hudebníky, byť se zde uváděné informace většinou víceméně opakují.⁵

Této pěvkyni se mj. věnoval ve svém článku pro populárně naučný časopis *Vítaný host David Růžička*, který ve čtyřech pokračováních shrnul některé okamžiky z jejího života. Držel se ale

---

¹ Archiv města Plzně (dále AmP), fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky.

² Osobě Václava Koppa se mj. věnuje diplomová práce Soni Martinovské (MARTINOVSKÁ, Soňa. "Bud'žež prokleti vy všichni, kdož jste toho původci". Léta 1870–1950 pohledem kroniky Václava Koppa. České Budějovice, 2014. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Filozofická fakulta). Moje diplomová práce se zaměřuje na osudy jeho manželky a o Václavu Koppovi se zmiňuji pouze okrajově.

³ Matriky, uložené v Archivu hlavního města Prahy či ve Státním oblastním archivu v Plzni, pobytová evidence v Archivu hlavního města Prahy, v Národním archivu či Archivu města Plzně.

⁴ Archiv Národního divadla – Umělci a spolupracovníci, Ella Noëmi Wolfová.

Dostupné z: <https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/8926> a <https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/7254> .

⁵ ČERNUŠÁK, Gracian, ŠTĚDRŮŇ, Bohumír a NOVÁČEK, Zdenko. Československý hudební slovník osob a institucí, sv. 2. M–Ž. Praha, Státní hudební vydavatelství, 1965, s. 181–182.

JANOTA, Dalibor a KUČERA, Jan Pavel. Malá encyklopedie české opery. Praha, Paseka, 1999, s. 180–181.

pouze již zmíněné rodinné kroniky, z níž ve velké míře doslovně cituje.⁶ Stejný autor vytěžené poznatky využil také ve své knize *Odhalená plzeňská tajemství*, kde se ovšem věnuje pěvkyni spíše z pohledu nalezené malby v domě, který obývala,⁷ a v příspěvku pro *Divadelní revue DJKT* ke 110. výročí uvedení opery *Madama Butterfly* na plzeňském jevišti.⁸

Medailon této pěvkyně a posléze hudební pedagožky je také v publikaci autorů Dagmar Hudecové a Karla Řeháčka *Plzeňské ženy: významné, zasloužilé i zajímavé: 1840–1939*.⁹

Osobní vzpomínku přináší sama pěvkyně v publikaci k 25. výročí nového městského divadla v Plzni.¹⁰

Další literatura pěvkyni věnuje spíše nepatrné zmínky.

Nejbohatším pramenem pro poznání její zejména pracovní aktivity je dobový denní tisk. Zvláště v době, kdy zářila na plzeňském jevišti, jí byla žurnalisty věnována značná pozornost. Objevuje se nejen v kritikách provedených představení či koncertů, ale i v různých anotacích a pozvánkách na chystané akce či představení. Zprávy o plzeňské pěvkyni tak lze nalézt nejen v regionálním, ale i celostátním tisku, v denících či týdenících různých politických stran, ale i zájmových uskupení či periodikách přinášejících informace z kulturního života.¹¹ V době, kdy již působila na Městské hudební škole, je počet zmínek podstatně menší, v tomto období se objevují spíše vzpomínkové články. O činnosti na hudební škole přinášejí informace především výroční zprávy této instituce.

Při jejím úmrtí v roce 1940 se v novinách objevilo několik článků, které tuto umělkyni připomínaly, později se její jméno objevuje v tisku jen zřídka (kromě výše zmíněných prací

---

⁶ RŮŽIČKA, David. *Madame Butterfly z Bezovky: aneb zapomenutá operní diva Ella Noëmi Koppová. Vítaný host v Plzeňském kraji: čtvrtletník příznivců přírody, památek a lidí*. 2014, č. 2, s. 24–25.

RŮŽIČKA, David. *Madame Butterfly z Bezovky: aneb zapomenutá operní diva Ella Noëmi Koppová. [2. díl]. Vítaný host v Plzeňském kraji: čtvrtletník příznivců přírody, památek a lidí*. 2014, č. 3, s. 24–25.

RŮŽIČKA, David. *Madame Butterfly z Bezovky: aneb zapomenutá operní diva Ella Noëmi Koppová. [3. díl]. Vítaný host v Plzeňském kraji: čtvrtletník příznivců přírody, památek a lidí*. 2014, č. 4, s. 24–25.

RŮŽIČKA, David. *Madame Butterfly z Bezovky: aneb zapomenutá operní diva Ella Noëmi Koppová. [4. díl, dokončení]. Vítaný host v Plzeňském kraji: čtvrtletník příznivců přírody, památek a lidí*. 2015, č. 1, s. 34–36.

⁷ RŮŽIČKA, David. *Odhalená plzeňská tajemství*. Plzeň, Nava, 2019, s. 28–33.

⁸ RŮŽIČKA, David. *Madama Butterfly zazněla poprvé česky před 110 lety v Plzni! Ztvárnila ji mladá diva Ella Noëmi Koppová! Divadelní revue DJKT*, 2017, r. 15, č. 5, s. 31.

⁹ HUDECOVÁ, Dagmar a ŘEHÁČEK, Karel. *Plzeňské ženy: významné, zasloužilé i zajímavé: 1840–1939*. Plzeň, Dimenze AZ, s.r.o., 2017, 86 nečísl. s.

¹⁰ *Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek*. Plzeň, 1928, s. 167–172.

¹¹ Blíže viz Seznam pramenů a literatury v příloze.

D. Růžičky). Jako o první české Butterfly o ní píše archivářka Hana Dobrá v Plzeňském přehledu v roce 1987¹² i muzikolog Antonín Špelda¹³.

Ella Noëmi je také zmíněna v diplomové práci Soni Martinovské „Budtež prokleti vy všichni, kdož jste toho původci“, která se zabývá pohledem Václava Koppa na léta 1870–1950.¹⁴

---

¹² DOBRÁ, Hana. První česká Butterfly. Plzeňský přehled. 1987, č. prosinec, s. 8–9.

¹³ ŠPELDA, Antonín. Divácky vděčné dílo: Pucciniho Madame Butterfly opět na plzeňské scéně. Pravda: List Československé komunistické strany. 1987, r. 68, č. 87, 14. 4. 1987, s. 5.

¹⁴ MARTINOVSKÁ, Soňa. "Budtež prokleti vy všichni, kdož jste toho původci". Léta 1870–1950 pohledem kroniky Václava Koppa. České Budějovice, 2014. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Filozofická fakulta.

2. Stručný nástin plzeňské opery v době plzeňského působení Elly Noëmi

Wolfové–Koppové v letech 1902–1922

První kamenné divadlo bylo v Plzni postaveno v roce 1832 podle plánů italského architekta Lorenza Sachettiho. Jednalo se údajně o první kamenné divadlo v Čechách hned po Praze. Divadlo sloužilo svému účelu 70 let. Jeho zařízení však zastarávalo a nedisponovalo dostatečnými prostory ani pro diváky ani pro divadelní personál.

Koncem 80. let 19. století tedy městská rada rozhodla o potřebě vystavět v Plzni nové reprezentační divadlo. To nakonec vyrostlo podle plánů Antonína Balšánka a slavnostně otevřené bylo 27. září roku 1902 Smetanovou Libuší. Divadlo bylo zadáno od 1. září 1902 Družstvu českého divadla v Plzni, které vzniklo již v únoru téhož roku. Družstvo mělo 101 podílníků se 104 podíly. Město uzavřelo s Družstvem zvláštní smlouvu, jíž byl upraven právní poměr mezi obcí a podnikatelem, jemuž bylo divadlo zadáno. Podnikatel (v tomto případě Družstvo) získal divadlo se vším fundem k bezplatnému užívání, měl za povinnost v divadle provozovat hry, zpěvohry i koncerty a měl právo k tomuto účelu najímat síly umělecké i technické a administrativní, včetně ředitele divadla. Obec přispívala na provoz a pořizování a doplňování divadelního fundu a dekorací a na své náklady obstarávala osvětlení a otop divadla a pečovala o požární bezpečnost.¹⁵

Předsedou správního výboru Družstva byli poslanec František Schwarz (1902–1906), Ing. Hugo Říha (1907–1908), rada městských úřadů Josef Fomann (1909–1910) a opět Ing. Hugo Říha (1911 až do likvidace v roce 1912 a výmazu firmy v roce 1913).¹⁶ Předseda zastupoval společenstvo při podpisu smlouvy s obcí, svolával valnou hromadu i schůze správního výboru, předsedal jim, řídil rokování i hlasování.

Proti podnikateli zastupoval obec intendant, který byl ustanoven starostou města, a jehož činnost byla upravena zvláštní instrukcí. Jeho úkolem bylo dohlížet, aby byla v plném rozsahu naplňována smlouva, uzavřená mezi Družstvem českého divadla (či pozdějšími nájemci divadla) a obcí města Plzně, aby budova divadla a všechen majetek v ní se nalézající byl šetrně užíván a udržován, a aby obecní zřízenci, kteří byli v divadle ustanoveni, konali své povinnosti. Zároveň mj. intendant měl povinnost dohlížet na to, aby byl zachován počet uměleckých

¹⁵ KŘÍŽ, František. Město Plzeň. Přehled složení a činnosti obecní správy za léta 1919–1924. Plzeň, 1925, s. 201.

¹⁶ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 14–15.

i technických zaměstnanců divadla. Pokud divadelní podnikatel (= nájemce divadla) hodlal dát některému členu výpověď, či ji člen podal sám, měl být o tom informován i intendant. Stejně tak přijímání nových členů, poskytování dovolených či pronájem divadla k pohostinským hrám se mělo dít se souhlasem intendanta. Intendant zároveň dohlížel na uváděný repertoár a jeho kvalitní nastudování.¹⁷ Prvním byl Josef Čipera, od 11. ledna 1904 Jan Kessler a od 5. července 1919 František Bílek. Právně konceptní agendu měl na starosti nejprve rada městských úřadů Josef Fomann, a po jeho smrti 15. listopadu 1915 ředitel městských úřadů František Plzák.¹⁸

Prvním ředitelem divadla se stal Vendelín Budil, který byl zároveň i vrchním režisérem opery a činohry. Po deset let řídil divadlo, kde se provozovaly všechny čtyři žánry – opera, opereta, činohra i balet. Prvním kapelníkem nového divadla a šéfem opery se stal dirigent Antonín Kott, kapelníkem a koncertním mistrem Emanuel Bastl, dále v opeře působil Vojtěch Horák, kapelník, korepetitor a hudební skladatel, Jindřich Strnad, kapelník a virtuos na harfu, Cecil Vašíček jako režisér opery a Antonín Vlasák jako inspicient opery. Sólistů opery bylo v počátcích 13 – šest dam a sedm pánů. Byli to Marie Monreálová a Jetty Rudolfová-Kurzová pro první dramatický obor, Noëmi Wolfová pro mladodramatické role, Anna Marie Gärtnerová pro mezzosopránové role, Růžena Magersteinová jako operní subreta a koloraturní sopránistka a Karla Fürstová jako operetní subreta, Titus Olszewski, Antonín Harfner a František Vlček (tenoristé), Emil Burian a Jan Ouředník (barytonisté) a Jiří Huml a Cecil Vašíček (basisté). Kromě toho samozřejmě zde působil i třicetičlenný sbor a pětatřicetičlenný orchestr.¹⁹

Již během následné sezóny se operní soubor značně obměnil. Z původních sólistek zbyly pouze Ella Noëmi Wolfová a Jetty Rudolfová-Kurzová, nově byly angažovány Vlasta Boubelová, Albína Eisenhutová, Vilma Hingstová a Fanča Horníková. Z pánů byli nadále v angažmá Emil Burian, Antonín Harfner, Jiří Huml a Jan Ouředník, nově nastoupili Eduard Aschenbrenner, Josef Konrád, Rudolf Lanhaus, František Mansfeld a Adolf Ránek.²⁰

---

¹⁷ Návrh instrukce pro intendanta divadla královského města Plzně. Plzeňské listy. 1902, č. 233, 11. 10. 1902, s. 6.

¹⁸ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 16.

¹⁹ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 34–36.

Dějiny města Plzně: 1788–1918. 2. svazek. Plzeň, 2016, s. 759.

²⁰ Almanach nového městského divadla v král. městě Plzni. 1903–1904. Saisona II. Vydal a upravil Antonín Snopek. Plzeň, 1903, s. 5.

V roce 1912 Družstvo pro finanční těžkosti ukončilo svoji činnost a Vendelín Budil odešel do důchodu. Byla vytvořena Společnost českého divadla, která si divadlo pronajala od obce a do čela jako ředitele postavila Karla Veverku. Předsedou společnosti byl advokát dr. Heřman Šikl.²¹ Takto divadlo fungovalo dva roky. Těžkosti nastaly s vypuknutím první světové války. Ředitel Veverka využil tzv. válečný paragraf, který zbavoval podnikatele povinnosti vést divadlo ve své režii. Zaměstnanci divadla se proto rozhodli provozovat divadlo ve vlastní správě a na vlastní finanční náklady. Vzhledem k tomu, že válečné události neměly negativní vliv na návštěvnost divadla, spíše naopak, Společnost se po krátké době opět ujala vedení divadla.

Po obecních volbách v červnu 1919 se správa města rozhodla, že divadlo bude spravovat přímo, a to po stránce organizační i finanční. Městské zastupitelstvo zvolilo Správní divadelní komisi, divadelní referát obstarával náměstek starosty František Bílek, který byl zároveň předsedou správní komise. V komisi zasedalo 11 členů dosazených městským zastupitelstvem a tři členové divadla. V tříčlenném předsednictvu kromě předsedy zasedal také místopředseda Václav Kopp (manžel Elly Noëmi) a finanční referent Konstantin Schindler. Ředitelem byl jmenován dosavadní režisér divadla Josef Fišer, šéfem opery se stal kapelník Antonín Barták.

Ke změně ve vedení divadla došlo v roce 1922, kdy se obecní správa rozhodla pronajmout divadlo na tři roky divadelnímu podnikateli Bedřichu Jeřábkovi, který byl do té doby ředitelem Slovenského národního divadla v Bratislavě.

Na operním repertoáru v letech 1902–1922 byla díla téměř všech českých skladatelů (Vilém Blodek, Otakar Bradáč, Antonín Dvořák, Zdeněk Fibich, Josef Bohuslav Foerster, Vojtěch Hřímalý, Leoš Janáček, Karel Kovařovic, Jan Malát, Oskar Nedbal, František Neumann, Gustav Roob, Josef Richard Rozkošný, Bedřich Smetana, Stanislav Suda a Karel Weis),²² z německých skladatelů se hrál Eugen d'Albert, Ludwig van Beethoven, Leo Blech, Friedrich von Flotow, Georg Friedrich Händel, Engelbert Humperdinck, Gustav Albert Lortzing, Otto Nicolai, Richard Wagner a Carl Maria von Weber, z rakouských Ignac Brüll, Josef Haydn, Wilhelm Kienzl

---

²¹ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 16.

²² Ředitel divadla Vendelín Budil se nebál ani uvádění oper soudobých plzeňských skladatelů jako byl Vojtěch Hřímalý ml. (30. července 1842 Plzeň – 15. června 1908 Vídeň) a jeho *Zakletý princ* (za Budila uveden v roce 1903 s počtem 21 repríz), Stanislav Suda (30. dubna 1865 Starý Plzenec – 1. září 1931 Plzeň), jehož *Lešetínský kovář* byl uveden v dubnu 1903 a dočkal se 27 repríz, *Bar Kochba* v dubnu 1905 s 12 reprízami a opera *U božích muk* uvedena v novém divadle v březnu 1907 s deseti reprízami, či Otakar Bradáč (10. listopadu 1874 Pátek – 11. ledna 1924 České Budějovice, v Plzni od roku 1904 provozoval vlastní hudební školu) a jeho *Obžinky* (20. ledna 1903 – provedeny pouze jedenkrát) a *Kostnice sedlecká* (prosinec 1905 – provozována pouze dvakrát). (Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 114.)

a Wolfgang Amadeus Mozart, z francouzských Adolphe Charles Adam, Daniel Francios Esprit Auber, Georges Bizet, Francios Adrien Esprit Boildieu, Leo Delibes, Charles Gounod, Jacques Fromental Halévy, Gustave Charpentier, Louis Almé Maillart, Jules Massenet, Giachome Meyerbeer, Jacques Offenbach, Camille Saint-Saëns a Charles Louis Ambroise Thomas, z italských Gaetano Donizetti, Ruggiero Leoncavallo, Pietro Mascagni, Giacomo Puccini, Gioacchino Rossini, Giuseppe Verdi a Ermanno Wolf-Ferrari, z ruských Petr Iljič Čajkovskij a Anton Rubinstein, z maďarských Karl Goldmark, z polských autorů to byl Stanislav Moniuszko, z belgických Albert Grisar.²³

Přehled o počtu uváděných operních a operetních titulů na plzeňském jevišti v letech 1902–1922 a četnosti oper a operet v jednotlivých sezónách přináší následná tabulka:²⁴

Divadelní sezóna 1902/1903							
Operních představení	112	titulů	18	nově nastudováno		novinky	2
Operetních představení	46	titulů	7	nově nastudováno		novinky	4
Divadelní sezóna 1903/1904							
Operních představení	113	titulů	31	nově nastudováno	16	novinky	3
Operetních představení	40	titulů	12	nově nastudováno		novinky	3
Divadelní sezóna 1904/1905							
Operních představení		titulů	31	nově nastudováno	12	novinky	7
Operetních představení		titulů	9	nově nastudováno	6	novinky	3
Divadelní sezóna 1905/1906							
Operních představení	108	titulů	32	nově nastudováno	7	novinky	3
Operetních představení	28	titulů	6	nově nastudováno		novinky	3
Divadelní sezóna 1906/1907							
Operních představení	100	titulů	33	nově nastudováno	10	novinky	6
Operetních představení	22	titulů	3	nově nastudováno		novinky	1
Divadelní sezóna 1907/1908							
Operních představení	89	titulů	26	nově nastudováno	6	novinky	5
Operetních představení	69	titulů		nově nastudováno		novinky	
Divadelní sezóna 1908/1909							
Operních představení	84	titulů	25	nově nastudováno	5	novinky	4
Operetních představení	62	titulů	11	nově nastudováno	7	novinky	5

²³ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 86.

²⁴ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 40–59.

Divadelní sezóna 1909/1910							
Operních představení	91	titulů	20	nově nastudováno	3	novinky	2
Operetních představení	100	titulů	12	nově nastudováno	7	novinky	6
Divadelní sezóna 1910/1911							
Operních představení	93	titulů	29	nově nastudováno	6	novinky	2
Operetních představení	83	titulů	16	nově nastudováno	7	novinky	4
Divadelní sezóna 1911/1912							
Operních představení	91	titulů	23	nově nastudováno	5	novinky	4
Operetních představení	79	titulů		nově nastudováno		novinky	
Divadelní sezóna 1912/1913							
Operních představení	105	titulů	22	nově nastudováno	10	novinky	4
Operetních představení	82	titulů	18	nově nastudováno	10	novinky	4
Divadelní sezóna 1913/1914							
Operních představení	115	titulů	20	nově nastudováno	12	novinky	3
Operetních představení	82	titulů	14	nově nastudováno	12	novinky	8
Divadelní sezóna 1914/1915							
Operních představení	86	titulů	21	nově nastudováno	10	novinky	2
Operetních představení	118	titulů	21	nově nastudováno	15	novinky	11
Divadelní sezóna 1915/1916							
Operních představení	30	titulů	4	nově nastudováno		novinky	
Operetních představení		titulů		nově nastudováno		novinky	
Divadelní sezóna 1916/1917							
Operních představení	72	titulů	15	nově nastudováno		novinky	1
Operetních představení	75	titulů	13	nově nastudováno		novinky	4
Divadelní sezóna 1917/1918							
Operních představení	95	titulů	13	nově nastudováno	4	novinky	0
Operetních představení	84	titulů	11	nově nastudováno	5	novinky	3
Divadelní sezóna 1918/1919							
Operních představení	115	titulů	19	nově nastudováno	1	novinky	1
Operetních představení	68	titulů	9	nově nastudováno		novinky	2
Divadelní sezóna 1919/1920							
Operních představení	133	titulů	17	nově nastudováno		novinky	1
Operetních představení	74	titulů	9	nově nastudováno		novinky	1

Divadelní sezóna 1920/1921							
Operních představení	105	titulů	15	nově nastudováno		novinky	3
Operetních představení	81	titulů	6	nově nastudováno		novinky	3
Divadelní sezóna 1921/1922							
Operních představení	112	titulů	19	nově nastudováno		novinky	0
Operetních představení	98	titulů	11	nově nastudováno		novinky	6

V průběhu první divadelní sezóny v novém divadle zaznělo 18 operních titulů, z nichž devět bylo českých. V Plzni poprvé zazněla Rozkošného pohádková zpěvohra *Popelka* a Sudův *Lešetínský kovář*. V sezóně 1903/1904 byla premiérově uvedena v prosinci Dvořákova opera *Čert a Káča*, a to za účasti skladatele, což byla zároveň poslední Dvořákova návštěva v Plzni. Hned v březnu zde byl premiérován jeho *Dimitrij*. *Rusalka* byla premiérově nastudována v září téhož roku a byla první premiérou nové sezóny 1904/1905. Další operní novinkou v této sezóně byl pro Plzeň Sudův *Bar Kochba* a Bradáčovy *Obžínky*. V březnu 1905 zazněla v Plzni poprvé Pucciniho opera, a to *Bohéma*.

Divadelní sezóna 1905/1906 byla ovlivněna v prosinci náhlým úmrtím šéfa opery Antonína Kotta. Na jeho místo byl jmenován dosavadní koncertní mistr orchestru a dirigent Emanuel Bastl. Ten připravil poprvé pro Plzeň Bradáčovu *Kostnici sedleckou* a uvedl na jeviště poprvé Foerstrovo dílo, a to operu *Jessika* (též pod názvem *Kupec benátský*). Pro další sezónu byla jako novinka vybrána Rozkošného opera *Černé jezero* a Dvořákův *Jakobín*, který získal pevné místo na plzeňském jevišti. V dubnu se plzeňskému publiku představil Massenetův *Werther*.²⁵

V divadelní sezóně 1907/1908 v Plzni v české premiéře zazněla Pucciniho *Madama Butterfly*.

V následující sezóně byla na zdejším jevišti poprvé uvedena Smetanova *Čertova stěna* i Dvořákovy *Tvrdé palice*. První polskou operou na plzeňské scéně byla v dubnu 1910 Moniuszkova *Halka*. V sezóně 1910/1911 byl uveden kompletní cyklus Smetanových oper i třívečerní Fibichův melodramatický cyklus *Hippodamie*. K vrcholům sezóny patřil i Verdiho *Falstaff*. V posledním roce Budilovy vlády a zároveň šéfa opery Bastla zazněly jako novinky Dvořákův *Král a uhlíř*, Kovařovicova opera *Na starém bělidle* a Charpentierova *Louisa*.

²⁵ Sto let českého divadla v Plzni: 1865–1965. Plzeň, Západočeské nakladatelství, 1965, s. 63–64. Dějiny města Plzně: 1788–1918. 2. svazek. Plzeň, 2016, s. 758–761.

Od divadelní sezóny 1912/1913 se novým ředitelem stal Karel Veverka a šéfem opery Václav Talich. Ten hned v prvním roce svého působení připravil Smetanovu *Prodanou nevěstu*, Sukův melodram *Radúz a Mahulena*, Saint-Saënsovu operu *Samson a Dalila*, Dvořákovu *Rusalku*, Smetanova *Dalibora* a Kovařovicovu operu *Psohlavci* a v dalším roce např. Mozartovu *Kouzelnou flétnu*, Wagnerovu operu *Rienzi*, která zde byla uvedena v české premiéře, Fibichovu *Hedu* a Dvořákovu *Jakobína*. V následných letech činnost divadla poznamenala válka, i když přes počáteční obavy se válečné hrůzy do návštěvnosti divadla nepromítly. V první válečné sezóně 1914/1915 patřila k operním vrcholům Lortzingova *Undina*. V další divadelní sezóně došlo ke změně šéfa opery. Václav Talich rezignoval a ředitel Veverka povolal na jeho místo Ludvíka Vítězslava Čelanského. Nastudoval zde však pouze Smetanovu *Prodanou nevěstu* a *Dalibora* a Dvořákovu *Rusalku* a od spolupráce odstoupil. Jako kapelník se nadále uplatňoval Jan Janota, od roku 1916 byl angažován jako dirigent skladatel Karel Moor.

V sezóně 1916/1917 byla nově nastudována Smetanova *Libuše*, v níž v následující sezóně zazářila jako host Ema Destinnová, která zde v dubnu 1918 hostovala v pěti představeních a byla jmenována čestnou členkou divadla.

Od sezóny 1919/1920, kdy se správy divadla ujala obec, a uměleckým šéfem byl jmenován režisér Josef Fišer, se v dramaturgii stále více prosazoval trend ústupu od laciných operet a na plzeňské jeviště se dostávaly kvalitní opery. V čele opery byl Antonín Barták, který v této sezóně uvedl 19 operních titulů, z toho 10 českých. V sezóně 1920/1921 začal český repertoár ustupovat do pozadí, na jeviště se dostala Kienzlova *Píseň hor*, Roobovo *Srdce Pikangovo* a Leoncavallova *Zaza*. Českou operu zastoupila Fibichova tragická zpěvohra *Pád Arkuna*.

Následnou sezónu 1922/1923 už bylo divadlo v rukou soukromého podnikatele Bedřicha Jeřábka a bez Elly Noëmi, které již nebylo nabídnuto další angažmá.²⁶

---

²⁶ Sto let českého divadla v Plzni: 1865–1965. Plzeň, Západočeské nakladatelství, 1965, s. 64–65.

Dějiny města Plzně: 1788–1918. 2. svazek. Plzeň, 2016, s. 760–764.

Dějiny města Plzně: 1918–1990. 3. svazek. Plzeň, 2018, s. 906–913.

ŠPELDA, Antonín, Slavní plzeňské opery. Plzeň, Západočeské nakladatelství, 1986, s. 38–40, 57, 63–67.

3. Ella Noëmi Wolfová (Volfová), provd. Koppová – životní a umělecké osudy operní pěvkyně

3.1 Léta dětství a studií

Ella (Alžběta) Wolfová²⁷ se narodila 1. listopadu 1876²⁸ v Hamburku rodičům, kteří přišli z Čech. Otec František Wolf (nar. 28. července 1842) pocházel z hornické rodiny v Přísečnici v Krušných horách. Vyučil se zlatníkem a pro zdokonalení se v oboru procestoval země východní Evropy a pobýval i v Cařihradu (Istanbul). V Hamburku si zřídil obchod ve vlastním domě u přístavu. Dne 25. listopadu 1873 se v Praze u sv. Haštala oženil²⁹ s Johannou Jogovou z Prahy (nar. 17. prosince 1850³⁰ – zemř. 13. ledna 1909³¹). Z manželství se narodily dvě děti – v roce 1874 syn Ondřej a o dva roky později dcera Alžběta (Betty, později Ella). Bohužel necelý rok po jejím narození (7. září 1877) otec František umírá na tuberkulózu. Matka se tedy rozhodla vrátit se s dvěma malými dětmi (3 roky a 1 rok) zpět do Čech ke své ovdovělé matce Theresii Jogové, roz. Krausové, která měla v Praze na Starém Městě krámkem se smíšeným zbožím (Za Haštalem 784/1). Ta však umírá již 5. června 1882.³² V říjnu téhož roku se Johanna s dětmi stěhuje nedaleko – na adresu Haštalská 791/9.³³

Matka ve snaze zajistit si uplatnění, aby mohla finančně uživit rodinu, začala navštěvovat ošetřovatelský kurz u gynekologa MUDr. Pavlíka, takže mohla pracovat jako porodní

---

²⁷ Rodné příjmení Elly znělo Wolfová – tedy v německé variantě psáno s W. Zvláště po svém příchodu do Plzně v roce 1902 však začala používat počestěnou variantu Volfová. Takto se objevuje v plzeňské pobytové evidenci, ovšem v matrikách při sňatku i při narození syna je stále její rodné příjmení uváděno s W, v dalších dokumentech, včetně divadelních kritik, jsou používány obě varianty – s jednoduchým i dvojitým V. V textu používám sjednocenou variantu Wolfová, v citacích zdrojů ponechávám tak, jak je uvedeno.

²⁸ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 170 n. (Následující text, pokud není v citaci uvedeno jinak, čerpá z tohoto materiálu.)

²⁹ Archiv hlavního města Prahy, Sběrka matrik, Staré Město – kostel sv. Haštala, matrika oddaných HŠ O11 1873-1885, f. 13. Dostupné z:

<https://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=B14463683913408BA4AA6861D59FAEB9&scan=15#scan15>.

³⁰ Archiv hlavního města Prahy, Sběrka matrik, Staré Město – kostel sv. Haštala, matrika narozených HŠ N14 1850-1853, f. 12. Dostupné z:

<https://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=386F60C10F3D41F6839D64DEB6067924&scan=14#scan14>.

³¹ Archiv hlavního města Prahy, Sběrka matrik, Karlín – kostel sv. Cyrila a Metoděje, matrika zemřelých KAR Z6 1901-1914, f. 132. Dostupné z:

<https://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=47DB47F96A7849628A7872739083A3A5&scan=146#scan146>.

³² Národní archiv, Policejní ředitelství I, konskripce, karton 238, obraz 440. Dostupné z:

<http://digi.nacr.cz/prihlasky2/index.php?action=link&ref=czarch:CZ-100000010:874&karton=238&folium=440>.

³³ Národní archiv, Policejní ředitelství I, konskripce, karton 365, obraz 440. Dostupné z:

<http://digi.nacr.cz/prihlasky2/index.php?action=link&ref=czarch:CZ-100000010:874&karton=365&folium=440>.

asistentka. Tuto činnost však vzhledem ke svým malým dětem mohla vykonávat jen s obtížemi. Brzy se proto podruhé provdala za úředníka Jana Meisetschlägera (30. ledna 1883 u sv. Haštala v Praze).³⁴ Obě děti (Ondřej a Alžběta) chodily do opatrovny a německé mateřské školy. Z druhého manželství se 9. června 1885 narodila dcera Anna,³⁵ která však záhy zemřela (24. června 1885),³⁶ a 12. listopadu 1886 syn František.³⁷

Po absolvování české obecné školy Ella Wolfová navštěvovala staroměstskou měšťanskou školu a po té dvouletou vyšší dívčí školu. Chtěla se věnovat učitelskému povolání, a tak se přihlásila ke zkoušce na dívčím učitelském ústavu v Praze. Již při zkouškách se zdejší učitel hudby J. Mašek podívoval, proč se s tak krásným hlasem chce věnovat učitelství a ne divadlu. Zkoušku sice úspěšně vykonala, ale údajně díky záměně uchazeček Adély a Alžběty Wolfové nebyla přijata.

Matka se tedy rozhodla, že i přes finanční náročnost zkusí jít Ella cestou, kterou jí doporučil učitel Mašek. Po přezkoušení u tehdejšího kapelníka Národního divadla Mořice Angera byla doporučena do Pivodovy pěvecké školy.³⁸ Tato škola měla tehdy v Čechách i v celé Evropě

---

³⁴ Archiv hlavního města Prahy, Sběrka matrik, Staré Město – kostel sv. Haštala, matrika oddaných HŠ O11 1873–1875, f. 228. Dostupné z:

<http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=B14463683913408BA4AA6861D59FAEB9&scan=233#scan233>.

³⁵ Archiv hlavního města Prahy, Sběrka matrik, Staré Město – kostel sv. Haštala, matrika narozených HŠ N19 1880–1887, f. 198. Dostupné z:

<http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=A42229E0211E4CCCB40DBEEA2AB40127&scan=213#scan213>.

³⁶ Archiv hlavního města Prahy, Sběrka matrik, Staré Město – kostel sv. Haštala, matrika zemřelých HŠ Z 9 1875–1896, f. 159. Dostupné z:

<http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=4F0FE121B95B49E9A62BFCDB49E3477C&scan=166#scan166>.

³⁷ Archiv hlavního města Prahy, Soupis pražského obyvatelstva 1830–1910 (1920). Dostupné z:

<http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=B4ECFF57A34811E181D5002215111B5A&scan=1#scan1>.

Archiv hlavního města Prahy, Sběrka matrik, Bubeneč – kostel sv. Gotharda, matrika narozených BBČ N20 1880–1890, f. 204. Dostupné z:

<http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=214BBB814EF14F6DB1ED786AD0FFD341&scan=216#scan216>.

František Meisetschläger se narodil 12. listopadu 1886. Maturoval na plzeňském gymnáziu a následně pokračoval ve studiu práv na Karlově univerzitě v Praze. Působil jako zaměstnanec poštovní spořitelny, ale v roce 1914 odešel s 29. zeměbranceckým plukem do Srbska, kde byl zajat. Zúčastnil se tzv. hladového pochodu přes Albánii a v prosinci 1916 se přihlásil do čs. vojska v Itálii jako legionář. Od roku 1924 působil ve Vojenském archivu jako přednosta archivní skupiny, od roku 1929 v téže funkci v Památníku osvobození. V té době již měl hodnost majora. Za své zásluhy získal několik vyznamenání. Po návratu do vlasti se oženil a měl tři děti – dceru Věru a syny Mirka a Tomáše. Zemřel však již 26. září 1938. (AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 168).

³⁸ ČERNUŠÁK, Gracian, ŠTĚDRŮŇ, Bohumír a NOVÁČEK, Zdenko. Československý hudební slovník osob a institucí, sv. 2: M–Ž. Praha, Státní hudební vydavatelství, 1965, s. 181–182.

vynikající renomé a přední pěvci zajížděli do Prahy, aby se nechali přezkoušet a poradit si od tohoto vynikajícího pedagoga. Pivodova škola se nacházela v Jungmannově třídě na Novém Městě v paláci barona Nádherného, který pro tento účel část paláce propůjčil. František Pivoda rozeznal vynikající dispozici Elly Wolfové a vzhledem k omezeným finančním možnostem její rodiny se rozhodl vyučovat ji zdarma. Budiž řečeno, že F. Pivoda byl dle všeho velice zkušený a dobrý pedagog. Věděl, že rozvíjející se hlas je třeba vést citlivě, postupně a opatrně, aby nebyl zbytečně přetěžován, a tím poškozen. Svá studia zde Ella Wolfová započala 5. října 1893. Sborové korepetice v Pivodově škole vedl profesor Gustav Vyskočil, otec Pavla Vyskočila, který přijal jako umělecké jméno rodné příjmení své matky – Ludikar. Pavel Ludikar byl nejen vynikajícím pěvcem, ale i pedagogem, který našel své uplatnění na hudební akademii v Salzburgu. V pátém ročníku vedl studium operního repertoáru hudební skladatel Karel Kovařovic. Pod vedením Pivody, Vyskočila a Kovařovice se Ella Wolfová připravovala na svoji operní dráhu.

Ve III. ročníku svých studií se zúčastnila předzpívání v dvorní opeře velkovévodství Hessen–Kassel, zdejší intendant ocenil její výkon a nabídl jí za rok angažmá bez další zkoušky.

Ve IV. ročníku jejích studií došlo opět k záměně dvou pěvkýň se jménem Wolfová, a tak jí F. Pivoda doporučil, aby přijala umělecké jméno, které jí sám vybral, a to Noëmi, což v řečtině znamená „vždy dobrá“. Od té doby tedy používala jméno Ella Wolfová – Noëmi, o několik let později po sňatku pak Ella Koppová – Noëmi, ale většinou bývala na plakátech a programech uváděna pouze jako Ella Noëmi.

Nabídku v Kasselu nakonec nepřijala. F. Pivoda u ní objevil velký pedagogický talent a chtěl z ní ve své škole učinit svoji nástupkyni. Bohužel však před koncem V. ročníku Elliných studií F. Pivoda 4. ledna 1898 nečekaně zemřel. Ve IV. a V. ročníku studovala Ella Noëmi již téměř výlučně operní repertoár. Po Pivodově smrti navštěvovala školu mimiky (tedy spíše pohybů a chování na jevišti) paní Kreibichové, bývalé primabaleríny pražského Národního divadla. Výbornou přípravou pro její další uměleckou kariéru byly i četné koncerty v Praze (mj. i v Rudolfinu) i v dalších městech.³⁹

---

³⁹ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 170 n.

V době svých studií vystoupila Ella Noëmi několikrát na koncertech Klubu mladých, který působil při spolku Mánes. Zúčastnila se např. koncertu k 100. výročí narození Fr. Palackého v Pečkách či koncertu v Českém Brodě.⁴⁰

S končícím studiem však bylo nutné poohlédnout se po vhodném angažmá.

---

⁴⁰ MAŠEK, Karel. Tři léta s "Mánesem": k dějinnému vývoji výtvarného umění. Praha, S.V.U. Mánes, 1922, s. 65.

3.2 Angažmá v Lublani (1899–1902)

V roce 1899 hledal intendant Národního divadla v Lublani Govékar mladodramatickou pěvkyni. Byl upozorněn na Ellu Noëmi a po krátké zkoušce se rozhodl ji angažovat pro divadelní sezónu 1899/1900.

V Lublani Ella Noëmi působila tři roky (1899–1902).⁴¹ Bydlela zde v rodině umělců Gerbičových. Fran Gerbič, bývalý operní pěvec ve Varšavě, byl profesorem slovinského hudebního spolku Glasbena Matica, jeho manželka byla rovněž operní pěvkyní. V Lublani byl vynikající operní soubor, složený především ze zahraničních pěvců (většinou Poláků a Čechů). Prvním představením Elly Noëmi v tomto divadle byla Leoncavallova opera *Komedianti*, kde ztvárnila obtížnou postavu Neddy. Byla zde Lidunkou v Blodkově opeře *V studni*, Markétkou v Gounodově *Faustovi* a hlavně Mařenkou ve Smetanově *Prodané nevěstě*. V roli Mařenky vystoupila pohostinsky i v královském divadle v Záhřebu.

Divadelní sezóna v Lublani trvala od října do března. O divadelních prázdninách pobývala Ella Noëmi v Čechách u rodičů. V té době vystupovala na různých koncertech a dobročinných akcích, např. 12. května 1900 vystoupila v Mladé Boleslavi na koncertu pěveckého spolku Boleslav, a to s árií z Donizettiho opery *Cikánka*, s Procházkovými písněmi a Doušovými skladbami *Vylítlo sluníčko*, *Maliny a Obrázek*.⁴²

V divadelní sezóně 1899/1900 hledalo Národní divadlo v Praze mladodramatickou pěvkyni do operního souboru. Pražské angažmá by pro Ellu znamenalo návrat k rodině, a tak se do konkurzu přihlásila. Do užšího výběru postoupila Ella Noëmi a Amálie Bobková. Amálie Bobková vystoupila 24. srpna 1900 jako Markétka v opeře Ch. Gounoda *Faust a Markétka*.⁴³

---

⁴¹ Lublaňské divadlo vstoupilo do nové sezóny téměř s polovinou českých herců a pěvců. Působili zde Anna Housová, Krista Rücklová, Adolf Dobrovolný, Rudolf Deyl, Vladimír Housa a Otakar Boleška v činoherním souboru, v opeře pak Ella Noëmi Wolfová a Otakar Loetzsch. Prvním kapelníkem byl Hilar Beníšek, druhým Jan Procházka. Správcem divadelní garderoby byl Václav Valenta, rekvizitářem Antonín Schwarz. Opera v této sezóně uvedla v premiéře *Psohlavce* od K. Kovařovice, Dvořákovu operu *Čert a Káča*, Smetanovu *Prodanou nevěstu* a *Dalibora* a Blodkovu operu *V studni*. (viz Dcuélnu gledališce v Ljublani... Národní listy. 1900, r. 40, č. 258, odpolední vydání 18. 9. 1900, s. [2] či Dennice novověku: orgán Bratrstva Česko–Slovanských podporujících spolků. 1900, r. 23, č. 51, 18. 10. 1900, s. 7.)

⁴² Koncertní přehled venkova. Boleslav Mladá. Dalibor: časopis pro všechny obory umění hudebního. 1900, r. 12, č. 24, 19. 5. 1900, s. 187.

⁴³ Archiv Národního divadla, Umělci a spolupracovníci, Amálie Bobková. Dostupné z: <https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/1204>.

Ella Noëmi se představila 28. srpna 1900 jako Mařenka v *Prodané nevěstě*⁴⁴ a údajně zaznamenala větší úspěch pěvecký i herecký. Přesto však do souboru byla přijata Amálie Bobková, která v té době byla sboristkou (chóristkou) u sv. Jindřicha v Praze.

Ella Noëmi tedy po divadelních prázdninách pokračovala v angažmá v Lublani.

V Čechách ale koncertovala i během svého lublaňského působení – např. 2. ledna 1902 vystoupila s českými písněmi v pražském Rudolfinu na koncertu Spolku českých žurnalistů⁴⁵ či 6. dubna téhož roku opět v Rudolfinu na X. koncertu Sdružených sirotčinců učitelských, kde přednesla písně Chvály, Nedbala, Procházky a Smetany⁴⁶.

V Lublani slavila mj. velký úspěch jako Gilda ve Verdiho *Rigolettovi*, o čemž informovala 2. února 1902 i *Národní politika*.⁴⁷ V této sezóně nebyla uváděna v Lublani žádná česká opera, ač v předchozích letech patřily k nejhojněji navštěvovaným. Z domácích skladatelů zazněla opera Vilharjeva *Smiluja ni a Ivanjska Kraljica* a opera chorvatského skladatele Ivana Zajca *Nikola Šubic Zrinskij*. Jinak byly uváděny především italské opery.⁴⁸

Dle Koppových pamětí se na jaře 1902 díky kolegyni Madle Nedbalové (sestře skladatele a dirigenta Oskara Nedbala) Ella dozvěděla o tom, že v Plzni bude otevřeno nové divadlo s operním souborem a hledá nové členy. V článku pro *Novou dobu* ovšem Ella Noëmi uvádí: „*Po tříleté činnosti u zemského divadla v Lublani rozhodla jsem se rozletěti se do světa – do Německa. Mladistvou hlavu majíc plnu smělých plánů (absolvovalať jsem už úspěšnou pohost. hru v Nár. div.), zastavila jsem se na cestě z Lublaně do Prahy ve Vídni a navštívila divadelní agenty. Starý divadelní praktik Minkus po přísné klavírní zkoušce z různých oper ihned mi nabídl kontrakt do Dortmundu. Protože jsem byla neplnoletou, musila jsem žádati rodičů o svolení k podpisu smlouvy. Jak jsem se však podivila, když místo toho přišel telegram od Mojmirá Urbánka, s nímž jsem byla osobně známa: Nechte všeho a přijedte okamžitě do Prahy. Budete*

---

⁴⁴ Archiv Národního divadla, Umělci a spolupracovníci, Ella Nöemi Wolfová. Dostupné z: <https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/8926> a <https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/7254>.

⁴⁵ Koncert Spolku českých žurnalistů. *Národní listy*. 1901, r. 41, č. 342, ranní vydání 12. 12. 1901, s. 4.

Koncert Spolku českých žurnalistů v Praze. *Národní politika*. 1902, r. 20, č. 3, ranní vydání 3. 1. 1902, s. [7].

⁴⁶ Slečna Ella Noemi Volfová, primadonna lublaňského divadla. *Národní politika*. 1902, r. 20, č. 55, 25. 2. 1902, odpolední vydání, s. [4].

Koncert ve prospěch Učitelského sirotčince. *Národní listy*. 1902, r. 42, č. 88, ranní vydání 30. 3. 1902, s. 3.

Ella Noemi Volfová, primadonna opery lublaňské. *Národní politika*. 1902, r. 20, č. 93, 5. 4. 1902, s. [3].

Koncert učitelského sirotčince. *Národní politika*. 1902, r. 20, č. 87 odpolední vydání 29. 3. 1902, s. [4].

⁴⁷ Ella Noemi Volfová. *Národní politika*. 1902, r. 20, č. 32, ranní vydání 2. 2. 1902, s. [9].

⁴⁸ Slovinské Národní divadlo v Lublani... *Národní politika*. 1902, r. 20, č. 91, odpolední vydání 3. 4. 1902, s. [4].

v Plzni zpívati na zkoušku.“⁴⁹ Ředitel plzeňského divadla Vendelín Budil ji pozval na zkoušku v termínu 27. – 29. března. Na konkurz se údajně přihlásilo dle slov Elly Noëmi na 88 operních adeptek. Ella Noëmi se představila mj. árií Micaely z Bizetovy *Carmen*, árií Mařenky ze III. jednání Smetanovy *Prodané nevěsty*, árií Violetty Valéry z I. jednání Verdiho opery *La traviata*, árií Gildy z Verdiho *Rigoletta*, Ptačí písní Neddy z Mascagniho *Komediantů* a Skřivánčí árií Barči ze Smetanovy *Hubičky*.⁵⁰ Konkurz se odbyval ve starém divadle (v dnešní Riegerově ul.), protože nová divadelní budova ještě nebyla dokončena. Krátce na to 22. května 1902 zaslal Budil jménem Družstva českého divadla královského města Plzně Elle Noëmi prozatímní smlouvu s nabídkou gáže 200 korun měsíčně (tedy 2400 korun ročně).⁵¹ Ella Noëmi nabídku přijala a od nové sezóny ukončila angažmá v lublaňském divadle.⁵²

Dle vzpomínek V. Koppa Ella Noëmi nic neponechala náhodě a hleděla si zajistit při konkurzu přímluvu. K jejímu přijetí možná napomohl i doporučující dopis dr. Hrdličky plzeňskému purkmistru Václavu Petákovi (který byl jeho přítel a spolužák), jehož blízký spolupracovník městský tajemník Josef Fomann byl členem zkušební komise, či přímluva Mojmíra Urbánka, spolumajitele hudebního nakladatelství a majitele koncertní a divadelní agentury, který si vymínil 3% provizi z gáže Elly Noëmi za sjednání angažmá.⁵³

Dne 13. dubna ještě jako členka lublaňské opery zaspívala Ella Noëmi na koncertním večírku společnosti Zvon v Novoměstské výstavní síni. Zde přednesla Donizettiho *Cikánku* a společně s tenoristou B. Tondlem dueta ze Smetanovy *Prodané nevěsty* a z Bizetovy *Carmen*.⁵⁴

V červnu se zúčastnila s mnoha dalšími umělci velké slavnosti herecké ve prospěch Ústřední jednoty českého herectva na Střeleckém ostrově v Praze.⁵⁵ Dne 12. července 1902 vystoupila

---

⁴⁹ Ella Noëmi: Jubilejní vzpomínka. Nová doba: orgán lidu pracujících, 28. 9. 1922 (in AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, Příloha).

⁵⁰ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 167.

⁵¹ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 179–180, Příloha XVII (originál Budilova dopisu).

⁵² Personál nového městského divadla v Plzni. Národní listy. 1902, r. 42, č. 211, odpolední vydání 2. 8. 1902, s. [3].

V opeře získány pro první... Zvon: týdeník belletristický a literární: majetek družstva spisovatelského. 1902, r. 3, č. 7, s. 99.

⁵³ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 179.

⁵⁴ Koncertní večírek soukromé společnosti Zvon. Národní listy. 1902, 17. 4. 1902 (in AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, Příloha VII).

⁵⁵ Velká slavnost herecká ve prospěch Ústřední jednoty českého herectva. Národní politika. 1902, r. 20, č. 174, odpolední vydání 26. 6. 1902, 4, s. [2].

na koncertní akademii v Černošicích, kterou pořádala pražská společnost Zvon ve prospěch chudé místní mládeže, a to již jako členka plzeňské opery.⁵⁶ Zúčastnila se rovněž koncertu matičního odboru v Plaňanech, kde přednesla valčíkové árie z Gounodovy opery *Romeo a Julie*, skřivánčí píseň ze Smetanovy *Hubičky* a písně od Rozkošného, Kádnera a Kovařovice.⁵⁷

---

⁵⁶ Při koncertní akademii v Černošicích. *Národní politika*. 1902, r. 20, č. 178, ranní vydání 30. 6. 1902, s. [5].

⁵⁷ Koncert matičního odboru v Plaňanech... *Národní politika*. 1902, r. 20, č. 231, ranní vydání 22. 8. 1902, s. [6].

3.3 Plzeňské angažmá (1902–1922)

Do Plzně se Ella Noëmi přistěhovala se svou matkou a nevlastním bratrem Františkem, který studoval v Plzni na klasickém gymnáziu.⁵⁸ Nevlastní otec Johann Meisetschläger byl nucen kvůli zaměstnání zůstat v Praze.

Ella s matkou a nevlastním bratrem bydleli v Plzni od 15. září 1902 v bytě v Pobřežní ulici 582/1.⁵⁹

Vendelín Budil si jako divadelní ředitel o Elle Noëmi do své kartotéky herců a pěvců poznamenal: *Operní pěvkyně výborná, hlas překrásného zvuku stříbrného. Člen věčně nespokojený.*⁶⁰ Výstižnost jeho charakteristiky potvrzují i následné řádky.

Prvním – zahajovacím – představením v novém plzeňském divadle byla dne 27. října 1902 opera B. Smetany *Libuše*. Zde ovšem zpívala Ella Noëmi pouze malou roli I. žence. Stejně tak v následné *Prodané nevěstě* (30. září) místo očekávané Mařenky, kterou s úspěchem zpívala v Lublani, jí byla určena pouze role Esmeraldy. To bylo pro Ellu Noëmi velké zklamání. Pochopila však, že proti Jetty Kurzové, která Mařenku zpívala již ve starém plzeňském divadle, se nemůže jako nováček souboru prosadit. Navíc na její dotaz, jaký obor bude v divadle zpívat, jí ředitel Budil sdělil, že je určena pro obor operetní subreta. Zachránila ji snad jen skutečnost, že Budilovi odpověděla, že neumí tančit a v tomto případě raději podepíše smlouvu do Německa, kde byl o její angažmá také zájem.⁶¹ Navíc na stránkách Plzeňských listů kritik –nb– (Pavel Nebeský) uvedl, že „v úloze *Esmeraldy ukázala slečna Noëmi Wolfová uměleckou*

---

⁵⁸ Matka Johanna vedla v Plzni Ellinu domácnost do roku 1905. V té době syn František v Plzni odmaturoval a byl přijat na pražskou právnickou fakultu. Matka se s ním tedy vrátila zpět do Prahy ke svému druhému manželovi – AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 168.

⁵⁹ AmP, Archiv města Plzeň, pobytová evidence, přihláška k pobytu Eliška Noëmi Volf.

⁶⁰ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, kartotéka herců a pěvců.

O Elle Noëmi vypovídá také řada jejích dopisů, které se dochovaly ve fondu Vendelína Budila. Pěvkyně se v nich nejen omlouvá z představení či zkoušek pro zdravotní indispozici, stěžuje si ale také na nevhodně sestavený program, kdy je nucena zpívat několik velkých rolí v několika dnech po sobě, v jiných přípisech si stěžuje na nevhodné chování kapelníků či svých kolegyně a různé intriky proti své osobě, dožaduje se zvýšení gáže apod. V některých případech za Ellu Noëmi tyto omluvy a žádosti psal její manžel Václav Kopp (AmP, fond Budil Vendelín a rodina:

i. č. LP 6688, sign. LP 101/38 dopis Elly Noëmi, 1917

i. č. LP 7218, sign. LP 102/162 dopis V. Koppa V. Budilovi, 30. 12. 1911

i. č. LP 7520–7531, sign. LP 102/464–475 dopisy Elly Noëmi V. Budilovi, 1903–1911

i. č. LP 8326–8330, sign. LP 104/226–230 dopisy V. Koppa V. Budilovi, 1907–1909

i. č. LP 8340–8377, sign. LP 104/240–277 dopisy Elly Noëmi V. Budilovi, 1903–1910).

⁶¹ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 167.

potenci, jež jistě daleko se nese přes partie tohoto druhu. Hlas její je výborně školený, jemný i zvučný soprán – a vrozený hudební smysl slečnin, z každé fráze patrný, je neobyčejně vyvinut.“⁶² A tak, ač byla kritikou velice chválena jako Mařenka Jetty Kurzová, již při první repríze 2. října 1902 byla svěřena role Mařenky Elle Noëmi, a ta v ní okouzila natolik, že ji napříště zpívala vždy již jen pouze ona. K incidentu ohledně jiné role došlo ovšem ještě před slavnostním otevřením divadla během zkoušek. Šéf opery Kott přidělil Elle Noëmi v připravovaných Offenbachových *Hoffmannových povídkách* (premiéra 8. listopadu 1902) pouze drobnou roli ve 3. jednání. Ta s tím však nebyla spokojena, roli vrátila a s přímlovou purkmistra Petáka, s nímž byla po příjezdu do Plzně seznámena svými přáteli manžely Hrdličkovými, a městského tajemníka Josefa Fomanna, který byl hudebním poradcem v opeře městského divadla, byla obsazena do role Antonie, Olympie i Giulietty, zvláště s rolí Antonie pak slavila úspěchy. Plzeňské listy a Národní politika o ní psaly: „*Velmi šťastnou myšlenkou bylo svěřiti sl. Volfové všechny tři partie Hoffmannových lásek. Iluze tím trpí, zpívá-li každou z nich jiná zpěvačka. Sleč. Volfovou získala zvláště Guilietta, jež tím teprv do pravého světla postavena a s ní celá benátská proměna.... Máme ve slečně sílu tak výtečnou, že různým požadavkům všech tří proměn se stejnou virtuosností vyhová.*“⁶³

Další role a úspěchy na sebe nedaly dlouho čekat. Dne 26. října 1902 zpívala Hančí Kozinovou v premiéře Kovařovicovy opery *Psohlavci*, 22. listopadu Jitku ve Smetanově *Daliboru*, 3. prosince Rosalindu v operetě R. Strausse *Netopýr* a 10. prosince Micaelu v Bizetově *Carmen*.⁶⁴ Již 6. ledna 1903 se úspěšně zhostila titulní role Popelky ve stejnojmenné opeře Josefa Richarda Rozkošného.⁶⁵ Dne 24. ledna byla Taťánou v premiéře Čajkovského opery *Evžen Oněgin* a již 12. února Evičkou v Hřímálého opeře *Zakletý princ*.⁶⁶

Dne 12. března 1903 se přestěhovala s matkou a bratrem do nového bytu v Plachého ulici 964/33.⁶⁷

---

⁶² –nb–, *Divadlo*. Plzeňské listy. 1902, č. 224, 1. 10. 1902, s. 4.

⁶³ Ella Noemi Volfová v Hofmannových... Národní politika. 1902, r. 20, č. 351, odpolední vydání 23. 12. 1902, s. [3].

⁶⁴ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

⁶⁵ Městské divadlo. Zpěvohra. Plzeňský obzor: svobodomyšlný list pro Plzeň a západní Čechy. 1903, č. 3, 7. 1. 1903, s. 4.

⁶⁶ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

⁶⁷ Archiv města Plzeň, pobytová evidence, přihláška k pobytu Eliška Noëmi Volf.

V dubnu na Ellu Noëmi čekaly dokonce dvě premiéry, a to 4. dubna Sudův *Lešetínský kovář* (Baruška) a 29. dubna role Alžběty ve Wagnerově *Tannhäuserovi*.⁶⁸

Nadále pokračovala i v bohaté koncertní činnosti. Dne 2. května 1903 vystoupila na Slavnostní akademii umělecké ve prospěch Národního divadla v Brně v Národním domě na Královských Vinohradech, kterou pořádala Národní jednota českožidovská pro Královské Vinohrady a okolí za českožidovské spolky v Praze.⁶⁹ Zde přednesla árii Lidušky z opery St. Sudy *Lešetínský kovář*.⁷⁰

V té době došlo také k významné změně v jejím osobním životě. Dne 3. května 1903 se seznámila s učitelem Václavem Koppem, který ji jako I. jednatel zábavního výboru Měšťanské besedy přišel požádat o koncertní vystoupení. Původně pracovní schůzka brzy přerostla ve vzájemné sympatie, které v roce 1907 byly korunovány sňatkem.

V závěru sezóny ztvárnila Ella Noëmi roli Lidunky v Blodkově opeře *V studni* a 4. července Barče ve Smetanově *Hubičce*.⁷¹

Prázdniny trávila na letním bytě s rodiči (tedy matkou a nevlastním otcem) v Horomyslicích.⁷²

Nová sezóna 1903/1904 ji hned v úvodu přinesla roli Lidky ve Smetanových *Dvou vdovách* (premiéra 14. září 1903) a již o dva dny později zpívala roli Anetty v premiéře Weissovy opery *Polský žid*. V premiéře 10. října ztvárnila roli Gemmyho v Rossiniho opeře *Vilém Tell* a 5. prosince se stala Markétou z Valois v Meyerbeerových *Hugenottech*. V samém závěru roku pak zpívala roli Komorné ve Dvořákově opeře *Čert a Káča* (premiéra 27. prosince). Další dvě premiéry jí čekaly v únoru (11. února vystoupila jako Rosina v Rossiniho *Lazebníku sevillském* a o dva týdny později 28. února jako Blaženka ve Smetanově *Tajemství*). Stejně tak dvě premiéry absolvovala v březnu, a to 11. března ztvárnila náročnou roli Markétky v opeře Ch. Gounoda *Faust a Markétka* a 25. března Xenii ve Dvořákově *Dimitriji*. Náročné období završila partem Ludmily ve Dvořákově oratoriu *Svatá Ludmila*, které divadlo uvedlo 30. března. Dne 17. dubna ji ještě čekala premiéra Lortzingovy opery *Car a tesař*, kde byla Marií.⁷³

⁶⁸ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

⁶⁹ Slavnostní akademie umělecká. Českožidovské listy. 1903, r. 9, č. 9, 1. 5. 1903, s. 2–3.

⁷⁰ Ve prospěch Národního divadla. Čas. 1903, r. 17, č. 115, 27. 4. 1903, s. 4.

⁷¹ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

⁷² AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 167.

⁷³ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

Dne 14. května 1904 Ella Noëmi vystoupila s valčíkem z opery Ch. Gounoda *Romeo a Julie* a Ptačí písní z Leoncavallovy opery *Komedianti* na koncertu pořádaném Sdružením českých žurnalistů v Plzni ve dvoraně Měšťanské besedy ve prospěch svého penzijního fondu.⁷⁴

Další premiéra v divadle ji čekala 24. května, kdy ztvárnila roli Anči v Millöckerově *Zakletém zámku*.⁷⁵

Dne 27. května 1904 se zúčastnila Akademie všestudentské slavnosti na Žofíně, kde se představila Skřivánčí písní ze Smetanovy *Hubičky* a árií Karolíny ze Smetanových *Dvou vdov*.⁷⁶

A hned další den 28. května zpívala Zerlinu v premiéře Mozartova *Dona Giovanniho*. Závěr sezóny jí přinesl ještě 13. června premiérové vystoupení v roli Gildy ve Verdiho *Rigolettovi*.⁷⁷

Po divadelních prázdninách, které tentokrát prožila se svojí maminkou v Hůrkách,⁷⁸ čekala Ellu Noëmi první premiéra 15. září 1904, kdy se stala I. žínkou ve Dvořákově *Rusalce*. Dvě velké role následovaly v říjnu, a to 6. října Berta v Meyerbeerově *Proroku* a 15. října titulní postava Mignon ve stejnojmenné Thomasově opeře.⁷⁹

Dne 23. listopadu 1904 přednesla na koncertu ve prospěch dobročinného spolku, založeného na oslavu císařského jubilea pro dcery zřízců c. k. státních drah árii Eleonory z opery G. Verdiho *Ernani*, Dvořákovu *Píseň milostnou*, Novákovi *Písně moravské* a Kovařovicovo *Ptáče*.⁸⁰

Při premiéře Čajkovského *Pikové dámy* dne 17. prosince vystoupila v mezihře jako Chloe. Další nastudovanou rolí byla Stáza v Bradáčových *Obžínkách* (premiéra 20. ledna 1905). V únoru si „odskočila“ do operety a ztvárnila Fiamettu v operetě F. von Suppého *Boccacio*.

---

⁷⁴ Umělecký festival žurnalistů plzeňských. Plzeňský obzor: svobodomyšlný list pro Plzeň a západní Čechy. 1904, č. 56, s. 4.

Slavnostní koncert. Plzeňský obzor: svobodomyšlný list pro Plzeň a západní Čechy. 1904, č. 56, 11. 5. 1904, s. [1]. Slavnostní koncert Sdružení českých žurnalistů v Plzni... Plzeňské rozhledy: národní lidový týdeník. 1904–1905, r. 2, č. 15, 14. 5. 1904, s. 4.

Sdružení českých žurnalistů v Plzni. Plzeňské listy. 1904, č. 108, 11. 5. 1904, s. 3.

⁷⁵ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

⁷⁶ Akademie všestudentské slavnosti. Národní listy. 1904, r. 44, č. 143, ranní vydání 25. 5. 1904, s. 2.

⁷⁷ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

⁷⁸ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 167.

⁷⁹ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

⁸⁰ Koncert ve prospěch dobročinného spolku, ... Plzeňské nezávislé listy. 1904, r. 6, č. 94, 22. 11. 1904, s. 3.

Jen dva dny poté (13. února) byla Libina ve Fibichově *Šárce*. Velká role na ni čekala hned následný měsíc, kdy 21. března zpívala roli Mimi v Pucciniho *Bohémě*. V dubnu pak byla Roboám v opeře S. Sudy *Bar Kochba* (8. dubna) a dne 24. června v premiéře Weberova *Čarostřelce* byla Lidunkou.⁸¹

Dne 2. července 1905 pořádala Pěvecká župa pošumavská k uctění památky Antonína Dvořáka desátý sjezd ve Strakonících, kde spolky z Volyně, Písku, Horažďovic, Sušice a Strakonic provedly Dvořákovo oratorium *Svatební košile*. Sólové party zpívali Ella Noëmi, A. Vilím a V. Hartman, operní orchestr plzeňského divadla řídil F. Fišer.⁸²

Divadelní prázdniny trávila Ella Noëmi tentokrát v Plaňanech.⁸³ Po prázdninách se matka s nevlastním bratrem František vrátila do Prahy a Ella Noëmi si projala nový byt ve Skrétově ul. 52.⁸⁴

Nová divadelní sezóna byla zahájena 16. září 1905 Smetanovou *Prodanou nevěstou*.⁸⁵

V divadelní sezóně 1905/1906 Ellu Noëmi dle všeho čekaly jen tři premiéry, a to 28. října role Sulamit v Goldmarkově *Sábské královně*, 27. ledna hlavní role Jessiky ve stejnojmenné Foersterově opeře a 25. března Zuzanka v Mozartově *Figarově svatbě*.⁸⁶

V roce 1906 byla Ella Noëmi pozvána k pohostinským vystoupením v Národním divadle. Dne 30. června zde vystoupila v Offenbachových *Hoffmannových povídkách*, 8. července jako Agáta ve Webrově *Čarostřelci* a 16. července jako Mařenka ve Smetanově *Prodané nevěstě*. Obecenstvem byl její výkon přijat příznivě, většinou příznivé byly i reakce kritiků.⁸⁷ Následně

---

⁸¹ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

⁸² Pěvecká župa Pošumavská. Světozor: světová kronika současná slovem i obrazem: časopis pro zábavu i poučení. 1905, r. 5, č. 40, 14. 7. 1905, s. 1051–1052.

⁸³ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 167.

⁸⁴ Tento údaj uvádí V. Kopp ve své Kronice. S tím také koresponduje zápis z matriky doktorů Univerzity Karlovy, kde se uvádí, že František studoval na právnické fakultě v letech 1905–1909 ([Meisetschlaeger František \(cuni.cz\)](https://www.meisetschlaeger.frantisek.cuni.cz) cit. 2023-12-21). Tomu by odpovídal fakt, že se odstěhoval s matkou z Plzně na sklonku léta 1905. Avšak matka Johanna s bratrem Františkem jsou na adrese Plachého 964 hlášeni až do 11. prosince 1906, kdy jsou odhlášeni do Karlína (tedy o rok později, než uvádí Kopp ve své Kronice; AmP, Archiv města Plzeň, pobyťová evidence, přihláška k pobytu Meisetschläger František a Johanna). A na přihlášce k pobytu Elly Noëmi adresa Skrétova 52 vůbec zaznamenaná není. Odhlášení Elly Noëmi je provedeno přímo z adresy Plachého 964 na adresu Hálkova 1177/18 (AmP, Archiv města Plzeň, pobyťová evidence, přihláška k pobytu Eliška Noëmi Volf).

⁸⁵ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 42.

⁸⁶ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

⁸⁷ Oznámení o jejím pohostinském vystoupení v Hoffmannových povídkách přinesly Národní listy 29. 6. 1906 (Pohostinsky vystoupí Ella Noëmi Wolfová. Národní listy. 1906, r. 46, č. 177, ranní vydání, 29. 6. 1906, s. 10).

byla Elle Noëmi doručena od ředitelství Národního divadla předběžná smlouva s tím, že bude angažována na mladodramatický obor s gáží 6 000 korun ročně. Od šéfa opery Karla Kovařovice dokonce dostala k nastudování part Rosini v opeře G. Rossiniho *Lazebník sevillský* s tím, že roli bude zpívat od nové sezóny již jako členka Národního divadla.

Ella Noëmi tedy podala v plzeňském divadle výpověď a opustila i svůj plzeňský byt ve Skrétově ul. 52. Najala si nový třípokojový byt v Žižkově ulici v pražském Karlíně, v blízkosti bytu rodičů. Krátce před koncem prázdnin, které opět trávila v Hůrkách,⁸⁸ však obdržela dopis od ředitelství Národního divadla, že správní výbor Družstva neschválil návrh na její angažování. To bylo pro Ellu Noëmi velké zklamání a rozčarování. Nezbylo než dát výpověď v pražském bytě a pokusit se o návrat do plzeňského angažmá. Plzeňská opera však již o jejím návratu neuvažovala a její místo bylo již obsazeno. Stejně tak neuspěla ani u jiných českých divadel.⁸⁹ Nakonec opět na přímlovu městského tajemníka Josefa Fomanna byla znovu přijata do plzeňského souboru od 6. října roku 1906.

Již 11. listopadu 1906 vystoupila opět v Plzni na koncertě ve velké dvoraně Waldekově ve prospěch Jeslí, který pořádal c. k. privilegovaný měšťanský sbor ostrostřelecký v Plzni.⁹⁰

Kritika pak vyšla v Národní politice 3. 7. (–la: Zpěvohra., Národní politika. 1906, r. 24, č. 181, 3. 6. 1906, s. 8), v Národních listech o den později (–q: Zpěvohra. Národní listy. 1906, r. 46, č. 182, 4. 7. 1906, s. 3).

Již 5. července 1907 ředitel spořitelny Kolbaba psal Vendelínu Budilovi o nepříznivé kritice P. Nebeského v Národních listech na výkon Elly Noëmi v Hoffmannových povídkách (AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9141, sign. LP 125/13).

Také recenzent v katolickém politickém týdeníku Čech sice chválil Ellu Noëmi za její výkon v úloze Olympie, v dalších dvou proměnách však její výkon považoval za vhodný prohloubení. Stejně tak vyzdvihoval její trylek a staccato, legato však považoval za nejasné a nepřesné. (–er. Zpěvohra. Čech: politický týdeník katolický. 1906, r. 31, č. 182, 4. 7. 1906, s. 5.)

Stručnou zprávu o jejím neúspěšném pokusu o angažmá přinesl i Dalibor: „*Slečna Ella Noëmi–Wolfová byla na divadle plzeňském velmi platným členem. I zde (v Národním divadle – pozn. autorky) by mohla dobře působiti; máť dostatek svěžího, jasného sopránu, jímž s lehkostí vládne, a také hereckou rutinu, svědčící již o jakési zdomácnělosti na jevišti. Pohostinské výstupy její neměly prozatím pozitivního výsledku. Pouze soudní dohru budou prý míti. Věřilať bláhová pěvkyně slovům...*“ (Národní divadlo. Dalibor: časopis pro všechny obory umění hudebního. 1905–1906, r. 28, č. 43–44, 7. 9. 1906, s. 329–330.)

⁸⁸ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 167.

⁸⁹ Ella Noëmi. Jubilejní vzpomínka. Nová doba: orgán lidu pracujícího, 28. 9. 1922 (in AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, Příloha)

⁹⁰ C. k. priv. měšť. sbor ostrostřelecký... Plzeňský obzor: svobodomyšlný list pro Plzeň a západní Čechy. 1906, č. 128, s. 3.

V divadle na ni čekala 18. listopadu premiéra opery Wolfa-Ferrariho *Zvědavé ženy*, kdy ztvárnila postavu Rosaury, a již 1. prosince se představila jako Senta ve Wagnerově *Bludném Holanďanu*.⁹¹

Bylo však potřeba v Plzni sehnat nový byt. V té době byl z Plzně přeložen na průmyslovou školu do Prahy architekt Šůla a jeho velký třípokojevý byt v Hálkově ulici 1177/18 byl volný. Ač bylo nájemné velmi vysoké, Ella Noëmi byt pronajala. V té době již společně s učitelem Václavem Koppem plánovali sňatek. Na této adrese byla hlášena od 14. prosince 1906 až do února 1924.⁹²

Ještě před Vánoce 18. prosince proběhla v divadle premiéra Mozartovy *Kouzelné flétny*, kde Ella Noëmi zpívala roli Paminy.⁹³

Dne 19. ledna 1907 vystoupila Ella Noëmi v plzeňské premiéře Dvořákovy opery *Jakobín* jako Terinka. Toto bylo první nastudování této opery v Plzni a mělo derniéru již 24. dubna 1907 po deseti reprízách.⁹⁴ Ač návštěva premiéry nebyla příliš velká, dílo bylo přijato diváky i kritikou velmi příznivě. Kritika hodnotila kladně zejména výkon Elly Noëmi jako Terinky či Františka Bartla v úloze Bohuše.⁹⁵

Další role, která Ellu Noëmi čekala, se netýkala divadla, ale byla její rolí životní. Dne 9. února 1907 se v kostele sv. Bartoloměje v Plzni provdala za učitele Václava Koppa. Svědky byli bratr nevěsty Ondřej Wolf a její nevlastní otec Jan Meisetschläger.⁹⁶ Kostel byl zaplněn nejen příbuznými a známými obou snoubenců, ale také žačkami Václava Koppa a divadelními příznivci pěvkyně. Obřad doprovázel na varhany Norbert Kubát, orchestr městského divadla řídil E. Bastl, zpěvem je doprovázel mužský sbor Hlaholu spolu s chrámovým sborem.⁹⁷

---

⁹¹ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

⁹² AmP, fond Archiv města Plzeň, pobytová evidence, přihláška k pobytu Eliška Volf, Eliška Kopp, Václav Kopp, Václav Kopp s rodinou.

⁹³ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

⁹⁴ AmP, fond Beran J., sign. LP 340, Opera – Jakobín.

⁹⁵ St., Divadlo, Plzeňské listy. 1907, r. 43, č. 17, 21. 1. 1907, s. 5–6.

⁹⁶ Státní oblastní archiv v Plzni, fond Sběrka matrik, Matrika oddaných Plzeň 096, 1907–1909, záznam o sňatku Václava Koppa a Alžběty Terezie Wolf dne 9. 2. 1907. Dostupné z:

https://portafontium.eu/iipimage/30067280/plzen-096_0120-o?x=515&y=465&w=381&h=147 .

Oznámení o sňatku přinesl také Dalibor (Člen Plzeňské opery Ella Wolfová–Noëmi... Dalibor: časopis pro všechny obory umění hudebního. 1906–1907, r. 29, č. 2, 9. 2. 1907, s. 170.)

⁹⁷ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 188.

Již 2. března 1907 čekala Ellu Noëmi v divadle premiéra nového nastudování opery Ambroise Thomase *Mignon*, kde pěvkyně opět ztvárnila hlavní roli.

Následně 14. dubna byla Lottou v premiéře Massenetova *Werthera*.⁹⁸

Dne 21. května 1907 zpívala Ella Noëmi opět Mařenku ve Smetanově *Prodané nevěstě*. V tomto představení poprvé vystoupil jako Jeník František Pokorný, člen divadelní společnosti Elišky Zöllnerové, který měl u publika velký úspěch. Krásný výkon dle kritiky předvedla i Ella Noëmi. Kritika jí však neopomenula vytknout „pařížský“ účes, naprosto neodpovídající stylu české vesnice.⁹⁹

Dne 30. května 1907 byla v divadle místo představení uspořádána Akademie ve prospěch penzijního fondu pro členy městského divadla, mezi jejímiž účinkujícími byla i Ella Noëmi.¹⁰⁰

Divadelní sezóna byla ukončena 30. června 1907 šestnáctou reprízou Lehárovy operety *Veselá vdova*.¹⁰¹

Letní prázdniny trávila Ella společně s manželem opět v Hůrkách.¹⁰² Hůrky totiž byly rodištěm Václava Koppa a letní prázdniny zde společně trávili následných 17 let.

Dne 15. srpna 1907 se Ella Noëmi zúčastnila slavnostní akademie k poctě Elišky Krásnohorské, kterou v penzionu Krásnohorská v České Kubici uspořádala jeho majitelka Klotylda Vuršerová.¹⁰³ Kromě Elly Noëmi vystoupil operní pěvec Vladimír Vuršer, klavíristka Offa Dubská z Prahy a houslový virtuos Vladimír Frída z Prahy. Přednášku připravil redaktor Pavel Nebeský.¹⁰⁴

---

⁹⁸ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

⁹⁹ Z kanceláře městského divadla. Plzeňské listy. 1907, r. 43, č. 113, 21. 5. 1907, s. 2.

Městské divadlo. Prodaná nevěsta. Plzeňský obzor: svobodomyšlný list pro Plzeň a západní Čechy. 1907, č. 58, 22. 5. 1907, s. 6.

¹⁰⁰ Z kanceláře městského divadla. Plzeňské listy. 1907, r. 43, č. 120, 29. 5. 1907, s. 4.

¹⁰¹ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 42.

¹⁰² AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 167.

¹⁰³ Klotylda Vuršerová, roz. Kunstová (nar. 7. června 1864 Těnovice – zemř. 21. května 1932 Pardubice) byla zakladatelkou České jednoty paní a dívek v Plzni, dlouholetou členkou tohoto spolku a mecenáškou kultury. Byla rovněž literárně činná a přispívala do Ženských listů. S manželem Františkem v roce 1896 otevřeli v České Kubici penzion Krásnohorská, který se stal místem, kam se sjížděli přední čeští umělci. (HUDECOVÁ, Dagmar a ŘEHÁČEK, Karel. Plzeňské ženy: významné, zasloužilé i zajímavé: 1840–1939. Plzeň: Dimenze AZ, s.r.o., 2017, nečíslováno).

¹⁰⁴ Pensionát Krásnohorská v České Kubici pod Čerchovem... Ženské listy: časopis pro záležitosti žen a dívek československých. 1907, r. 35, č. 10, říjen 1907, s. 211.

Ella Noëmi se představila také při večerní akademii dne 21. září 1907 v sále rokycanské sokolovny, kterou pořádala Ústřední matice školská v Rokycanech. Ella zde přednesla árie z Dvořákovy *Rusalky*, árii Karoliny ze Smetanových *Dvou vdov* a řadu přídavků. Na klavír ji doprovázel J. Tichý, učitel z Plzně.¹⁰⁵

V divadelní sezóně 1907/1908 byla Ella Noëmi na prknech plzeňského divadla Micaelou v Bizetově *Carmen*, Markétkou v Gounodově *Faustovi a Markétce*, Lidunkou v Blodkově opeře *V studni*, Taťánou v Čajkovského *Evženu Oněginovi*, Violettou Valéry ve Verdiho opeře *La traviata*, Barče ve Smetanově *Hubičce*, Lottou v Massenetovu *Wertherovi* (premiéra 14. dubna 1907), Elsou ve Wagnerově *Lohengrinu* (premiéra 13. října 1907), Javottou v Delibesově opeře *Král to řekl* (premiéra 9. listopadu 1907), Aničkou v Humperdinckově *Perníkové chaloupce* (premiéra 25. prosince 1907) a ještě předtím Madame Butterfly ve stejnojmenné opeře G. Pucciniho (premiéra 8. prosince 1907).

Tuto operu sice pěvkyně studovala, titulní roli však převzala narychlo za údajně onemocnělou kolegyni Narcisu Kolihovou a nastudovala ji k premiéře během týdne.¹⁰⁶ Opera byla v Plzni uvedena v české premiéře v překladu místopředsedy Družstva českého městského divadla v Plzni a městského tajemníka Josefa Fomanna, který byl již podvkrát přímluvcem Elly Noëmi u plzeňského divadla. Sám Václav Kopp však důtklivě žádal Vendelína Budila, aby divadlo vydalo v novinách prohlášení, že Ella Noëmi o tuto roli neusilovala, ale naopak ji převzala po naléhavé prosbě divadla.¹⁰⁷ Operu nastudoval a řídil kapelník Emanuel Bastl, režijně ji vedl nový šéf plzeňské opery Josef Malý. Roli Pinkertona vytvořil Antonín Harfner, komornou Suzuki Vilma Fleiřhansová–Hingstová, konsula František Bartl. Dle kritika se šifrou –ský byla hudebně dobře provedena, scéna i kostýmy dokonale stylové, seskupení figur efektní s respektem k japonským zvykům.¹⁰⁸ Divadelní dekorace byly vyrobeny v ateliéru malířů dvorních divadel Kautského a Rottonara ve Vídni.¹⁰⁹

---

¹⁰⁵ Slavnost Ústř. Matice školské v Rokycanech dne 21., 22. a 28. září 1907. Žďár: Politický týdeník pro okresy Rokycanský, Zbirožský, Hořovický, Blovický, Kralovický. 1907, r. 6, č. 45, 27. 9. 1907, s. (1).

¹⁰⁶ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 193.

¹⁰⁷ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 8330, sign. LP 104/230, dopis V. Koppa V. Budilovi z 5. 12. 1907 a i. č. 8326, sign. LP 104/226, dopis V. Koppa V. Budilovi z 10. 12. 1907.

¹⁰⁸ –ský. Plzeňské operní premiery. Český svět: ilustrovaný čtrnáctidenník. 1908, r. 4, č. 17, 14. 2. 1908, s. [410].

¹⁰⁹ K.B. Úprava jeviště při Madame Butterfly. Plzeňské besedy: beletristický ilustrovaný čtrnáctidenník. 1908–1909, r. 1, č. 5, s. 9.

Madame Butterfly v Plzni. Světozor: světová kronika současná slovem i obrazem: časopis pro zábavu i poučení. 1908, r. 8, č. 18, 21. 2. 1908, s. 416–417.

Dlužno podotknout, že v době premiéry opery byla Ella Noëmi v šestém měsíci těhotenství.

Od premiéry do 17. února 1908, kdy před porodem vystoupila naposledy, odzpívala tuto roli desetkrát.

Dne 5. ledna 1908 vystoupila jako Lola v Mascagniho opeře *Sedlák kavalír*. Hlavní role ztvárnili Narcisa Kolihová a Josef Konrád, Alfia František Bartl, Lucii Vilma Fleiřhansová. Operu řídil kapelník Emanuel Bastl. Opera doplnila koncertní vystoupení sester Černěckých, kdy Věra byla pianistka a Naděžda kontraalt.¹¹⁰ Poslední její premiérou v této sezóně byl Beethovenův *Fidelio* dne 18. ledna, kde nastudovala roli Marcelliny.¹¹¹

Syn Václav se narodil 26. března 1908. Porod byl komplikovaný a umělkyně se dlouho zotavovala. Křest dítěte se konal v plzeňském chrámu sv. Bartoloměje měsíc po hochově narození, tedy 26. dubna. Chlapec byl pokřtěn celým jménem Václav Jan František Maria a křtil jej děkan z Berouna Václav Lerch, který byl rovněž oddávajícím knězem na svatbě Elly Noëmi a Václava Koppa. Kmotrem byl hochův nevlastní dědeček Jan Meisetschläger.¹¹²

První vystoupení Elly Noëmi po porodu proběhlo 13. května téhož roku, kdy opět vystoupila v roli Madame Butterfly. Její zdravotní stav však stále nebyl stabilizovaný, a tak těžký pěvecký výkon spolu se zdvíháním „divadelního synka“ zapříčinil opět prudké zhoršení jejího zdravotního stavu.¹¹³ Pěvkyně musela znovu ulehnout a do konce sezóny již nevystoupila.¹¹⁴

K divadlu se vrátila až s novou divadelní sezónou.

---

¹¹⁰ Z kanceláře městského divadla. Plzeňský obzor: svobodomyšlný list pro Plzeň a západní Čechy. 1907, č. 152, 30. 12. 1907, s. 2.

¹¹¹ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

¹¹² Státní oblastní archiv v Plzni, fond Sběrka matrik, Matrika narozených Plzeň 121, 1906–1908, záznam o narození syna Václava dne 26. 3. 1908: Dostupné z: https://www.portafontium.eu/iipimage/30070959/plzen-121_4050-n?x=65&y=279&w=886&h=369.

¹¹³ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 200.

¹¹⁴ Syn Václav zůstal jediným dítětem manželů Koppových. Je otázkou, zda za tím stálo jejich rozhodnutí s ohledem na pěveckou kariéru Elly Noëmi či zdravotní problémy, které přinesl těžký porod syna. Každopádně oba manželé byli na syna velmi fixovaní. Vzájemný vztah utrpěl po jeho sňatku v roce 1939, kdy díky neshodám s nevěstou vzájemné styky byly čím dál řidší (AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky).

Hned v úvodu sezóny ji čekala role Rosalindy v operetě Johanna Strausse ml. *Netopýr* (premiéra 26. září 1908), kterou ovšem na plzeňském jevišti zpívala již v sezóně 1902/1903, a 4. října premiéra Goldmarkovy opery *Domácí cvrček* (Ella Noëmi nastudovala roli Dot).¹¹⁵

Dne 17. a 18. listopadu 1908 ztvárnila Ella Noëmi ve spolupráci s pěveckým spolkem Hlahol postavu archanděla Gabriela v Haydnově scénickém oratoriu *Stvoření světa*. Koncert byl uspořádán u příležitosti 60. výročí panování Františka Josefa I. Rafaelem byl Pavel Vyskočil–Ludikar, člen Lidové operety ve Vídni, Urielem Lev Geitler, člen Národního divadla v Brně, Evou A. Faltysová a Adamem Benedikt Nekola (oba členové Hlaholu). Sbor doprovázela vojenská kapela 35. pěšího pluku. Za dirigentským pultem byl Norbert Kubát. Vynikajícím výkonům sólistů však chybělo jedno – větší účast publika.¹¹⁶

Dne 20. prosince 1908 se na plzeňské jeviště opět vrátil Dvořákův *Jakobín*. K nové premiéře opery tentokrát došlo po necelých dvou letech. Příčinou nového nastudování byla pravděpodobně změna dirigenta opery v plzeňském divadle, kdy Rudolfa Pavlatu nahradil Emanuel Bastl. Opera byla nově režijně nastudována, došlo i ke změně obsazení u větší části rolí. Kritika tentokrát příliš milostivá k provedení nebyla. Všimla si však pouze nově obsazených herců a výkon Elly Noëmi nehodnotila.¹¹⁷ Do derniéry 22. června 1910 se uskutečnilo pouhých sedm repríz.¹¹⁸

Na Nový rok 1. ledna 1909 se po delší době vrátila na plzeňské jeviště opera *Madama Butterfly*, jejíž titulní roli opět ztvárnila Ella Noëmi s velkým úspěchem.¹¹⁹

Po společném listopadovém vystoupení ve *Stvoření světa* Pavel Ludikar usiloval o prosazení Elly Noëmi na větší scéně. V lednu 1909 dostala tak Ella Noëmi pozvání ke zkoušce v Lidové opeře ve Vídni (jíž byl Ludikar členem). Zde však hledali koloraturní sopranistku, takže k dalšímu jednání nedošlo. Přesto dva dny po jejím návratu z Vídně dne 13. ledna 1909 jí šéf

---

¹¹⁵ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

¹¹⁶ *Stvoření světa* od Haydena. Český západ: illustrovaný týdeník křesťanskosociální. 1908, r. 1, č. 47, 19. 11. 1908, s. 3.

Koncertní ruch. Plzeň. Dalibor: časopis pro všechny obory umění hudebního. 1908, r. 31, č. 6, 1908–1909, s. 49.

¹¹⁷ A. V. A., Literatura, divadlo, umění. *Jakobín*. Nová doba: orgán lidu pracujícího. 1908, r. XIII, č. 153–154, 23. 12. 1908, s. 7.

¹¹⁸ AmP, fond Beran Josef, sign. LP 340, Opera – *Jakobín*.

¹¹⁹ Opera. Plzeňské listy. 1909, r. 45, č. 1, 2. 1. 1909, s. 9.

dvorní opery ve Vídni Gustav Mahler zaslal telegraficky pozvání k účasti na zkoušce v jím řízené opeře. Z osobních důvodů však Ella Noëmi byla nucena odmítnout.¹²⁰

Dne 13. ledna 1909 totiž zemřela její matka Johanna.¹²¹ V ten večer zpívala nic netušící Ella na plzeňském jevišti Terinku v Dvořákově *Jakobínu*. Po zdrcující zprávě odjela do Prahy, aby zařídila vše potřebné. Pro velké rozrušení byla nucena odřící v Plzni několik představení (včetně *Madama Butterfly*), a teprve 16. ledna se vrátila zpět domů.¹²²

Následovalo opět období, kdy zpívala v premiéře de facto každé dva týdny: 21. ledna vystoupila jako Senta v nové premiéře Wagnerova *Bludného Holandána*, 7. února jako Antonie v Offenbachových *Hoffmannových povídkách*, 20. února jako Jitka ve Smetanově *Daliboru*, 2. března jako Lenka ve Dvořákových *Tvrдых palicích*, 20. března jako Lotta v Massenetově *Wertheovi* a konečně 28. března jako Lejla v Bizetových *Lovcích perel*.¹²³

Mezitím dne 21. března 1909 vystoupila Ella Noëmi na velkém koncertu v Berouně společně s pěveckým spolkem Hlahol, členem Hlaholu Aloisem Kuncem a pod dirigentskou taktovkou N. Kubáta, J. Talicha a L. Sychry.¹²⁴

Krátce před koncem divadelní sezóny 15. června 1909 proběhla v plzeňském divadle premiéra Smetanovy *Hubičky*. Toto nastudování bylo přijato kritikou dost nepříznivě, a to po stránce scénické i hudebního provedení. Jediné příznivé hodnocení si zasloužila pouze Ella Noëmi jako Barče.¹²⁵

Na závěr sezóny uspořádal orchestr městského divadla dne 1. července 1909 v městském divadle velký koncert z děl B. Smetany, kde zazněla část cyklu jeho symfonických básní *Má*

---

¹²⁰ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 184.

¹²¹ Archiv hlavního města Prahy, Sběrka matrik, Karlín – kostel sv. Cyrila a Metoděje, matrika zemřelých KAR Z6 1901–1914, f. 132. Dostupné z: <http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=47DB47F96A7849628A7872739083A3A5&scan=146#scan146>.

¹²² AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 206.

AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 8329, sign. LP 104/229 – dopis V. Koppa V. Budilovi, 16. 1. 1909.

¹²³ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

¹²⁴ Díkůvzdání z Berouna do Plzně. Plzeňské listy. 1909, r. 45, č. 72, 30. 3. 1909, s. 8.

¹²⁵ Literatura, divadlo, umění. Hubička. Nová doba: orgán lidu pracujícího. 1909, r. 14, č. 74, 21. 6. 1909, s. 5.

vlast. Kromě toho na tomto benefičním představení členů orchestru městského divadla vystoupila také Ella Noëmi Koppová.¹²⁶

První premiérou nové sezóny byl pro Ellu Noëmi dne 11. září 1909 Sudův *Lešetínský kovář*,¹²⁷ který byl zároveň zahajovacím představením sezóny.¹²⁸

Dne 9. října 1909 se v plzeňském divadle uskutečnila premiéra opery Evžena d'Alberta *Nížina* v režii Karla Stárky, kde Ella Noëmi ztvárnila postavu Marty. Kritika ocenila nejen skvělou scénickou výpravu, výkon představitele hlavní role Františka Bartla, ale i dokonalé podání Elly Noëmi, zvláště v dramatických akcentech.¹²⁹

Dne 21. listopadu Ella Noëmi premiérově zpívala part Rusalky ve stejnojmenné Dvořákově opeře.¹³⁰

Dne 24. listopadu 1909 vystoupila Ella Noëmi společně s pěveckým spolkem Hřímaly a kapelou 35. pěšího pluku na koncertě ve prospěch Spolku pro podporu chudé české školní mládeže v Plzni. Bohužel tato akce se setkala s malým zájmem obecnstva.¹³¹

Dne 18. února 1910 uvedlo divadlo opět premiéru Goldmarkovy opery *Domácí cvrček*, a to v částečně novém obsazení. Přestože dílo nekladlo na pěvce velké nároky, před kritikou obstála pouze Ella Noëmi.¹³² Dne 4. března pak byla opět Rosinou v novém nastudování Rossiniho *Lazebníka sevillského*.¹³³

---

¹²⁶ dtto

Z kanceláře městského divadla. Plzeňský obzor: svobodomyšlný list pro Plzeň a západní Čechy. 1909, č. 74, 26. 6. 1909, s. 4.

¹²⁷ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

¹²⁸ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 43.

¹²⁹ Premiera „Nížiny“ od Eug. d'Alberta. Plzeňské besedy: belletristický ilustrovaný čtrnáctidenník. 1909, r. 1, č. 23, s. 14.

¹³⁰ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

¹³¹ Krásný večer. Český západ: ilustrovaný týdeník křesťansko-sociální. 1908–1909, r. 2, č. 48, 25. 11. 1909, s. 3.

¹³² MACHOŇ, Josef. Opera Městského divadla. Hudební revue: orgán hudebního odboru Umělecké besedy. 1910, č. 4, s. 228. Kritik uvádí, že premiéra byla v březnu místo správného 18. února.

¹³³ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

Dne 14. května 1910 vystoupila Ella Noëmi na slavnostní akademii v sále nové spolkové budovy sboru měšťanských ostrostřelců v Plzni. Společně s ní se zúčastnil Jan Ouředník, baryton vinohradského divadla, pěvecký spolek Hlahol řízený Norbertem Kubátem a orchestr řízený V. Filipovským. Obecenstvem byl výkon Elly Noëmi přijat s nadšením. Přednesla árii Měsíčku na nebi z Dvořákovy *Rusalky*, Bechrovu *Jarní*, Kovařovicovu *Píseň* a Skřivánčí árii Barčinu ze Smetanovy *Hubičky*. Na klavír ji doprovázel J. Patejdl.¹³⁴ Toto její vystoupení se konalo po představení Rossiniho *Lazebníka sevillského* na prknech plzeňského divadla, kde zpívala part Rosiny po boku Vittoria Arimondiho z divadla San Carlo v Neapoli.¹³⁵

V závěru sezóny již potřetí probíhala jednání o případném angažování Elly Noëmi do Národního divadla. Již před jejím prvním vystoupením na jeho prknech však kritik se šifrou -ai přinesl v časopisu Mládenc (časopis hájící zájmy tzv. "starých mládenců" a svobodných mužů) poměrně zdrcující kritiku této pěvkyně, zvláště v poloze herecké. Uvedl, že jako herečka nemá talent, její postavy jsou nedisciplinované a neživotné, na scéně se jeví jako zkreslená a vyumělkovaná karikatura, blízka amatérskému pitvoření. Je malé a „tlustoučké“ postavy, postrádá výraznosti a vnitřní síly. Její pěvecké umění kritik označil za „snad dobré“.¹³⁶

Dne 3. června 1910 se tedy představila v Národním divadle jako Alžběta v opeře *Tannhäuser a zápas pěvců na Wartburce*.¹³⁷ Již 5. června 1910 vystoupila opět v plzeňském divadle v premiéře jako Mimi v opeře G. Pucciniho *Bohéma*.¹³⁸ Dne 19. a 21. června 1910 hostovala opět na jevišti Národního divadla jako Leonora ve Verdiho opeře *Troubadour*, společně s tenoristou Aloisem Fialou, který ztvárnil titulní roli.¹³⁹ Ač obecenstvo ji přijalo s nadšením, kritika jí vytkla mnoho zlovyků z menších scén a rovněž uvedla, že umělkyně již překročila vrchol své hlasové schopnosti a těží pouze z rutiny, kterou si znamenitě osvojila.¹⁴⁰ Této kritice

---

¹³⁴ Akademie v nové Střelnici. Plzeňské listy. 1910, r. 46, č. 110, 17. 5. 1910, s. 5.

Hudba. Akademie v Nové střelnici. Plzeňské listy. 1910, r. 46, č. 10, 17. 5. 1910, s. 5.

¹³⁵ MACHOŇ, Josef. Z Plzně. Hudební revue: orgán hudebního odboru Umělecké besedy. 1910, č. 6, s. 330.

¹³⁶ -ai. Paní Noemi–Volfová jako budoucí herečka Národ. divadla v Praze. Mládenc: časopis hájící zájmy tzv. "starých mládenců" a svobodných mužů. 1910, r. 4, č. 22, 23. 9. 1910, s. 3.

¹³⁷ Archiv Národního divadla – Umělci a spolupracovníci, Ella Noëmi Wolfová. Dostupné z:

<https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/8926> a <https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/7254>.

NEBUŠKA, Otakar. Divadla. Hudební revue: orgán hudebního odboru Umělecké besedy. 1910, č. 7, s. 372.

¹³⁸ MACHOŇ, Josef. Z Plzně. Hudební revue: orgán hudebního odboru Umělecké besedy. 1910, č. 7, s. 373.

¹³⁹ Národní divadlo. Čas. 1910, r. 24, č. 160, 12. 6. 1910, s. 5.

Divadlo a hudba. Čech: politický týdeník katolický. 1910, r. 35, č. 161, 14. 6. 1910, s. 6.

NEBUŠKA, Otakar. Divadla. Hudební revue: orgán hudebního odboru Umělecké besedy. 1910, č. 7, s. 372.

¹⁴⁰ H.L. Opera. Intimní Praha: ilustrovaný týdeník věnovaný divadlu, umění, beletrii, společnosti a sportu. 1910, r. 2, č. 24, 30. 6. 1910, s. 10.

odporuje autor článku v Nových pařížských modách: Listu paní a dívek českých, který vyzdvihuje její pěvecké i hudební nadání i schopnost interpretace různých typů postav (Rosina v *Lazebníku*, královna v *Hugenotech*, Marta v *Nížině*, Evička v *Zakletém princ*). Její hlas považuje za nádherný, výraz tváře přirozený.¹⁴¹

Své hostování v Národním divadle toho roku završila dne 1. července 1910 jako Sulamit v opeře K. Goldmarka *Sábská královna*.¹⁴² Zpráva o pokusu Elly Noëmi o angažmá v Národním divadle se objevila i v Plzeňských listech. Autor zde na příkladu kritiky její Sulamit upozorňuje na rozpory v kritikách jednotlivých recenzentů. Např. v Národních listech zaznělo, že hlas pí Koppové je „slabý, v *ensembly se ztrácející*“, v Unionu napsal Emanuel Chvála, že „*sonorní výškou pí Wolfové partie Sulamit znamenitě získává. Zvláště ovšem ve vzrušených ensemblech té opery.*“ Prager Abendblatt hodnotí její výšky „*jako respektu hodné, ba oslňující*“, výkon hodnotí jako vynikající, hlasový fond jako bohatý, techniku bezpečnou, výraz jako účinný a vroucný. Kladně pěvkyni hodnotil také Hlas národa. Jiný recenzent ovšem považuje její výšky za ostré.¹⁴³ Angažována ovšem opět nebyla.

Dne 2. září 1910 hned v úvodu nové divadelní sezóny uvedlo plzeňské divadlo premiéru Verdiho opery *Falstaff*, kde Ella Noëmi ztvárnila roli Alice Fordové.¹⁴⁴

Dne 17. září proběhla premiéra Smetanova *Tajemství*, kde Ella Noëmi vystoupila jako Blaženka, 22. října byla opět Lottou v Massenetově *Wertherovi*, 19. listopadu Tamarou v Rubinsteinově *Démonu* a 5. února Evičkou v Hřímálého opeře *Zakletý princ*.¹⁴⁵

V únoru 1911 byla pozvána k pohostinským hrám v zemském chorvatském divadle v Záhřebu.¹⁴⁶

---

¹⁴¹ Paní Ella Noëmi Volfová... Nové pařížské mody: List paní a dívek českých. 1910, r. 22, č. 24, 15. 9. 1910, s. 8.

¹⁴² Archiv Národního divadla – Umělci a spolupracovníci, Ella Noëmi Wolfová. Dostupné z: <https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/8926> a <https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/7254>.

¹⁴³ Ze světa uměleckého. Plzeňské listy. 1910, r. 46, č. 150, 5. 7. 1910, s. 5.

¹⁴⁴ MACHOŇ, Josef. Ve třetím večeru abonentních koncertů... Hudební revue: orgán hudebního odboru Umělecké besedy. 1910, č. 9, s. 481.

¹⁴⁵ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

¹⁴⁶ Paní Ella Noëmi Koppová... Plzeňský kraj: agrární list věnovaný zájmům lidu na českém západě. V Plzni: Rolnické vydavatelské a tiskařské družstvo. 1911, r. 5, č. 7, 10. 2. 1911, s. 7.

Závěr sezóny patřil Smetanovým operám, které zazněly v rámci Smetanovského cyklu. Dne 22. dubna proběhla premiéra Smetanových *Dvou vdov*, kde Ella Noëmi byla Anežkou, 14. května byla *Ludiší v Braniborech v Čechách*, 18. května Mařenkou v *Prodané nevěstě*, 23. května Jitkou v *Daliboru*, 28. května Barče v *Hubičce*, 3. června Katuškou v *Čertově stěně* a konečně 11. června Krasavou v *Libuši*.¹⁴⁷ Divadelní sezóna byla ukončena dne 30. června 1911 Verdiho *Aidou*.¹⁴⁸

Jako Cio Cio san vystupovala pohostinsky 3. září 1911 v Pucciniho opeře *Madame Butterfly* i v Městském divadle na Královských Vinohradech.¹⁴⁹

Plzeňská divadelní sezóna byla oficiálně zahájena 16. září 1911 Smetanovou *Libuší*, v níž jako host vystoupila členka Národního divadla Anna Slavíková-Jordanová.¹⁵⁰

Počátkem října 1911 v rámci II. sjezdu svobodomyšlného studentstva v Příbrami vystoupila Ella Noëmi na slavnostní akademii spolu s kolegou Antonínem Karasem-Harfnerem, rovněž z plzeňského divadla, pí Pokornou, Ing. C. Žákem a příbramskou filharmonií.¹⁵¹

První operní premiérou sezóny 1911/1912 byla Kovařovicova opera *Na Starém bělidle*, kde se Ella Noëmi představila jako Kristla.¹⁵²

Dne 10. listopadu 1911 se v třetím nastudování za své plzeňské angažmá stala opět Terinkou v Dvořákově *Jakobínu*. Opera však byla uváděna velmi krátce, odehrála se pouhá čtyři představení a derniéra se uskutečnila již 27. prosince téhož roku.¹⁵³ Přesto o tomto nastudování pěla kritika samou chválu. Vyzdvihovala mj. krásný a zvučný hlas Elly Noëmi.¹⁵⁴

---

¹⁴⁷ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

¹⁴⁸ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 44.

¹⁴⁹ Městské divadlo Král Vinohradů. Národní listy. 1911, r. 51, č. 238 ranní vydání, 29. 8. 1911, s. 4.

Městské divadlo Král. Vinohrad. Venkov: orgán České strany agrární. 1911, r. 6, č. 200, 25. 8. 1911, s. 8.

Městské divadlo Král. Vinohrad. Venkov: orgán České strany agrární. 1911, r. 6, č. 205, 31. 8. 1911, s. 8.

¹⁵⁰ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 44.

¹⁵¹ II. sjezd svobodomyšlného studentstva v Příbrami. Národní listy. 1911, r. 51, č. 273, ranní vydání, 3. 10. 1911, s. 2.

¹⁵² AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

¹⁵³ AmP, fond Beran J., sign. LP 340, Opera – Jakobín.

¹⁵⁴ A. V. A., Jakobín. Nová doba: orgán lidu pracujícího. 1911, r. 16, č. 136, 13. 11. 1911, s. 5.

Hned následující den 11. listopadu 1911 měla na plzeňském jevišti premiéru Molnárova hra *Gardový poručík*, zde vystupovala Ella Noëmi s dalšími kolegy pěvci za scénou.¹⁵⁵ A již 19. listopadu se odehrála premiéra opera Meyerbeera *Afričanka*, v níž Ella Noëmi ztvárnila hlavní roli Inez.¹⁵⁶

Dne 22. listopadu 1911 se v Plzni konalo slavné svěcení nového kostela sv. Jana Nepomuckého za účasti pražského arcibiskupa kardinála Lva Skrbenského. V ten den uspořádal Spolek pro vystavění a podporování chrámu Páně sv. Jana Nepomuckého v Plzni ve dvoraně Měšťanské besedy slavnostní koncert, na němž mj. vystoupila i Ella Noëmi s Gounodovou skladbou *Ave Maria* a árií Leonory z Beethovenova *Fidelia*.¹⁵⁷

Dne 6. ledna Ella Noëmi zpívala v divadle úlohu Kristiny v premiéře Neumannova *Milkování* a 27. ledna vystoupila jako Marta v nové premiéře d'Albertovy *Nížiny*.

Dne 23. března z jeviště divadla opět zaznělo Dvořákovo oratorium *Svatá Ludmila*, kde Ella Noëmi opět přednesla part Ludmily.¹⁵⁸

Pro Spolek pro vystavění a podporování chrámu Páně sv. Jana Nepomuckého v Plzni vystoupila Ella Noëmi opět na koncertě 21. dubna 1912 ve dvoraně Měšťanské besedy. Zde zazpívala árii Gabriela z Haydnova *Stvoření světa*, Frimlovu *Zda si někdy vzpomínáte*, Massenettovu *Otevři svá modrá očka* a Gussova *Skřivánka*. Na harfu ji doprovodil V. Klička.¹⁵⁹

Poslední premiérou této sezóny byla dne 5. května pro Ellu Noëmi Charpentierova *Louisa*. V premiéře Dvořákova *Krále a uhlíře* dne 8. června Ella Noëmi obsazena nebyla.¹⁶⁰

Rok 1912 byl pro plzeňské divadlo zlomovým. V roce 1912 totiž končila desetiletá smlouva Družstvu českého městského divadla v Plzni na pronájem divadla. Z postu ředitele odchází

---

¹⁵⁵ Z kanceláře městského divadla. Plzeňský obzor: svobodomyšlný list pro Plzeň a západní Čechy. 1911, r. 20, č. 133, 11. 11. 1911, s. 4.

¹⁵⁶ Z kanceláře městského divadla. Plzeňský obzor: svobodomyšlný list pro Plzeň a západní Čechy. 1911, r. 20, č. 133, 11. 11. 1911, s. 4.

¹⁵⁷ Slavné svěcení nového chrámu Páně sv. Jana Nepomuckého 00 Redemptoristů v Plzni. Český západ: illustrovaný týdeník křesťansko-sociální. 1911, r. 4, č. 42, 12. 10. 1911, s. 4.

¹⁵⁸ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

¹⁵⁹ Koncert. Český západ: illustrovaný týdeník křesťansko-sociální. 1912, r. 5, č. 16, 11. 4. 1912, s. 3.

¹⁶⁰ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.

Vendelín Budil. Za deset let Budilova ředitelování divadlo uvedlo 3 481 představení, z toho přes 500 českých premiér. Stárnoucí Budil však necítil žádoucí uznání. V roce 1911 se zranil při pádu do propadla, a když v roce 1912 zažádal o penzionování, bylo mu vyhověno bez velkých protestů... Byla mu dávána za vinu špatná finanční situace divadla, která byla ovšem zaviněna nezájmem obecnstva. Novým ředitelem divadla byl ustanoven Karel Veverka, který měl bohaté zkušenosti z operních režii v Německu. Vytvořila se Společnost českého městského divadla v Plzni (z velké části z bývalých členů Družstva českého městského divadla), a té bylo divadlo zadáno. Manželkou Karla Veverky byla operní pěvkyně Anna Kettnerová, která dříve působila jako mezzosopranistka v Národním divadle a později v Německu. V té době však již přestávala být vyhledávanou, a tak oběma plzeňské angažmá přišlo vhod. S Družstvem a Budilem odešla z divadla řada vynikajících osobností, např. dirigent Emanuel Bastl, pěvkyně Linda Šmídová, tenorista Antonín Harfner, basista Josef Peršl a řada dalších. Veverka tedy angažoval dva nové kapelníky – Jana Janotu a Václava Talicha a našel náhradu i za ostatní odcházející. Bohužel operní repertoár vybíral především s ohledem na svou manželku.¹⁶¹

Divadelní sezóna 1912/1913 byla v Plzni zahájena 15. září 1912 novým nastudováním opery B. Smetany *Prodaná nevěsta*, kde v roli Mařenky opět vystoupila Ella Noëmi a v roli Jeníka Leon Geitler. Režie se ujal ředitel divadla Karel Veverka, hudební nastudování řídil Václav Talich.¹⁶² V samém úvodu sezóny byla hrána hned čtyřikrát (15., 22., 24. a 30. září 1912). Ella Noëmi zpívala Mařenku ve vlastním kroji. Její matku Ludmilu hrála Anna Kettnerová-Veverková, choť ředitele. Ten sám, ač zároveň režisér představení, se pohyboval v komparzu v chodském kroji.¹⁶³

V samotném závěru kalendářního roku byla dne 29. prosince 1912 pod taktovkou Jana Janoty uvedena premiéra Wagnerovy opery *Tannhäuser a zápas pěvců na Wartburce*. V titulní roli se představil Václav Pospíšil, Alžbětu ztvárnila Božena Petanová. Elle Noëmi připadla úloha Venuše. Ač hlasově byla na obvyklé výši, roli jí dle referenta ztěžovaly tělesné dispozice.¹⁶⁴

---

¹⁶¹ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 215–216.

¹⁶² Divadelní saisona v Plzni. Čas. 1912, r. 26, č. 258, 17. 9. 1912, s. 4.

¹⁶³ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 216–217.

¹⁶⁴ H. Tannhäuser a zápas pěvců na Wartburce. Naše snahy: orgán Národně-sociální strany československé na českém západě. 1913, r. 16, č. 1, 3. 1. 1913, s. 8.

Dne 8. února 1913 přijala nabídku k účinkování na reprezentačním večeru Spolku faktorů knihtiskáren pražských, který se uskutečnil ve Smetanově sále Obecního domu v Praze. Společně s ní vystoupil tenorista V. Pospíšil, který byl právě angažován k Lidové opeře ve Vídni. Pěvci mj. přednesli v doprovodu vojenské hudby pěšího pluku č. 11 pod vedením kapelníka Elsnice (dříve dirigent České filharmonie) duet z Verdiho opery *Aida*. Několik sborů společně s vojenskou hudbou zazpíval Zpěvácký spolek pražských typografů řízený sbormistrem K. Nejtkem.¹⁶⁵

Dne 8. března 1913 měla Ella Noëmi vystoupit v roli Krasavy v opeře B. Smetany *Libuše* opět v Národním divadle (u příležitosti 50. výročí založení Umělecké besedy). Díky vytížení v plzeňském divadle (možná záměrně vytvořeném ředitelem divadla) se však nemohla zúčastnit potřebných zkoušek a roli místo ní zpívala J. Koubová (dle archivu Národního divadla ale Marie Kubátová).¹⁶⁶ Ella Noëmi si Krasavu zazpívala hned při další repríze dne 1. května 1913.¹⁶⁷

Dne 15. dubna 1913 Ella Noëmi vystoupila pohostinsky v benefičním představení režiséra K. Komarova v divadle v Mladé Boleslavi v roli Taťány v Čajkovského opeře *Evžen Oněgin*.¹⁶⁸

Svoje hostování v Národním divadle si podle zápisů Václava Koppa Ella Noëmi zopakovala ještě 14. června 1913, kdy vystoupila jako Anežka ve Smetanových *Dvou vdovách*.¹⁶⁹ Při obou jejích hostováních v Národním divadle byla prý pražským obecnstvem srdečně přijata. V archivu Národního divadla ovšem o jejím hostování ve *Dvou vdovách* není žádná zmínka.¹⁷⁰

---

¹⁶⁵ Primadonna pí. Ella Noëmi-Koppová... Naše snahy: orgán Národně-sociální strany československé na českém západě. 1913. r. 16, č. 3, 17. 1. 1913, s. 7.

Umělecký požitek prvního řádu... Národní listy. 1913, r. 53, č. 36, večerní vydání, 6. 2. 1913, s. 4.

Václav Pospíšil, hrdinný tenor... Venkov: orgán České strany agrární. Praha: Tiskařské a vydavatelské družstvo rolnické. 1913, r. 8, č. 31, 6. 2. 1913, s. 8.

S velkým zájmem očekávaný Reprezentativní večer.... Národní listy. 1913, r. 53, č. 38, ranní vydání, 8. 2. 1913, s. 4.

¹⁶⁶ -er. Z kanceláře Národního divadla. Čech: politický týdeník katolický. 1913, r. 38, č. 66, 8. 3. 1913, s. 6.

Archiv Národního divadla – Tituly, B. Smetana – Libuše. Dostupné z: <http://archiv.narodni-divadlo.cz/predstaveni/28103> .

Z kanceláře Národního divadla. Venkov: orgán České strany agrární. 1913, r. 8, č. 57, 8. 3. 1913, s. 8.

¹⁶⁷ Archiv Národního divadla – Umělci a spolupracovníci, Ella Noëmi Wolfová. Dostupné z: <https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/8926> a <https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/7254> .

¹⁶⁸ Jizeran. 1913, r. 34, č. 27, 12. 4. 1913, s. [5].

¹⁶⁹ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi-Koppové, čes. sopranistky, s. 217.

¹⁷⁰ Archiv Národního divadla – Tituly, B. Smetana – Dvě vdovy. Dostupné z: <http://archiv.narodni-divadlo.cz/predstaveni/28788> .

Pro Ellu Noëmi byl posledním představením první Veverkovy sezóny dne 30. června opět Čajkovského *Evžen Oněgin*, jímž se s plzeňským jevištěm loučil tenorista Leon Geitler.¹⁷¹

Nová sezóna byla zahájena dne 14. září Smetanovým *Daliborem* s hostující Annou Slavíkovou z Národního divadla v roli Milady. Ella Noëmi zpívala opět roli Jitky.¹⁷²

Dne 7. prosince 1913 opět proběhla na plzeňském jevišti premiéra Dvořákova *Jakobína*. Pro Ellu Noëmi to bylo již čtvrté setkání s touto rolí během jejího plzeňského působení. V režii Richarda Branalda a pod taktovkou Jana Janoty se tentokrát odehrálo devět představení, derniéra byla již během čtyř měsíců – 14. dubna 1914.¹⁷³ Kriticky se k tomuto představení vyjádřil Jindřich Strnad v Českém deníku i kritik se šifrou A. V. A. v *Nové době*. Nová doba si všímala pouze nastudování opery a umělců, kteří zde byli obsazeni nově. Jindřich Strnad mj. ocenil i výkon Elly Noëmi jako Terinky.¹⁷⁴

V divadelní sezóně 1913/1914 si Ella Noëmi zazpívala roli Hedy ve stejnojmenné opeře Z. Fibicha (premiéra 24. května 1914) a 2. července 1914 Lottu v Massenetově *Wertherovi*.¹⁷⁵

Pro letní sezónu 1914 zřídil ředitel Veverka letní divadlo Na Zámečku. Zde byly na repertoáru především operety (mj. *Polská krev*), ale i *Prodaná nevěsta*.¹⁷⁶ *Polská krev* byla na zámečku uvedena poprvé 21. června 1914 ve scéně podle návrhů architekta F. X. Ledviny. Tomuto představení ale byla přisouzena jen jedna repríza, která vlivem nešťastných okolností nemohla být ani dohrána do konce. Tato repríza opět pod taktovkou autora Oskara Nedbala totiž připadla na 28. června 1914. Radostná nálada obecnostva, účinkujících i skladatele byla krátce před koncem produkce zkalena zprávou o sarajevském atentátu na rakouského následníka

---

¹⁷¹ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 217.

¹⁷² AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 217.

¹⁷³ AmP, fond Beran J., sign. LP 340, Opera – Jakobín.

¹⁷⁴ A. V. A., Literatura, divadlo a umění. Dvořákův Jakobín. *Nová doba: orgán lidu pracujícího*. 1913, r. XVIII, č. 150, 15. 12. 1913, s. 6.

St., Divadlo a umění. Z plzeňského divadla, Opera. Antonín Dvořák: Jakobín, *Český deník*. 1913, r. II, č. 338, 10. 12. 1913, s. 7.

¹⁷⁵ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 217.

¹⁷⁶ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 217.

trůnu Františka Ferdinanda d'Este a jeho manželku, představení bylo před samým závěrem přerušeno a ukončeno...¹⁷⁷

Následné válečné události poznamenaly nejen rodinu Václava Koppa, ale i samotné divadlo.

Dne 7. srpna 1914 rozeslal ředitel Veverka všem členům divadla výpověď s odvoláním na „válečný paragraf“. Ve smlouvě zaměstnanců totiž byla klausule, která umožňovala řediteli dát zaměstnanci divadla okamžitou výpověď v případě vypuknutí války.¹⁷⁸ Členstvo se tedy rozhodlo pokračovat v činnosti ve vlastní správě a finanční režii, k čemuž dostalo souhlas i od Společnosti českého divadla v Plzni.

Nová sezóna byla zahájena již 15. srpna 1914, a to opět *Prodanou nevěstou*. Další uváděnou operou byla Blodkova *V studni* (16. srpna), opět *Prodaná nevěsta* (17. srpna) jako slavnostní představení v předvečer císařových narozenin, a následně *Hubička*, pořádaná pro Škodovy závody.

Snahu divadelního členstva o záchranu sledovali sociálně demokratičtí poslanci v Plzni, zejména Gustav Habrman a Luděk Pik. Nabídli členstvu, že pro případ neúspěchu v divadle mohou pro představení využít velký sál Pekla s tím, že se pokusí o zvýšení návštěvnosti pomocí dělnických vrstev. Jako reakci na to Společnost oznámila, že opět od 16. září 1914 povede divadlo po stránce organizační i finanční, a to za podmínek, které měli jeho členové sjednané s ředitelem Veverkou. Ten byl nadále pouze placeným výkonným ředitelem. Vzhledem k tomu, že Veverkovy výpravy byly velice nákladné a zatěžovaly divadelní pokladnu, vzali finanční správu na svá bedra předseda Společnosti JUDr. Heřman Šikl a pokladník Celestýn Rypl, který pracoval v pojišťovací bance Praha. Po umělecké stránce byl Veverka pro divadlo zkušeným a úspěšným ředitelem.¹⁷⁹

I toto válečné léto trávil rodina Koppových, jak se již stalo tradicí, na letním bytě v Hůrkách, odkud Václav Kopp pocházel. Všeobecná mobilizace se ale bohužel týkala i Václava Koppa...

---

¹⁷⁷ Dojem z hrozné zprávy. Český denník. 1914, 29. 6. 1914, zvláštní vydání, s. 2.

¹⁷⁸ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi-Koppové, čes. sopranistky, s. 215.

¹⁷⁹ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi-Koppové, čes. sopranistky, s. 217–218.

V září 1914 měl nastoupit do první třídy syn manželů Koppových Václav. Podle bydliště spadl do obecné školy pro hochy na Husově náměstí. Ovšem tato škola i škola na Chodském náměstí byla připravována jako vojenská nemocnice pro raněné a nemocné vojáky. Jeho otec jej proto zapsal na cvičnou školu při mužském učitelském ústavu v Tylově ulici.¹⁸⁰

Následná léta ležela na umělkyni celá péče o domácnost i syna, přesto pokračovala v divadelní i koncertní činnosti.

Jen zpráv v tisku o kulturních počinech ubylo.

Dne 30. října 1914 se uskutečnila v divadle premiéra Wagnerova *Lohengrina*, kde Ella Noëmi zpívala roli Elsy z Brabantu. Dne 15. listopadu proběhla premiéra Pucciniho *Bohémy*, kde byla Ella Noëmi Mimi, 6. ledna 1915 pak v premiéře zpívala roli Undiny ve stejnojmenné Lortzingově opeře. Dne 27. ledna v novém nastudování Smetanových *Dvou vdov* byla opět Karolinou a 7. března Agátou ve Weberově *Čarostřelci*. A vzhledem k tomu, že nebyla obsazena ani v Humperdinckově *Perníkové chaloupce* ani v Halévyho *Židovce*, do konce sezóny ji již žádná nová role nečekala.¹⁸¹

A dokonce ani do konce kalendářního roku 1915, protože další operní premiérou bylo až nové nastudování Smetanovy *Prodané nevěsty* 15. února 1916, kde samozřejmě opět zpívala roli Mařenky. Již 10. března byla Rusalkou v premiéře stejnojmenné Dvořákovy opery, 7. dubna Jitkou ve Smetanově *Daliboru* a 28. května Antoníí v Offenbachových *Hoffmannových povídkách*.¹⁸²

Dne 30. dubna spoluúčinkovala na koncertu Vzdělávacího odboru Osvětového svazu pro Plzeň, který společně s pěveckým spolkem Hlahol pořádal v divadle Slavnostní matiné na zahájení týdne Červeného kříže. Kromě Elly Noëmi vystoupil Josef Florian na klavír a varhany, pěvecký spolek Hlahol a vojenská hudba c. k. pěšího pluku č. 48.¹⁸³ Ella Noëmi zazpívala Jindřichovy

---

¹⁸⁰ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 218.

Tam vychodil 4 třídy, kvůli neshodám s některými vyučujícími i spolužáky byl 5. třídu vyučován soukromě a následně vykonal zkoušku na obecné škole na Husově náměstí. Od dalšího školního roku byl přijat na plzeňskou I. reálku. Ve studiích pak pokračoval na technice v Praze.

¹⁸¹ AmP, Sběrka divadelních plakátů plzeňských, 1914/1915, sign. Pl 14.

¹⁸² AmP, Sběrka divadelních plakátů plzeňských, 1915/1916, sign. Pl 15.

¹⁸³ Denní zprávy. Vzdělávací odbor Osvětového svazu pro Plzeň... Český deník. 1916, r. 5, č. 117, 28. 4. 1916, s. 4.

písničky *Jarní déšť*, *Jaro ozvalo se ve prsou* a *Dobré předsevzetí* a dále sopránový part ve Fibichově *Jarní romanci*.¹⁸⁴

Dne 1. října zpívala v premiéře Hančí v Kovařovicových *Psohlavcích* a již 3. října Lidunku v Blodkově *V studni*.¹⁸⁵

Dne 19. října 1916 vystoupila Ella Noëmi na koncertu pro Krajský sbor vzdělávací v Plzni, společně s Olgou Borovou-Valouškovou. Na klavír obě dámy doprovázela M. Provazníková-Šašková. Ella Noëmi zde přednesla Ostrčilovo *Osiřelo dítě*, Nedbalův *Sen*, Kovařovicovu skladbu *Kukačka volá doubravou*, Jindřichův *Večer* z cyklu *Jaro*, Škachovy *Maliny* a společně s Olgou Borovou-Valouškovou čtyři *Dvořákovy dvojzpěvy*.¹⁸⁶

Další premiéra ji čekala až 2. prosince, kdy zpívala Vendulku ve Smetanově *Hubičce* a pak 4. března 1917 Martu v d'Albertově *Nížině*.¹⁸⁷

V neklidném období první světové války byla opět uvedena premiéra Dvořákovy opery *Jakobín*. Premiéra se uskutečnila 30. března 1917 opět pod taktovkou Jana Janoty, režie se ujal ředitel divadla Karel Veverka. Tentokrát se titul udržel na repertoáru dva roky. *Jakobín* se odehrál 25krát a derniéra byla až 2. července 1919.¹⁸⁸ Toto nastudování bylo pátým a posledním setkáním Elly Noëmi s touto rolí. Její výkon v roli Terinky kritika označovala za stabilní, svým výkonem upoutala.¹⁸⁹

Dne 27. dubna opět zpívala Blaženku ve Smetanově *Tajemství* a 12. června *Krasavu* v *Libuši* téhož autora.¹⁹⁰

---

¹⁸⁴ Týden Červeného kříže, Český deník. 1916, r. 5, č. 121, 2. 5. 1916, s. 3.

¹⁸⁵ AmP, Sběrka divadelních plakátů plzeňských, 1916/1917, sign. Pl 16.

¹⁸⁶ Večer české písně. Nová doba: rgán lidu pracujícího. 1916, r. 21, č. 239, 9. 10. 1916, s. 3.

Večer české písně. Nová doba: orgán lidu pracujícího. 1916, r. 21, č. 244, 14. 10. 1916, s. 3.

¹⁸⁷ AmP, Sběrka divadelních plakátů plzeňských, 1916/1917, sign. Pl 16.

¹⁸⁸ AmP, fond Beran J., sign. LP 340, Opera – Jakobín.

¹⁸⁹ St., Divadlo a umění. Z plzeňského divadla, Antonín Dvořák: Jakobín, Český deník, r. VI, č. 89, 1. 4. 1917, s. 8.

--rn, Divadlo. – Umění, Jakobín. Nová doba: orgán lidu pracujícího. 1917, r. XXII, č. 78, 2. 4. 1917, s. 3.

¹⁹⁰ AmP, Sběrka divadelních plakátů plzeňských, 1916/1917, sign. Pl 16.

V první operní premiéře sezóny 1917/1918 ve Smetanových *Dvou vdovách* již Ella Noëmi obsazena nebyla a stejně tak v následné premiéře – v Gounodově opeře *Faust a Markétka*. Až 1. prosince ji čekala role Rusalky v novém nastudování Dvořákovy opery.

V obsazení Verdiho *Troubadoura* (premiéra 31. ledna 1918) opět chyběla, stejně tak ve Smetanových *Braniborech v Čechách* (premiéra 14. března 1918).¹⁹¹

Dne 24. a 25. března 1918 Ella Noëmi vystoupila s řadou dalších pěvců na koncertu Hudebního odboru Osvětového svazu v Měšťanské besedě, kde zazněla především tvorba západočeských a převážně plzeňských hudebních skladatelů.¹⁹²

V dubnu 1918 se na plzeňském jevišti uskutečnilo několik pohostinských vystoupení světoznámé pěvkyně Emy Destinové. Společně s ní vystoupila dne 10., 14. a 18. dubna ve Smetanově *Daliboru* jako Jitka i Ella Noëmi, 16. dubna pak ve Smetanově *Libuši* jako Krasava a První žnec.¹⁹³

Dne 5. června 1918 byla uvedena premiéra nového nastudování Pucciniho opery *Madama Butterfly* opět s Ellou Noëmi v titulní roli.¹⁹⁴

Divadelní sezóna 1917/1918 byla zakončena 18. července 1918 Smetanovou *Prodanou nevěstou* v přírodním divadle Na zámečku.¹⁹⁵

Nová sezóna Elle Noëmi přinesla dne 23. října 1918 premiéru Smetanovy *Čertovy stěny*, kde ztvárnila roli Katušky.¹⁹⁶

Po skončení války se manžel Elly Noëmi vrátil 13. listopadu 1918 domů, takže se zdálo, že umělkyni ubude starostí a bude se moci věnovat intenzivněji umělecké činnosti. Opak však byl pravdou, jak se brzy ukázalo. Václav Kopp se přihlásil zpět na své učitelské místo na I. měšťanské škole pro hochy ve východním obvodu v Plzni a od 1. prosince 1918 začal

---

¹⁹¹ AmP, Sběrka divadelních plakátů plzeňských, 1917/1918, sign. Pl 17.

¹⁹² Hudební odbor Osvětového svazu. Český deník. 1918, r. 7, č. 67, 21. 3. 1918, s. 4.

¹⁹³ AmP, Sběrka divadelních plakátů plzeňských, sezóna 1917/1918, sign. Pl 17.

¹⁹⁴ Divadlo a umění. Český deník. 1918, r. 7, č. 118, 5. 6. 1918, s. 2.

Divadlo a umění. Madame Butterfly. Český deník. 1918, r. 7, č. 132, 7. 6. 1918, s. 4–5.

¹⁹⁵ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 54.

¹⁹⁶ Divadlo a umění. Český deník. 1918, r. 7, č. 247, 20. 10. 1918, s. 5.

vyučovat. Ovšem po dlouhých válečných letech se nedokázal přizpůsobit školní práci, a tak požádal od 1. dubna 1919 o šestitýdenní dovolenou, po níž se do školy vrátil již jen nakrátko.

Podle divadelních plakátů Ella Noëmi čím dál tím více scházela v obsazení nově studovaných oper. Další její premiérou byla až dne 22. března 1919 Janáčkova opera *Její pastorkyňa*, kde Ella Noëmi zpívala Jenůfu.¹⁹⁷

Dne 13. května 1919 pořádal Hlahol ve dvoraně Měšťanské besedy koncert novinek sborů a písní. Ella Noëmi zde zazpívala cyklus V. Nováka *Jaro* – soubor písniček z dětského světa na Sládkova slova, a to opět za klavírního doprovodu M. Provazníkové-Šaškové. Dále zde v podání Hlaholu pod taktovkou Fr. Krofty zazněly sborové skladby mladých českých skladatelů.¹⁹⁸

Dne 7. června pak proběhla poslední operní premiéra sezóny – Čajkovského *Evžen Oněgin*. Ella Noëmi zde byla opět Taťanou.¹⁹⁹

A již v červnu tohoto roku po obecních volbách se profesní život Václava Koppa zcela změnil, což mělo nepříznivý dopad i na uměleckou kariéru jeho manželky. Václav Kopp jako člen sociální demokracie se zapojil intenzivně do veřejného života města. V letech 1919 až 1927 byl předsedou finanční komise městské správy, od 1922 člen městské rady s referátem plynárny a elektrických podniků, od 1925 předseda správní rady Západočeských elektráren, dále místopředseda místní školní rady, člen dozorčí komise vodárny, člen disciplinární komise úřednické, člen trestního senátu, kuratoria obchodní akademie a dívčího reálného gymnázia. Díky všem svým povinnostem se domů vracel velmi pozdě, takže starost o chod domácnosti opět zůstávala na Elle Noëmi. To ovšem nebyl hlavní problém.

Po zřízení správní komise městského divadla v roce 1919 se V. Kopp stal jejím místopředsedou. Výkonným orgánem komise bylo tzv. ředitelství (tedy předseda komise František Bílek, místopředseda Václav Kopp a pokladník Schindler), o uměleckém životě divadla rozhodovala tzv. ředitelská rada, jíž byl V. Kopp také členem. Aby se vyvaroval podjatosti jako člen obecní správy, nezúčastňoval se jednání, kde se jednalo o jeho manželku. Toho využíval ředitel divadla Fišer i oba kapelníci opery Antonín Barták a Pavel Dědeček, aby v obsazování rolí prosadili své

---

¹⁹⁷ Z kanceláře Českého divadla král. města Plzně. Český deník. 1919, r. 8, č. 79, 2. 3. 1919, s. 6.

¹⁹⁸ Koncert novinek. Český deník. 1919, r. 8, č. 86, večerní vydání, 13. 5. 1919, s. 2.

¹⁹⁹ Divadlo a umění, Český deník. 1919, r. 8, č. 156, 7. 6. 1919, s. 5.

oblíbenosti. V divadle se začaly projevovat stranické zájmy, což se odrazilo i ve finanční situaci divadla, takže byl nadále jeho provoz v režii města znemožněn a divadlo bylo opět v roce 1922 zadáno soukromému podnikateli...

S nepříznivým postavením v divadle se Ella Noëmi vyrovnávala po tři roky a jen dále pokračoval sestupný trend v jejím obsazování, jak tomu již bylo za války. Na vrcholu tvůrčích sil většinou nebyla obsazována do větších rolí a počet jejích vystoupení se značně snížil...

Sezóna 1919/1920 byla oficiálně zahájena tradičně Smetanovou *Prodanou nevěstou*, ale hrálo se de facto denně již od 15. srpna, takže před oficiálním zahájením se odehrálo již 36 mimořádných představení.

V roce 1920 byli členy opery Zdeňka Černá, Annie Daenesová, Vilma Fleiřhansová, Milada Grubrová, Jořka Kautská, Vlasta Maršálková, Ella Noëmi, Frantiřek Bartl, Robert Broř, Jindřich Edl, Emil Olřovský, Antonín Pelc, Emil Řezníček, Karel Sajdl a Josef Wild. Kapelníkem byl Antonín Barták a Pavel Dědeček, režisérem opery Frantiřek Bartl, inspicientem byl Karel Fučík, nápovědou Anna Puřejová.²⁰⁰

Dne 3. března 1920 byly na plzeňském jeviřti v novém nastudování v premiéře uvedeny Smetanovy *Dvě vdovy*. Opera byla hrána ve Smetanově konečné úpravě z roku 1877. Byla nastudována pod taktovkou dirigenta Bartáka. Roli Aneřky po Elle Noëmi převzala Annie Daenesová, Ella Noëmi v tomto nastudování ztvárnila roli Karolíny. Dobře vystihla bezstarostnou povahu Karolininu, ve střední poloze však na jejím hlasu byla stále znát nedávná nemoc.²⁰¹

Dalří její premiérou byla zřejmě až opět Mařenka ve Smetanově *Prodané nevěstě* (premiéra 3. prosince 1920) a 17. prosince Libina ve Fibichově *řárce*.

Nový rok jí přinesl roli Elisy v Čajkovského *Pikové dámě* (premiéra 22. ledna 1921) a 22. března roli Venuře ve Wagnerově *Tannhäuseru a západu pěvců na Wartburce*.²⁰² To byla její poslední premiéra na divadelních prknech.

---

²⁰⁰ Almanach Městského divadla v Plzni. Plzeň, Bohuslav Čenský: Rudolf Kautský, 1920.

²⁰¹ St. Z plzeňského divadla. Smetana: Dvě vdovy. Český deník. 1920, r. 9, č. 65, 6. 3. 1920) s. 6.

²⁰² AmP, Sběrka divadelních plakátů plzeňských, 1920/1921, sign. Pl 19.

Dne 28. června 1921 si Ella Noëmi zazpívala naposledy na prknech Národního divadla v Praze, kdy vystoupila jako host v titulní roli Dvořákovy opery *Rusalka*. Dlužno podotknout, že Elle Noëmi bylo v té době 45 let.²⁰³

Divadelní sezóna 1921/1922 byla oficiálně zahájena 1. září 1921 Offenbachovou operou *Hoffmannovy povídky*, ovšem již před zahájením bylo sehráno 14 představení.²⁰⁴ V této sezóně se Ella Noëmi již žádné nové role nedočkala.

S nástupem sezóny 1922/1923 Ella Noëmi ukončila nikoli z vlastní vůle svoji operní kariéru. Nový divadelní ředitel Bedřich Jeřábek totiž podlehl tlaku a Ellu Noëmi pro novou sezónu již neangažoval.

Krátce nato – v srpnu téhož roku – propukl ve skladišti divadelních dílen velký požár, jemuž padla za oběť velká část dekorací a kostýmů. Možná i proto Ella Noëmi nabídla dne 17. září 1922 Městskému divadlu k odkoupení svoji divadelní garderobu, kterou si řídila z vlastních prostředků, jak bylo v té době zvykem, a pro kterou již nadto neměla využití. Původní požadovaná částka byla 50 000 korun, následně se strany dohodly na 40 000 korun. Na nabídku reagovalo 30. září také městské divadlo s ředitelem Bedřichem Jeřábkem. Konstatovalo, že sice pro následující divadelní sezónu pro garderobu nemá využití, ale bude vítaným přírůstkem divadelního fondu. Nabídka Elly Noëmi byla projednána v městské radě dne 2. října 1922 a městská rada se usnesla jednomyslně o jejím odkoupení za požadovanou částku 40 000 korun. Byl sestaven podrobný soupis přebíraných částí oděvů, paruk, šperků a obuvi. Garderoba byla převzata 23. listopadu 1922 a zaevidována jako majetek divadla.²⁰⁵

Za její odkoupení se přimlouval i dr. Mandl, předseda národně demokratické strany. Tato transakce byla přetřásána i na stránkách Českého deníku a Národní demokracie i Českého západu.²⁰⁶

---

²⁰³ Archiv Národního divadla – Umělci a spolupracovníci, Ella Noëmi Wolfová. Dostupné z: <https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/8926> a <https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/7254>.

Národní divadlo. České slovo: ústřední orgán České strany národně sociální. 1921, r. 13, č. 145, 26. 6. 1921, s. 15.

²⁰⁴ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 58.

²⁰⁵ AmP, Archiv města Plzně, Městský úřad – registratura, i. č. 855, sign. K 1199, spis. signatura 18/I/d/4 1893 – Divadlo. Garderoba bývalé operní pěvkyně Elly Noëmi–Koppové. Seznam garderoby zakoupené divadlem, 1922.

²⁰⁶ Co tedy vlastně je pravdou? Český západ: ilustrovaný týdeník křesťansko-sociální. 1922, r. 15, č. 44, 2. 11. 1922, s. 3.

Své poslední představení na plzeňském jevišti odzpívala Ella Noëmi jako host 5. ledna 1924 u příležitosti 25 let své umělecké činnosti. Vystoupila v titulní roli Dvořákovy *Rusalky* a rozloučila se tímto s plzeňským divadelním publikem. Byla zahrnuta četnými květinovými dary a město Plzeň jí zaslalo věnec se stuhou s nápisem Město Plzeň – své umělkyni. Ač recenzent vyzdvihoval skvělý hlas Elly Nöemi a její zásluhy o plzeňskou operu, neodpustil si malou invektivu – „*kdyby ji byla příroda obdařila stejně štědře vlohou hereckou jako hlasem, byla by se dodělala jistě kariery skvělé*“.²⁰⁷ Za dobu svého plzeňského působení nastudovala 92 rolí a vystoupila v 1266 představeních.²⁰⁸ Kromě Cio Cio San v Pucciniho *Madama Butterfly* byla např. první českou Martou v d'Albertově *Nížině*, Kristýnou v Neumannově *Milkování* či Tamarou v *Démonu*.²⁰⁹

Jejími partnery byli mj. Otakar Mařák (v Hoffmannových povídkách, kde zpívala všechny tři role, v *Prodané nevěstě*, *Dvou vdovách*, *Libuši* či *Hubičce*), Karel Burian (v Tannhäuserovi), Pavel Ludikar (v Haydnově oratoriu *Stvoření světa*), Bohumil Benoni, Adolf Krössing, Ema Destinnová (v *Daliboru* a v *Libuši*), Anna Slavíková aj.²¹⁰ Měla tu čest zaspívat si s mnoha pěvci světových jmen, ať už to byla členka pařížské opery Sigrid Arnoldsonová, italský pěvec, který se stal členem metropolitní opery Vittorio Arimondi, členové vídeňské opery altistka Charles Cahier a tenorista Fran Naval, člen moskevské opery Nikolaj Artěmjevič Ševeljev, člen záhřebské opery Ernesto Cammarota či člen kodaňské opery Vilém Herold.²¹¹

Hostovala také na mnoha významných scénách, kromě Národního divadla v Praze zpívala např. ve vídeňské *Lidové opeře Gildu* ve Verdiho *Rigolettu*²¹² či ve *Vinohradské opeře* (1911).²¹³

---

²⁰⁷ St. Představení na rozloučenou s pí. Ellou Noemi-Koppovou. (Dvořák: *Rusalka*). Český deník. 1924, r. 13, č. 8, 8. 1. 1924, s. 2.

²⁰⁸ (šp). Kytička pro Ellu Noëmi. Z portrétů nejvěrnějších plzeňské opeře. Pravda, List Československé komunistické strany. 1983, r. 64, č. 15, 19. 1. 1983, s. 5.

²⁰⁹ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 168.

²¹⁰ K. Kalík, Umělecký svět. Ella Koppová–Noëmi, ... Český směr: politický týdeník Československé strany národně socialistické v župě plzeňské. 1936, r. 38, č. 45, 7. 11. 1936, s. 2.

Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 168.

K. K(alík)., Ella Koppová–Noëmi, České slovo. 1936, r. 38, č. 44, 3. 11. 1936.

²¹¹ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 168.

²¹² *Marma* (Marie Martínková). Známa plzeňská umělkyně Ella Noëmi 60 let. Český deník. 1936, r. 25, č. 300, 1. 11. 1936, s. 8.

²¹³ ČERNUŠÁK, Gracian, ŠTĚDRŮŇ, Bohumír a NOVÁČEK, Zdenko. Československý hudební slovník osob a institucí, sv. 2: M–Ž. Praha, Státní hudební vydavatelství, 1965, s. 181–182.

Ještě jednou došlo k návratu Elly Noěmi na plzeňská divadelní prkna. Dne 6. března 1925 vystoupila jako host v roli Terinky ve Dvořákově *Jakobínu*, který byl uváděn u příležitosti 75. narozenin prezidenta T. G. Masaryka.²¹⁴

---

²¹⁴ St. (STRNAD, Jindřich), Divadlo, umění a literatura. Slavnostní představení na oslavu 75. narozenin p. presidenta v Městském divadle v Plzni. Český deník. 1925, r. 14, č. 66, 8. 3. 1925, s. 5.

3.4 Městská hudební škola v Plzni (1922–1934)

Po odchodu z divadla zbylo Elle Noëmi několik soukromých žaček. Ještě o prázdninách ji však kuratorium Městské hudební školy s jejím ředitelem Emilem Holým nabídlo místo profesorky sólového zpěvu namísto Františky Herbstové.

Městská hudební škola byla zřízena usnesením městského zastupitelstva ze dne 17. listopadu 1920. Slavnostně otevřena byla dne 3. prosince téhož roku. Zpočátku působila v prostorách Státního mužského učitelského ústavu v Plzni, a to v odpoledních a večerních hodinách, kdy ústav své prostory nevyužíval. Prostory však nebyly pro provoz hudební školy vyhovující, a proto město zakoupilo 16. července 1924 dům čp. 707 v Tylově ulici. V tomto domě bylo dosud umístěno reálné gymnázium, pro nějž se však stavěla nová budova na Klatovské třídě. Stavba nového gymnázia se ale protáhla, a tak hudební škola mohla v Tylově ulici začít působit až ve školním roce 1926/1927, přičemž díky nezbytné rekonstrukci musela až do léta 1927 ještě využívat sedm místností v učitelském ústavu. Úkolem školy bylo poskytovat hudební vzdělání hlavně profesionálním zpěvákům a hudebníkům, ale také hudebním „ochotníkům“ a poskytovala vzdělání v i „dramatickém přednesu“. Škola vyučovala zpěvu, hře na hudební nástroje klávesové i orchestrální i hudební teorii. Později byla výuka rozšířena i o rytmickou gymnastiku a škola zavedla kurzy pro přípravu ke státním zkouškám.

Ústav pořádal koncerty a přednášky pro žáky i pro veřejnost a popularizoval tak díla hudebních klasiků i současných autorů.²¹⁵

Ella Noëmi zde působila od roku 1922 jako mimořádná učitelka, od školního roku 1923/1924 pak jako řádná učitelka, a to až do 1. září 1934, kdy odešla na vlastní žádost do důchodu.

Při prvním zápisu se přihlásilo do pěveckého oddělení jen několik málo žaček, takže výuka začala až od listopadu, kdy již bylo přihlášeno šest dívek a dva muži (Mottl a Hořánek). Když vešel ve známost fakt, že bývalá primadona vyučuje na hudební škole, počet přihlášených ještě během školního roku narostl.

---

²¹⁵ KŘÍŽ, František. Město Plzeň. Přehled složení a činnosti obecní správy za léta 1919–1924, Plzeň, 1925, s. 175–177.

KŘÍŽ, František. Město Plzeň. Přehled složení a činnosti obecní správy za léta 1925–1928. Plzeň, 1929, s. 202–206.

Původně byla Elle Noëmi stanovena gáže 40 korun měsíčně za každého žáka. Za tak nepatrný obnos ovšem Ella Noëmi odmítla vyučovat. Kuratorium školy tedy zvýšilo její plat na 100 korun za každého žáka, ovšem pokud jejich počet nepřekročí deset. Pak se bude jednat o jejím platu znovu, a to podle platných platových směrnic pro učitelstvo měšťanských škol.

Rozhodnutím městského zastupitelstva z října 1927 byly platy všech řádných učitelů městské hudební školy upraveny dle učitelského zákona č. 104/26.

Obecně bylo požadováno, aby každý pedagog hudební školy odučil 28 hodin týdně. Ella Noëmi však poukazovala, že v pěveckém oddělení, kdy je výuka založena především na předzpívání učitelem, je takovýto počet hodin vzhledem k hlasu pedagoga nereálný, a bude-li nucena k takovémuto úvazku, hudební školu opustí. Kuratorium tedy slevilo na 20 hodin týdně. Počet jejích žáků však rostl, hlásily se dívky i vdané ženy, ale i muži. Jejich počet dosáhl až třiceti dvou v jednom školním roce. Ella Noëmi tedy většinou vyučovala denně od 8 do 11 a od 13 do 18 hodin.

Na závěr každého školního roku pořádala jednotlivá oddělení hudební školy své koncerty, stejně tak pěvecké oddělení Elly Noëmi. Kromě sólových skladeb zde zněly i skladby sborové, které Ella Noëmi dirigovala. Pěvecké oddělení Elly Noëmi vystoupilo např. 25. dubna 1925, kde mj. zazpívala A. Loukotová, pí Martínková, Brunerová, Pallová, Chudáčková, Mauzerová, F. a M. Brejchová a pánové Mottl a Picl.²¹⁶ V koncertu pěveckého oddělení 7. dubna 1927 vynikl zejména basista Loskot a tenorista Schuster. U všech účinkujících však autor příspěvku ocenil dobrou odbornou průpravu a přípravu ze strany profesorky tohoto oddělení Elly Noëmi.²¹⁷ Žáci pěveckého oddělení se zúčastnili také koncertu žáků městské hudební školy, který se konal 26. dubna 1927 v Měšťanské besedě. Sopranistka Martínková, tenorista Schuster a basista Loskot zde přednesli se zdarem Beethovenovy *Skotské písně*.²¹⁸

K zajímavým počínům patřil Večer písní, ensemblů a scén, který Městská hudební škola uspořádala dne 2. června 1931 v Německém divadle. V první části zazněly sborové i sólové

---

²¹⁶ Cís. Divadlo, umění a literatura, Večer oddělení solového zpěvu Městské hudební školy v Plzni. Český deník. 1925, r. 14, č. 123, 5. 5. 1925, s. 4.

²¹⁷ St. (STRNAD, Jindřich), Divadlo, umění a literatura. Večer oddělení solového zpěvu Městské hudební školy v Plzni. Český deník. 1927, r. 16, č. 104, 15. 4. 1927, s. 5.

²¹⁸ St. (STRNAD, Jindřich), Divadlo, umění a literatura. Koncert žáků Měst. hudební školy v Plzni. Český deník. 1927, r. 16, č. 118, 30. 4. 1927, s. 4.

písně lidové i umělé, operní árie i sbory. Druhá část propojila pěvecké a herecké umění, kdy se žáci předvedli v áriích a operních sborech. Náznakovou scénu vytvořil arch. Karel Lhota, pěvecky a herecky žáky připravila Ella Noëmi.²¹⁹

Pro vyučování hry na nástroj i zpěvu na hudebních školách byla ovšem zapotřebí vykonaná státní zkouška. Tu ale Ella Noëmi neměla, a tak někteří její odpůrci vystupovali proti jejímu ustanovení řádnou učitelkou městské hudební školy. Ministerstvo školství a národní osvěty prohlásilo zvláštním dekretem, že vzhledem k dlouholeté její umělecké činnosti je předepsané zkoušky zproštěna.²²⁰

K útokům na Ellu Noëmi docházelo z řad národně demokratických poslanců, kteří razili heslo „staří do penze, mladí nezaměstnaní na jejich místo“ a vystupovali proti dvojímu či několikerému příjmu jednotlivce, manželů či rodin. Do jejich hledáčku se dostali i manželé Koppovi a jejich hmotné poměry měly být prozkoumány. Navíc ředitelství hudební školy dostalo přípis z kontrolního úřadu, že pro následný školní rok je třeba zrušit pěvecké oddělení. Ella Noëmi reagovala dne 1. března 1934 zasláním dopisu kuratoriu hudební školy, v němž oznamovala, že od 1. září svoji činnost na hudební škole ukončuje. Paradoxně po jejím odchodu oddělení zrušeno nebylo a na její místo byla přijata Marie Gärtnerová-Romanová, která byla ještě starší než Ella Noëmi a jako penzistka měla tedy rovněž dva příjmy.

Svoji pedagogickou činnost Ella Noëmi zakončila absolventským večerem svých žaček (Tichá, Lébrová, Velebilová, Balounová, Holá, Mašíňová) dne 13. června 1934 v Měšťanské besedě za klavírního doprovodu Antonína Brejchy.²²¹

Během své pedagogické činnosti vychovala Ella Noëmi řadu vynikajících pěvců, bohužel zejména dívky po provdání pěveckou dráhu opustily. Jejimi žáky a žákyněmi byli např. Helena Trnková, Lída Komancová, Blanka Vecková (působily v plzeňské opeře)²²², M. Fährichová-Loukotová (působila v Moravské Ostravě), Zdeňka Brejchová, provdaná Neumannová

---

²¹⁹ Divadlo a umění. Večer písní, ensemblů a scén. Český deník. 1931, r. 20, č. 149, 31. 5. 1931, s. 8–9.

²²⁰ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 270.

²²¹ Městská hudební škola se loučí s pí. E. Noemi Koppovou. Český deník. 1934, r. 23, č. 163 (15. 6. 1934), s. 4.

²²² S Blankou Veckovou zůstávala Ella Noëmi nadále v kontaktu, jak o tom svědčí zaslané pohlednice, foto na památku i zápis v památníku B. Veckové (AmP, fond Vecková Blanka, i. č. 145, sign. LP 591, 4 pohlednice Elly Noëmi B. Veckové, 1937–1939, i. č. 244, sign. LP 594, Památník B. Veckové, i. č. 448, sign. LP 601, foto Elly Noëmi s žákyněmi hudební školy, i. č. 466, sign. LP 602, foto Elly Noëmi s věnováním). O tom, jak špatně Ella Noëmi snášela svůj odchod z divadla i po 15 letech, svědčí text, který B. Veckové vepsala do památníku: „*Největší honorář nedostávají ti, kteří hrajou komedii na jevišti, nýbrž ti, kteří dovedou ji hrát v zákulisí, v životě.*“

(provozovala operní školu v Hradci Králové), Karel Leiss (známý především z rozhlasu), Schuster, Nekola, Radovnický, Loskot aj.²²³

---

²²³ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi-Koppové, čes. sopranistky, s. 270.

3.5 Veřejná činnost

I po ukončení své umělecké činnosti byla Ella Noëmi stále aktivní na poli kultury a divadla.

Dne 19. dubna 1923 vystoupila v Pekle na dobročinném koncertu, uspořádaném Odborem pro péči o zmrzačené děti, a to společně s pěvcem Emilem Burianem a klavíristou prof. Emilem Hájkem. Ella Noëmi zazpívala Rusalčinu árii a Kovařovicovy písně.²²⁴

V prosinci 1932 byla jednou ze signatářů přípisu plzeňské kulturní obce, která protestovala u šéfa opery Národního divadla Otakara Ostrčila proti odmítání uvedení Sudových děl v Národním divadle.²²⁵

Již na sklonku své divadelní kariéry v roce 1921 převzala Ella Noëmi řízení ženského odboru Dělnického zpěváckého spolku v Plzni,²²⁶ který dirigovala např. 10. července 1921 na koncertě na zahradě Spolkového domu Peklo. V roce 1923 sbor vystoupil na Pěveckém koncertu Svazu dělnických pěveckých spolků V. kraje v Plzni dne 29. dubna v Pekle. Pod taktovou Elly Noëmi se sbor představil dvěma písněmi z Dvořákových *Moravských dvojzpěvů*, a to *Zajatá a Prsten*.²²⁷ Dalším koncertem byla např. slavnostní akademie 26. prosince téhož roku ve velké dvoraně Pekla. Ženský sbor přednesl Dvořákovy *Moravské dvojzpěvy Zelenaj sa a Dyby byla kosa nabrůšená* a sbory *Za svítání za rosy* a *Na přástku*. V roce 1924 ženský sbor vystoupil mj. 20. dubna v Reprezentačním domě v Praze a 25. prosince opět ve velké dvoraně Pekla v Plzni s Bendovými sbory *Jaro, ty švarné pachole* a *Bodlák* a společně s mužským sborem zapěly *Čtverylku* a *Směs z národních písní*.

Díky působení Elly Noëmi sbor dělnických žen a dívek překvapil ekonomii dechovou i tvořením tónu, bezpečnou intonací a správným výrazem i pojetím.²²⁸ Během jejího téměř čtyřletého působení v tomto sboru také podstatně vzrostla členská základna. V roce 1921 a 1922 zde

---

²²⁴ Odbor pro péči o děti zmrzačené. Nová doba: orgán lidu pracujících. 1923, r. 29, č. 105, 18. 4. 1923, s. 4.

A. J. P., Dobročinný koncert, Nová doba: orgán lidu pracujících. 1923, r. 29, č. 114, 27. 4. 1923, s. 4.

²²⁵ BARTOVSKÝ, Josef. Odpověď zástupců kulturní Plzně šéfovi opera Národního divadla O. Ostrčilovi. Český deník. 1932, r. 21, č. 338, 7. 12. 1932, s. 1.

²²⁶ Z dělnického zpěváckého spolku v Plzni, Nová doba: orgán lidu pracujících. 1923, r. 29, č. 22, 24. 1. 1923, s. 6.

²²⁷ Pěvecký koncert Svazu dělnických pěveckých spolků V. kraje v Plzni. Nová doba. 1923, r. 29, č. 113, 26. 4. 1923, s. 4.

²²⁸ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, Příloha XI.

zpívalo 25 žen, v roce 1923 již 30 žen a v roce 1924 měl sbor dokonce 42 členek. Spolupráci s tímto tělesem ukončila Ella Noëmi v roce 1924.²²⁹

---

²²⁹ Třicet let Dělnického pěveckého spolku v Plzni 1896–1926, Plzeň, s. 8, 18–25.

3.6 Závěr života

V samém závěru roku 1921 (tedy ještě v době, kdy byla Ella Noëmi angažována v divadle) se manželé rozhodli, že vstoupí do Lidového bytového a stavebního družstva a s pomocí tehdy poskytovaných státních příspěvků si postaví rodinný dům. Rozpočet na něj činil 200 tisíc korun, z čehož státní příspěvek byl v té době 80%, tj. 160 000 korun. Zbýlých 40 000 korun manželé Koppovi uhradili z částky, kterou Ella Noëmi získala odprodejem svých divadelních kostýmů divadlu, resp. městské radě. Během výstavby však došlo k navýšení nákladů, což ovšem výši státního příspěvku neovlivnilo, takže Koppovi museli doplatit ještě dalších více jak 70 000 korun. Stavba domku byla zadána firmě Karel Bubla. K přestěhování na adresu U Svěpomoci 1664/8 došlo dle pamětí V. Koppa počátkem listopadu roku 1923, ač dům nebyl ještě úplně dokončen.²³⁰ Domovský arch uvádí změnu bydliště až k 15. únoru 1924. Zde manželé žili až do smrti.²³¹ Ve vile je dosud dochována schodišťová freska, jejímž autorem je František Václav Eisenreich. Zobrazuje dívku v plzeňském kroji, text, který figuru rámuje, cituje operu B. Smetany *Prodaná nevěsta*: „*Rozmysli si, Mařenko, rozmysli! Na své štěstí dobře pomysli!*“ F. V. Eisenreich připsal k vyobrazení i věnování: „*Svému milému příteli a jeho choti – umělkyni*“.²³²

Manžel Elly Noëmi Václav Kopp se po odchodu z veřejné správy vrátil do školního prostředí. Stal se ředitelem I. měšťanské školy pro hochy – východní obvod, kde působil od 1. září 1927 do 31. března 1932. Kromě administrativní činnosti vyučoval 10 hodin týdně (mj. počty a měřičství, fyziku, kreslení, krasopis, zpěv a tělocvik). V době, kdy vyučoval na dívčích školách, byly jeho oborem i čeština, zeměpis, dějepis a přírodopis. Reakcí na pětiletou vyčerpávající práci v městské samosprávě bylo zhoršení jeho zdravotního stavu, projevující se srdeční poruchou. Požádal tedy počátkem školního roku 1928/1929 o zdravotní dovolenou, která se postupně protáhla na celý školní rok. Následně působil v ředitelské funkci půl roku, ovšem zdravotní problémy se opět přihlásily, a tak žádal znova o zdravotní dovolenou, tentokrát od 1. února do 30. června 1930. Po následné roční činnosti ve škole následovala třetí a poslední

---

²³⁰ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 301–304.

²³¹ AmP, Archiv města Plzeň, pobytová evidence, domovský arch Kopp Václav.

AmP, Archiv města Plzeň, pobytová evidence, domovní list Guttenbergova (U Svěpomoci) 8.

²³² RŮŽIČKA, David. Madame Butterfly z Bezovky: aneb zapomenutá operní diva Ella Noëmi Koppová. Vítaný host v Plzeňském kraji: čtvrtletník příznivců přírody, památek a lidí. 2014, č. 2, s. 24–25.

dovolená, a to od 1. září 1931 do 31. února 1932, kdy požádal V. Kopp o přeložení do výslužby a pensionování. Do výslužby odešel dle dekretu 1. dubna 1932 ve stáří 55 a půl roku.

Na sklonku života byla umělkyně sužována mnoha chorobami, projevoval se revmatismus a vysoký krevní tlak. Ve dvouletých intervalech zajížděla od roku 1927 s manželem do lázní. Např. v období od 3. do 29. června 1927 pobývala společně s manželem v Trenčianských Teplicích, kde kromě léčebných procedur (zvláště koupelí) si užívali také výlety do okolí. Po návratu z lázní odjeli na letní byt do Holoubkova.

Revmatické potíže Elly Noëmi na čas ustoupily, začalo se ovšem projevovat nervové vyčerpání, které zatěžovalo její srdce. Na radu lékařů proto odjela na měsíční léčebný pobyt do uhličitých lázní v Teplicích-Šanově (9. července až 4. srpna 1929). Bydlela zde v rodině svého bratra Ondřeje, který tu byl vrchním poštovním inspektorem. Manžel se synem Václavem pobývali v té době na letním bytě v Holoubkově, kam za nimi Ella Noëmi po skončení léčení přijela.²³³

V roce 1931 si Ella Noëmi léčebný pobyt zopakovala, ovšem tentokrát ve Františkových Lázních. Od 17. července do 14. srpna 1931 byla ubytována ve vile Natalie v Horních Lomanech a léčila zde svůj revmatismus uhličitými koupelemi i rašelinnými zábaly. Na týden se k ní připojil i manžel se synem, kteří předtím trávili prázdniny putováním střední Šumavou. Následně se všichni odebrali opět na letní byt do Holoubkova.

V letech 1933 a 1934 zůstala Ella Noëmi o prázdninách v Plzni a navštěvovala železité koupele na Lochotíně, avšak bez většího účinku.

K 1. září roku 1934 odešla do penze z hudební školy i Ella Noëmi. A možná náhlý hlasový klid i stesk po umělecké práci způsobil zhoršení jejího zdravotního stavu.

Další léčebný pobyt Elly Noëmi se uskutečnil od 15. června do 3. července 1935 v Teplicích nad Bečvou. Léčení si vyžádala zhoršující se srdeční choroba. Manželé Koppovi bydleli v nově vybudované lázeňské budově Sanatorium, patřící Ústřední sociální pojišťovně v Praze.²³⁴

---

²³³ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 313–314.

²³⁴ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 315–317.

Následující léto od 26. června do 3. září 1936 manželé trávili prázdniny na letním bytě opět v Holoubkově.²³⁵

V roce 1936 si opět veřejnost připomněla umění Elly Noëmi. U příležitosti jejích 60. narozenin se objevil v Českém deníku článek, přinášející stručné shrnutí její umělecké kariéry i následné pedagogické činnosti.²³⁶ Její jubileum si připomněl i plzeňský klub Ženské národní rady, který 11. prosince 1936 uspořádal večírek na její počest. Program připravily členky zábavního odboru, Josef Bartovský přednesl proslov o životě jubilantky, hudebními čísly přispěla Regina Řeháková a žačky Elly Noëmi. Bohužel účast členek Ženské národní rady nebyla velká, zřejmě díky souběhu několika akcí.²³⁷

Zdravotní stav Elly Noëmi se ale opět zhoršoval. Sužoval ji vysoký krevní tlak, hučení v uších s nedoslýchavostí, nepravidelná srdeční činnost, dýchací obtíže a špatný krevní oběh. Proto se manželé vypravili opět do lázní, od nichž si slibovali opětovné zlepšení zdravotního stavu pěvkyně. Tentokrát zvolili Mariánské Lázně, kde pobývali od 14. června do 15. července 1937. Ubytování byli v Úšovicích č. 243 ve vile Flauger, nazvané podle majitele Hanse Flaugera. Uhličité koupele, procházky po okolí i čas strávený s přáteli, kteří se zde také léčili či se za Koppovými vydali na návštěvu, Elly Noëmi velmi prospěly.

Poslední letní pobyt manželů Koppových se uskutečnil v roce 1938, kdy pobývali od 9. června do 9. září v Dolním Ostrovci u Písku.²³⁸

Krátce po návratu do Plzně však radostná atmosféra skončila. Koppovi dostali zprávu, že dne 26. září zemřel Ellin nevlastní bratr František Meisetschläger.

Od podzimu 1938 se zdravotní stav Elly Noëmi rapidně zhoršil. Dne 8. listopadu si při pádu zlomila levou ruku. Trpěla srdečními i dýchacími obtížemi. Následně dne 13. května prodělala lehkou mrtvici. Špatný zdravotní stav zapříčinil, že se Ella Noëmi nemohla zúčastnit ani sňatku

---

²³⁵ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 318–319.

²³⁶ Marma. Znamá plzeňská umělkyně Ella Noëmi 60 let. Český deník. 1936, roč. 25, č. 300, 1. 11. 1936, s. 8.

²³⁷ AmP, Klub Ženské národní rady, i. č. rkp. 20981, sign. 26e143, Zápisy ze schůzí výborových, 2. 12. 1936 a 8. 1. 1937.

²³⁸ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 324.

syna Václava dne 15. července 1939 v Praze. Díky předepsaným uhličítým koupelím v městských lázních se její zdravotní stav znovu stabilizoval. Nepřízeň osudu ji ale pronásledovala nadále. Dne 3. listopadu znovu v bytě upadla a pohmoždila si pravou stranu prsou a pravou ruku, načež se jí vytvořila rozsáhlá podlitina.²³⁹

Dne 7. prosince 1939 byla pozvána k účasti na slavnostním představení Pucciniho opery *Madama Butterfly*, kterou divadlo uvedlo v předvečer 32. výročí její plzeňské premiéry. Přes zdravotní obtíže operu zhlédla v loži ověčené kvítím v doprovodu své rodiny. Zároveň s Ellou Noëmi byl pozván i bývalý dirigent Emanuel Bastl a barytonista František Bartl, který při premiéře v roce 1907 zpíval konsula Sharplesse.²⁴⁰ Z oficiálních hostů byl zván generální konsul commendatore Casto Caruso, konsul commendatore N. Zechini, commendatore Giovanni Riccovani, profesor dr. Ettore Lo Gatto, ředitel Ústavu italské kultury v Praze, zástupci četných úřadů říšských a protektorátních v Plzni a říšského vojska i mnoho osobností pražského i plzeňského kulturního života.²⁴¹

To byla poslední společenská akce Elly Noëmi. Zdraví jí stále více vypovídalo službu. Nadále se zhoršovaly problémy se srdcem i dýchací obtíže, což zapříčinilo i její špatný psychický stav. Dokonce se pokusila o pořezání zápěstí, její manžel naštěstí včas zasáhl. Konec se však nenávratně blížil a uspíšil jej zápal plic, který jí byl diagnostikován.²⁴²

Ella Noëmi zemřela 25. března 1940.²⁴³ O jejím skonu přinesl informaci Český deník.²⁴⁴ Pohřeb žehem se konal 29. března. Z divadelní terasy vlál černý prapor, jímž divadlo uctilo svoji umělkyni. Během pohřbu zazpívala sopranistka plzeňského divadla Zdenka Jurová dle přání Elly Noëmi árii Rusalky Měsíčku na nebi a basista Ferdinand Krčmář vodníkovu árii Voda tvá všude tě hledá z téže opery. Obě árie doprovodil operní orchestr řízený šéfem opery

---

²³⁹ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 332–334.

²⁴⁰ Italská opera a Plzeň. Český deník. 1939, r. 28, č. 326, 26. 11. 1939, s. 9.

²⁴¹ Oslava prvního českého provedení „Madame Butterfly“. Český deník. 1939, r. 28, č. 333, 3. 12. 1939, s. 11.

Šp. Slavnostní představení „Madame Butterfly“. Český deník. 1939, r. 28, č. 340, 10. 12. 1939, s. 4.

²⁴² AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 336–338.

²⁴³ Státní oblastní archiv v Plzni, Matrika zemřelých Plzeň – okresní úřad 26, 1938–1940, f. 250 – záznam o úmrtí Elly Noëmi Koppové dne 25. 3. 1940. Dostupné z: https://portafontium.eu/iipimage/30072223/plzen-okresni-urad-26_2370-z?x=-113&y=-84&w=959&h=399 .

²⁴⁴ 25. března zemřela býv. primadonna... Český deník. 1940, r. 29, č. 359, 31. 12. 1940, s. 4.

Antonínem Bartákem. Za spolek Krematorium, jehož byli členy oba manželé Koppovi, přednesl krátký projev předseda jeho plzeňské odbočky ing. Pohorský, jménem občanů vyslovil poděkování za její uměleckou činnost odborný učitel Josef Altynski. Ve chvíli, kdy rakev odjížděla z kremační síně, zahrál orchestr národní hymnu. Kromě rodiny a příbuzných se obřadu zúčastnil vládní komisař města Plzně Petr Němejc s centrálním ředitelem A. Skřivanem jako oficiální zástupci města, umělecký soubor divadla, profesorský sbor hudební školy i mnoho přátel, známých a příznivců Elly Noëmi. Celý pohřební akt byl filmován pro městské muzeum.²⁴⁵

Následně (31. října) byl popel uložen v kolumbáriu na plzeňském Ústředním hřbitově ve zvláštním oddělení „Plzeň zasloužilým“, které zřídila správa města. Jako první zde byl uložen právě popel Elly Noëmi, a to ve schránce s urnou, označenou právě jen tímto uměleckým jménem.²⁴⁶ Vybrána byla střední část vnitřního půlkruhu kolumbária proti schodišti. Horní římsa byla obložena hlazeným syenitem, na němž byl připevněn nápis z bronzu Plzeň zasloužilým. Český nápis byl odstraněn v roce 1942... Zinková popelnice s popelem Elly Noëmi byla vložena do bronzové urny od firmy Emanuel Velebil. Ozdobu v podobě varyta a nápis navrhl Koppův žák F. V. Eisenreich, který výjevem z *Prodané nevěsty* již vyzdobil i rodinný dům Koppů. Nápis zněl: Ella Koppová – Noëmi, primadona opery města Plzně a profesorka zpěvu v. v., 18 1/XI 76 – 19 25/III 40. Urna byla uložena ve výklenku č. 1177, který byl uzavřen syenitovou deskou s bronzovým nápisem Ella Noëmi.²⁴⁷

Dne 9. dubna 1940 mělo proběhnout v plzeňském divadle vzpomínkové představení na Ellu Noëmi. Vzpomínkový večer měl být zahájen projevem JUDr. Matouše Mandla, skladatele René Mottla a dalších. Večer měl být složen z částí nejoblíbenějších oper Elly Noëmi – I. jednání Dvořákovy *Rusalky*, I. jednání Kovařovicovy opery *Na starém bělidle* a III. jednání Smetanovy

---

²⁴⁵ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 339–340.

²⁴⁶ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 431, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky.

AmP, Archiv města Plzeň, Městský úřad – registratura, i. č. 20432, sign. K 1152, spis. signatura 28/VI/a/3 1890 – Ústřední hřbitov – čestné hroby. Čestná místa v urnovém háji a kolumbáriu (mj. Ella Noëmi Koppová), 1929–1940.

²⁴⁷ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 341.

V současné době se urna s popelem Elly Noëmi stále nachází v kolumbáriu plzeňského Ústředního hřbitova ve výklenku č. 1177. Na urně je nápis Ella Noëmi Koppová, primadona plzeňské opery, profesorka sólového zpěvu 1876–1940 a vyobrazení varyta (viz snímek v příloze). Dnes však již místo jejího posledního odpočinku není zahrnuto mezi čestné hroby města Plzně.

Hubičky.²⁴⁸ Bohužel z technických důvodů bylo nakonec představení odloženo a pravděpodobně se již neuskutečnilo.

Krátký nekrolog přinesl i lidový deník *Večer*, který stavěl Ellu Noëmi po bok Emy Destinové a vyzvedal její světlý kultivovaný soprán, vřelý a strhující, uplatňující se zejména ve Smetanových operách.²⁴⁹

Dne 14. dubna 1940 uveřejnila její nekrolog v Českém deníku plzeňská Ženská národní rada.²⁵⁰

---

²⁴⁸ V úterý pro první čtvrtku vzpomínkové představení... Český deník. 1940, r. 29, č. 93, 5. 4. 1940, s. 2.

V úterý pro první čtvrtku vzpomínkové představení... Český deník. 1940, r. 29, č. 94, 6. 4. 1940, s. 2.

²⁴⁹ Za Ellou Noemi-Koppovou. *Večer: lidový deník*. 1940, r. 27, č. 73, 29. 3. 1940, s. 5.

²⁵⁰ M.K.T. Za paní Ellou Noëmi-Koppovou. Český deník. 1940, r. 29, č. 102, 14. 4. 1940, s. 11.

3.7 Další osudy jejích blízkých

Manžel Elly Noëmi Václav Kopp zemřel v Plzni dne 24. srpna 1951.

Syn Václav po absolvování plzeňské reálky pokračoval ve studiu na pražské technice. Po vojenské službě a následném působení v armádě i na Ministerstvu národní obrany se od 1. dubna 1939 stal konstruktérem Škodových závodů. V letech 1945–1947 byl opět vojákem z povolání a následně se znovu vrátil k úřednickým povoláním. Od 14. listopadu 1954 pak následoval svého otce v pedagogické dráze a stal se učitelem na Střední průmyslové škole strojnické v Plzni.

Dne 15. července 1939 se v Praze oženil s Marií Manovou (nar. 22. dubna 1912 v Praze na Vinohradech). Po sňatku bydleli mladí manželé na adrese Erbenova 3. Po matčině smrti se přestěhovali k otci do domu v Guttenbergově (U Svěpomoci) 8. Rozpory se snachou však vedly k tomu, že V. Kopp mladé manžele požádal, aby se odstěhovali. V roce 1941 se manželům narodil syn Vladimír. Po válce se odstěhovali do Litoměřic a později do Prahy. Manželství však skončilo rozvodem. V roce 1950 se syn Václav vrátil do Plzně do otcova domu a podruhé se oženil, tentokrát s Marií, roz. Šimkovou (nar. 21. prosince 1919 v Českém Krumlově). V roce 1952 se jim narodil syn – opět nesoucí jméno Václav²⁵¹ a v roce 1953 dcera Alžběta. Až do své smrti bydlel s manželkou v domku svých rodičů U Svěpomoci 8.

Václav Kopp (nar. 1908) zemřel dne 21. listopadu 1970.²⁵²

---

²⁵¹ AmP, Archiv města Plzeň, pobytová evidence, domovský arch Kopp Václav (nar. 1908).

AmP, Archiv města Plzeň, pobytová evidence, domovní list Gutenbergova 8.

²⁵² AmP, Sběrka úmrtních oznámení, Kopp Václav.

3.8 Zhodnocení umělkyně

Je velice obtížné hodnotit pěvkyni, aniž bychom znali její umělecký či herecký projev z jeviště či alespoň z nějaké nahrávky.

Hodnocení kritiků se bohužel často různí a rozcházejí, jsou dána subjektivním pohledem i osobním vztahem či politickým tlakem. Za objektivní samozřejmě nemůžeme považovat ani hodnocení jejího manžela. Ten svou ženu naprosto zbožňoval a k jejímu umění nepřistupoval kriticky. Navíc Ella Noëmi podstupovala hudební vzdělání v době, kdy se k hlasu přistupovalo odlišněji než dnes a svoji pěveckou kariéru ukončila před sto lety.

Co tedy lze říci z toho, co je dostupné.

Dle popisu jejího manžela byla malé postavy, měla tmavé až černé husté vlasy, tmavě hnědé oči a větší rovný nos.²⁵³ Byla spíše plnoštíhlá, alespoň dá-li se soudit z dobových fotografií či narážek kritiků.²⁵⁴ Je možné, že na její postavě zanechalo stopy těhotenství (syn se narodil roku 1908), každopádně i ve stáří se potýkala s nadváhou, která zapříčinila některé zdravotní obtíže. Lze se domnívat, že i její postava ji, zvláště v posledních letech její umělecké činnosti, determinovala při obsazování do rolí.

Ella Noëmi byla sopranistkou spíše lyrického typu, ač před nástupem do Pivodovy pěvecké školy byla považována za altistku. V Plzni byla Budilem angažována jako mladodramatický soprán, přidělované role odpovídaly víceméně lyrickému sopránu. Kromě sopránových partů v operách ale měla za povinnost zpívat i sopránové úlohy v operetách. Ty ale dle jejího vlastního tvrzení nezpívala ráda, v operetě se necítila dobře, ale jak sama uváděla, ač neuměla tančit, přesto však dávala operetním rolím pěvecky více než by byla schopná operetní subreta, za což se jí dostávalo od obecnstva potlesku na otevřené scéně.²⁵⁵

Kritiky býval její hlas označován jako jásavý, zvonivý, stříbrný či zářivý. Budil si poznamenal: hlas překrásného zvuku stříbrného.²⁵⁶

---

²⁵³ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 430, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky, s. 160.

²⁵⁴ „*Je malé a tlustoučké postavy*“, uvádí ve svém článku v roce 1910 pisatel v časopise Mládenc (–ai. Paní Noemi–Volfová jako budoucí herečka Národ. divadla v Praze. Mládenc: časopis hájící zájmy tzv. "starých mláďenců" a svobodných mužů. 1910, r. 4, č. 22, 23. 9. 1910, s. 3).

²⁵⁵ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 167–168.

²⁵⁶ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, kartotéka herců a pěvců.

Dle poznámek manžela disponovala školeným sopránem s rozsahem přes dvě oktávy – tedy od malého h po c³, v kadenci po es³. Tón byl pevný, bez tremola, ovládala dynamiku od jemného pianissima až po mohutné forte. Byla ideální pěvkyní smetanovských rolí (Mařenka i Esmeralda v *Prodané nevěstě*, Barče i Vendulka v *Hubičce*, Jitka v *Daliborovi*, Lidka, Karolina i Anežka ve *Dvou vdovách*, Blaženka v *Tajemství*, Ludiše v *Braniborech v Čechách*, Katuška v *Čertově stěně* i žnec či Krasava v *Libuši*), nezapomenutelnou Rusalkou i první žínkou ve stejnojmenné Dvořákově opeře či Terinkou v *Jakobínu* téhož skladatele, ale také Taťánou v Čajkovského *Evženu Oněginovi*, Rosinou v Rossiniho *Lazebníku sevillském*, Cio Cio San v Pucciniho *Madama Butterfly* a mnoha dalšími. Zpívala i velké kolorатурní role – např. Markétu z Valois v Meyerbeerových *Hugenottech*. Dbala na správnou výslovnost i frázování, uměla dobře hospodařit s dechem.

Své role studovala doma při klavíru a do zkoušek přicházela již připravená po stránce pěvecké i herecké, takže dirigent s ní již nemusel roli po hudební stránce studovat.

Zhodnotit její herecké nadání bohužel bez znalosti jejího projevu nelze. Část kritiků i diváků hovořila o hlubokém a niterném prožívání každé role, promyšlené do nejmenších detailů, druhá část považovala její herectví za nedostatečné.²⁵⁷

Dle různých poznámek byla typickou subretou se všemi manýry. Pro dosažení role neváhala využít známosti s vlivnými osobami (s purkmistrem Petákem, městským tajemníkem Josefem Fomannem či svým mecenášem plzeňským měšťanem Augustinem Fodermayerem, který jí pomáhal mj. i s financováním divadelních kostýmů), omlouvala se z představení pro indispozici, často si stěžovala na nevhodně sestavený repertoár, kdy byla nucena zpívat několik velkých rolí za sebou či naopak měla málo představení. Prostě jak si Budil ve své kartotéce herců k jejímu jménu napsal: člen věčně nespokojený.²⁵⁸

Časté byly i konflikty s hereckými kolegyněmi, což ovšem v uměleckém světě není nic mimořádného, i rozpory s dirigenty. Často také žádala o zvýšení mzdy – zejména

---

²⁵⁷ Strnad ve své recenzi představení na rozloučenou s Ellou Noëmi si neodpustil invektivu, že „*nesporno jest, že kdyby ji byla příroda obdařila stejně štědře vlohou hereckou jako hlasem, byla by se dodělala jistě kariery skvělé...*“ (St. Představení na rozloučenou s pí. Ellou Noëmi–Koppovou. (Dvořák: Rusalka). Český deník. 1924, r. 13, č. 8, 8. 1. 1924, s. 2).

²⁵⁸ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, kartotéka herců a pěvců.

s odůvodněním nutnosti pořízení nových kostýmů pro přidělené role (kostýmy si pořizovaly umělkyně na vlastní náklady, byly jejich majetkem nikoli divadla).

Je třeba také přiznat, že Ella Noëmi byla osobou dost nedůtklivou – v čemž ji podporoval i manžel, který ve svém dopise z 30. prosince 1911 žádal ředitele divadla V. Budila, aby „se jeho choti ve své hře sylvestrovské, již v pseudonymu Benjamin Smola napsal, tentokrát nešetrně a bezdůvodně nedotýkal.“²⁵⁹

Sama pěvkyně rozhodně netrpěla nízkým sebevědomím. V dopise, jímž městské radě v Plzni děkovala za projev starosty při představení Rusalky u příležitosti jejího 25letého výročí uměleckého působení, mj. uvádí: „...Mám to přesvědčení, že jsem konala pro zdejší umění operní tolik jako posud nikdo, a že jsem se mu věnovala úplně“.²⁶⁰ Ve svém příspěvku Vzpomínám.. Paměti divadelní primadony mj. o sobě uvádí: „Můj repertoár byl tak obsáhlý a já ve svých úlohách tak pevná...“²⁶¹ či o pár stránek dál: „Ten můj krásný hlas by mi nebyl býval nic platen, kdybych nebyla měla bohatý fond duševní a hudební inteligenci, fond, který dovede prozářit sebe nepatrnější hudební větu přiměřeným jassem a teplem...“.²⁶² Nedostatek sebekritiky a přílišné sebevědomí jí mj. vytkl i recenzent spisu k jubileu divadla na stránkách Českého deníku.²⁶³ Oproti této kritice se Ella Noëmi ohradila v Nové době.²⁶⁴

Dlužno ovšem také připomenout, že Ella Noëmi byla často vyzývána k hostování s významnými zahraničními pěvci i k záskokům za onemocnělé pěvkyně Národního divadla, což hovoří o kvalitě jejího zpěvu i herecké pohotovosti. Ostatně i na jevišti plzeňského divadla vystupovala po boku velké části pěvců Národního divadla, kteří do Plzně přijeli hostovat a, můžeme-li věřit slovům Elly Noëmi, z jejího výkonu byli vždy nadšeni.²⁶⁵

Obdobím její největší slávy je de facto doba Budilova ředitelského působení v Plzni – tedy léta 1902–1912. Během první světové války již počet jejích rolí klesá, což je ovšem zapříčiněno i nižším počtem uváděných oper v tomto období. A po válce tento pokles pokračuje. Bylo-li to

²⁵⁹ AmP, fond Budil Vendelín a rodina, i. č. 7218, sign. LP 102/162.

²⁶⁰ AmP, Archiv města Plzeň, Městský úřad – registratura, i. č. 5645, sign. K 717, spis. signatura 18/l/a 1923 – Ella Koppová–Noëmi (jubileum dvacetipětileté umělecké činnosti, úmrtí), dopis Elly Noëmi z 12. ledna 1924.

²⁶¹ Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 169.

²⁶² Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, s. 172.

²⁶³ -p, Divadlo města Plzně v letech 1902–1927. Český deník. 1927, r. 16, č. 358, 30. 12. 1927, s. 4. Pod šifrou -p se skrýval profesor průmyslové školy PhDr. A. Soukup.

²⁶⁴ ELLA NOËMI, Noblesa v umění, Nová doba: orgán lidu pracujícího. 1928, r. 34, č. 1, 1. 1. 1928, s. 6.

²⁶⁵ O tomto viz výše v závěru kapitoly o plzeňském angažmá Elly Noëmi.

skutečně vinou veřejné činnosti jejího manžela, jak on sám píše v rodinných pamětech, či bylo-li to tím, že se do popředí v divadle dostávaly mladší umělkyně, to dnes zjistíme již jen stěží. S největší pravděpodobností šlo o kombinaci obou faktorů.

Zajímavá je také okolnost, že s odchodem z divadla (alespoň podle dochovaných zpráv v tisku) Ella Noëmi ve 46 letech pravděpodobně mizí i z koncertního pódia. Novou rolí se kromě pedagogické činnosti stává i role sbormistrovská, a to jak na Městské hudební škole, tak u ženského odboru Dělnického zpěváckého spolku v Plzni.

Dnes je tato pěvkyně a pedagožka, která působila na plzeňském jevišti 20 let a 12 let se věnovala výchově nových pěvců, téměř zapomenuta. Vzpomínka na ní se objeví jen zřídka – v souvislosti s výročím narození či úmrtí nebo při uvedení Pucciniho opery *Madama Butterfly*, kterou Ella Noëmi v Čechách představila na jevišti jako první.

Závěr

Cílem mé práce bylo sledovat životní i profesní osudy pěvkyně Alžběty Wolfové, provdané Koppové, která vystupovala pod uměleckým jménem Ella Noëmi.

Díky rozboru dostupných pramenů, a především denního tisku, se mi podařilo z velké části rekonstruovat její profesní život, díky rodinné kronice z pera jejího manžela Václava Koppa jsem měla mj. možnost nahlédnout i do jejího osobního života.

Na osobnosti dnes již téměř zapomenuté pěvkyně můžeme sledovat vývoj plzeňské opery během prvních dvaceti let provozu nového (Velkého) divadla v Plzni. Do obecnějších souvislostí tohoto souboru v uvedeném období nás uvádí kapitola, která vlastnímu životopisu pěvkyně předchází. V tabulce, která je zde uvedena, je možné vysledovat kolísání v počtu uváděných operních a operetních titulů, nastudování operních a operetních novinek i vzestup či pokles operních a operetních představení během jednotlivých sezón.

Bohužel poměrně málo dokladů k profesnímu působení pěvkyně přinesly fondy, týkající se přímo plzeňského divadla (ve fondu Družstva českého městského divadla v Plzni se nacházejí pouze tři dopisy Elly Noëmi řediteli V. Budilovi, ve fondu Společnosti přátel českého divadla v Plzni jsem souvztažné archiválie nenašla). Příliš materiálu neposkytl ani fond Základní umělecká škola Bedřicha Smetany, Plzeň, který zahrnuje i písemnosti Městské hudební školy, kde Ella Noëmi 12 let vyučovala, byť obsahuje několik třídních knih z výuky Elly Noëmi. Ty sice přinášejí jména žáků a jejich prospěch, více informací zde ale nezaznívá.

Kromě novinových článků lze její účinkování v operách doplnit ve Sběrce divadelních plakátů plzeňských. Dokumenty se vztahem k této pěvkyni se nacházejí také v několika osobních fondech, uložených v Archivu města Plzně.

Lze konstatovat, že díky nalezeným materiálům se profesní i osobní život pěvkyně podařilo zdokumentovat poměrně podrobně. Informace doplňuje i fotografická příloha, která přináší řadu snímků z jejího osobního i profesního života.

Práce je střípkem do mozaiky utvářející obraz o kulturním životě Plzně v první polovině 20. století, vývoji plzeňské operní scény v letech 1902–1922 a zejména sondou do života jedné z předních subret plzeňského divadla.

Resumé

The goal of my work was to follow both life and professional destinies of the opera singer called Alžběta Wolfová, married Koppová, who performed under the stage name Ella Noëmi.

On the basis of the analysis of available sources, especially the daily press, I succeeded for the most part in reconstructing her professional life. Thanks to the family chronicle written by her husband Václav Kopp, I also had the opportunity to look into her personal life.

We can trace the development of the opera performances in Pilsen through the personality of a today almost-forgotten opera singer during the first twenty years of operation of a new theater (today called the Great Theater) in Pilsen. More general circumstances introduce the context of this ensemble in the mentioned period which precedes the singer's biography.

In the chart shown here, it is possible to trace the fluctuations in the number of presented operas and operettas, staging of operas and operetta novelties and the rise or fall of opera and operetta performances during a particular season.

Unfortunately, relatively few documents about the singer's professional activity were found in funds related directly to the theater in Pilsen (in the collection of the Syndicate of the Czech Municipal Theater in Pilsen, there are only three letters from Ella Noëmi addressed to the director V. Budil, while in the fund of the Society of Friends of the Czech Theater in Pilsen I did not find any relevant archives). Nor were provided relevant documents by the archives of the Basic Art School of Bedrich Smetana in Pilsen, which stores the documents of the Municipal Music School, where Ella Noemi taught for 12 years, and which contains several class registers of Ella Noemi's teaching. These class registers, though, mention the names of the students and their results, yet no more information can be found here.

Seznam pramenů a literatury

Prameny:

Archiv hlavního města Prahy

– Sběrka matrik

Bubeneč – kostel sv. Gotharda, matrika narozených BBČ N20 1880–1890, f. 204. Dostupné z:

<http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=214BBB814EF14F6DB1ED786AD0FFD341&scan=216#scan216> [cit. 2023-08-20].

Karlín – kostel sv. Cyrila a Metoděje, matrika zemřelých KAR Z6 1901–1914, f. 132. Dostupné z:

<http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=47DB47F96A7849628A7872739083A3A5&scan=146#scan146> [cit. 2023-08-20].

Staré Město – kostel sv. Haštala, matrika narozených HŠ N14 1850-1853, f. 12. Dostupné z:

<https://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=386F60C10F3D41F6839D64DEB6067924&scan=14#scan14> [cit. 2023-08-20].

Staré Město – kostel sv. Haštala, matrika narozených HŠ N19 1880–1887, f. 198. Dostupné z:

<http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=A42229E0211E4CCCB40DBEEA2AB40127&scan=213#scan213> [cit. 2023-08-20].

Staré Město – kostel sv. Haštala, matrika oddaných HŠ O11 1873-1885, f. 13. Dostupné z:

<https://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=B14463683913408BA4AA6861D59FAEB9&scan=15#scan15> [cit. 2023-08-20].

Staré Město – kostel sv. Haštala, matrika oddaných HŠ O11 1873–1885, f. 228. Dostupné z:

<http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=B14463683913408BA4AA6861D59FAEB9&scan=233#scan233> [cit. 2023-08-20].

Staré Město – kostel sv. Haštala, matrika zemřelých HŠ Z 9 1875–1896, f. 159. Dostupné z:

<http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=4F0FE121B95B49E9A62BFCDB49E3477C&scan=166#scan166> [cit. 2023-08-20].

– Soupis pražského obyvatelstva 1830–1910 (1920). Přihláška Jan Meisetschläger s rodinou.

Dostupné z:

<http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/permalink?xid=B4ECFF57A34811E181D5002215111B5A&scan=1#scan1> [cit. 2023-08-23].

Archiv města Plzně

– fond Archiv města Plzeň, Městský úřad – registratura

i. č. 855, sign. K 1199, spis. signatura 18/l/d/4 1893 – Divadlo. Garderoba bývalé operní pěvkyně Elly Noëmi–Koppové. Seznam garderoby zakoupené divadlem, 1922.

i. č. 5645, sign. K 717, spis. signatura 18/l/a 1923 – Ella Koppová–Noëmi (jubileum dvacetipětileté umělecké činnosti, úmrtí), 1923–1940.

i. č. 20432, sign. K 1152, spis. signatura 28/VI/a/3 1890 – Ústřední hřbitov – čestné hroby. Čestná místa v urnovém háji a kolumbáriu (mj. Ella Noëmi Koppová), 1929–1940.

– fond Archiv města Plzeň, Městský úřad

i. č. 129, KB 7190 – Osobní spis Ella Noëmi Koppová

– fond Archiv města Plzeň, pobytová evidence

Domovní listy Plzeň, kar 23 – Guttenbergova (= U Svěpomoci) 8

Domovské archy, kar 31 – Kopp Václav, 1876

– Kopp Václav, 1908

Přihlášky k pobytu – rejstříkové listy, kar 245 – Kopp Eliška

– Kopp Václav, 1876

– Kopp Václav, 1908

Přihlášky k pobytu – rejstříkové listy, kar 348 – Meisetschläger František, 1886

– Meisetschläger Johanna, 1850

Přihlášky k pobytu – rejstříkové listy, kar 582 – Volf Eliška

Přihlášky k pobytu – Ulice, kar 22, Hálkova 1177/18 – Kopp Václav s rodinou

– fond Beran Josef

karty představení, Opera – Jakobín, sign. LP 340

– fond Budil Vendelín a rodina

i. č. LP 6688, sign. LP 101/38 dopis Elly Noëmi, 1917

i. č. LP 7218, sign. LP 102/162 dopis V. Koppa V. Budilovi, 30. 12. 1911

i. č. LP 7520–7531, sign. LP 102/464–475 dopisy Elly Noëmi V. Budilovi, 1903–1911

i. č. LP 8263, sign. LP 104/163 dopis V. Boubelové V. Budilovi, 2. 6. 1905

i. č. LP 8326–8330, sign. LP 104/226–230 dopisy V. Koppa V. Budilovi, 1907–1909

i. č. LP 8336, sign. LP 104/236 dopis pěvkyně Monreálové V. Budilovi, 2. 12. 1902

i. č. LP 8340–8377, sign. LP 104/240–277 dopisy Elly Noëmi V. Budilovi, 1903–1910

i. č. LP 9013, sign. LP 117/43 – foto Elly Noëmi jako Madame Butterfly
i. č. LP 9126, sign. LP 123, V. Budil, Historie českého divadla v Plzni. Období III.
i. č. LP 9141, sign. LP 125/13 dopis ředitele spořitelny Kolbaby V. Budilovi, 1906 (ohledně neúspěchu Elly Noëmi v Národním divadle).
i. č. LP 9240, sign. LP 127/10 Fascikl podobizen, mj. Ella Noëmi
i. č. LP 9259, sign. LP 136/3 Fascikl Období III. Nové městské divadlo v Plzni. Podobizny umělců a umělkyně
i. č. LP 9261, sign. LP 136/5 Fascikl podobizen – d) Soubor ředitele J. Fišera (mj. Ella Noëmi)
i. č. LP 9333, sign. LP 139/67 dopis Alby Eisenhutové V. Budilovi, 24. 6. 1910
i. č. LP 9396, sign. LP 139/130 dopis C. Klepetáře V. Budilovi, 29. 5. 1903
kartotéka herců a pěvců

– fond Družstvo českého městského divadla Plzeň

i. č. 170/122 a–c, sign. KB 454, tři dopisy Elly Noëmi Wolfové, 1902

– fond Klub Ženské národní rady

i. č. rkp. 20981, sign. 26e143, Zápisy ze schůzí výborových, 2. 12. 1936 a 8. 1. 1937.

– fond Kopp Václav

i. č. LP 33882, sign. LP 430 a 431 – Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi Koppové, čes. sopranistky.

– fond Národní výbor města Plzně, pobytová evidence, ObvNV Plzeň 3

příhláška k pobytu Kopp Václav, nar. 1876

příhláška k pobytu Kopp Václav, nar. 1908

– fond Pik Luděk

i. č. LP 27798, sign. LP 279/60 Ella Noëmi Koppová L. Pikovi, 1916

i. č. LP 27799, sign. LP 279/61 Ella Noëmi Koppová L. Pikovi, 1925

i. č. LP 27800, sign. LP 279/62 V. Kopp oznamuje L. Pikovi úmrtí Elly Noëmi Koppové, 1940

– fond Sběrka divadelních plakátů plzeňských

sezóna 1914/1915, sign. Pl 14

sezóna 1915/1916, sign. Pl 15

sezóna 1916/1917, sign. Pl 16

sezóna 1917/1918, sign. Pl 17

sezóna 1918/1919, sign. Pl 18

sezóna 1920/1921, sign. Pl 19

– fond Sbíрка fotografií

i. č. O10445, sign. kartotéka – Ella Noëmi Koppová, členka opery

i. č. O10446, sign. kartotéka – Ella Noëmi Koppová, členka opery

i. č. O10447, sign. kartotéka – Ella Noëmi Koppová, členka opery

i. č. O10882, sign. kartotéka – Ella Noëmi Koppová jako Mařenka v Prodané nevěstě

i. č. O1750b, sign. LP 269a/130 – Ella Noëmi, člen městského divadla v Plzni, 1917

i. č. O1751, sign. LP 269a/131 – Ella Noëmi, člen městského divadla v Plzni, 1917

i. č. O1752a, sign. LP 269a/132 – Ella Noëmi, člen městského divadla v Plzni, 1936

i. č. O1752b, sign. LP 269a/132 – Ella Noëmi, člen městského divadla v Plzni, 1936

i. č. O14745, sign. kartotéka – Ella Noëmi Koppová jako Mařenka ve Smetanově Prodané nevěstě, 1902

– fond Sbíрка úmrtních oznámení

karton 6 Ka–Kop, Úmrtní oznámení Kopp Václav, nar. 1908, zemř. 1970

– fond Špelda Antonín

i. č. O45501, sign. LP 1550 – Ella Noëmi (Wolfová–Koppová) jako Mařenka v opeře B. Smetany Prodaná nevěsta

i. č. O45502, sign. LP 1550 – Ella Noëmi (Wolfová–Koppová) jako Hančí v opeře K. Kovařovice Psohlavci

i. č. O45503, sign. LP 1550 – Ella Noëmi (Wolfová–Koppová) jako Cherubín v opeře W. A. Mozarta Figarova svatba

i. č. O45504, sign. LP 1550 – Ella Noëmi (Wolfová–Koppová) jako Markétka v opeře Ch. Gounoda Faust a Markétka

i. č. O45505, sign. LP 1550 – Ella Noëmi (Wolfová–Koppová) jako Cio Cio San v opeře G. Pucciniho Madama Butterfly

i. č. O45506, sign. LP 1550 – Ella Noëmi (Wolfová–Koppová) jako Mignon ve stejnojmenné opeře A. Thomase

i. č. O45507, sign. LP 1550 – Ella Noëmi (Wolfová – Koppová)

i. č. O45508, sign. LP 1550 – Ella Noëmi (Wolfová – Koppová)

– fond Vecková Blanka

i. č. 145, sign. LP 591, 4 pohlednice Elly Noëmi B. Veckové, 1937–1939

i. č. 244, sign. LP 594, Památník B. Veckové (včetně foto Elly Noëmi s věnováním)

i. č. 448, sign. LP 601, foto Elly Noëmi s žákyněmi hudební školy

i. č. 466, sign. LP 602, foto Elly Noëmi s věnováním

– fond Velebil Emanuel

i. č. O41487, sign. LP 2920 – Ludmila Velebilová s učitelkou Ellou Noëmi Koppovou a spolužačkami Blankou Veckovou, Miškou Wollnerovou, Ančí Lébrovou, Milenou Kobrlovou.

– fond Základní umělecká škola Bedřicha Smetany, Plzeň

i. č. rkp. 21924, sign. 17e20 – Klasifikační katalog 1927–1928, r. IV.–VI.

i. č. rkp. 21940, sign. 17e36 – Klasifikační katalog 1929, r. I.–V.

i. č. rkp. 21985, sign. 17e81 – Klasifikační katalog 1930–1931, r. II.–V.

i. č. rkp. 22005, sign. 17e101 – Klasifikační katalog 1931–1932, r. II.–VI.

i. č. rkp. 22014, sign. 17e110 – Klasifikační katalog 1932–1933, r. I.–V.

Archiv Národního divadla

– Umělci a spolupracovníci, Ella Noëmi-Wolfová. Dostupné z: <https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/8926> [cit. 2023-09-05]

– Umělci a spolupracovníci, Ella Noëmi Wolfová. Dostupné z: <https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/7254> [cit. 2023-09-05]

– Umělci a spolupracovníci, Amálie Bobková. Dostupné z: <https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/1204> [cit. 2023-09-05].

– Tituly, Bedřich Smetana – Libuše. Dostupné z: <https://archiv.narodni-divadlo.cz/predstaveni/28103> [cit. 2023-09-05].

– Tituly, Bedřich Smetana – Dvě vdovy. Dostupné z: <https://archiv.narodni-divadlo.cz/predstaveni/28788> [cit. 2023-09-05].

Národní archiv Praha

– fond Policejní ředitelství I, konskripce 1850–1914

karton 238, obraz 440. Dostupné z:

<http://digi.nacr.cz/prihlasky2/index.php?action=link&ref=czarch:CZ-100000010:874&karton=238&folium=440> [cit. 2023-11-10].

karton 365, obraz 440. Dostupné z:

<http://digi.nacr.cz/prihlasky2/index.php?action=link&ref=czarch:CZ-100000010:874&karton=365&folium=440> [cit. 2023-11-10].

Státní oblastní archiv v Plzni

– fond Sběrka matrik

Matrika narozených Plzeň 121, 1906–1908, f. 399 – záznam o narození syna Václava dne 26. 3. 1908.

Dostupné z: https://www.portafontium.eu/iipimage/30070959/plzen-121_4050-n?x=65&y=279&w=886&h=369 [cit. 2023-11-12].

Matrika oddaných Plzeň 096, 1907–1909, f. 8 – záznam o sňatku Václava Koppa a Alžběty Terezie

Wolf dne 9. 2. 1907. Dostupné z: https://portafontium.eu/iipimage/30067280/plzen-096_0120-o?x=85&y=400&w=652&h=271 [cit. 2023-11-12].

Matrika zemřelých Plzeň – okresní úřad 26, 1938–1940, f. 250 – záznam o úmrtí Elly Noëmi Koppové dne 25. 3. 1940. Dostupné z: https://portafontium.eu/iipimage/30072223/plzen-okresni-urad-26_2370-z?x=-113&y=-84&w=959&h=399 [cit. 2023-11-12].

Literatura:

Publikace

Adresář Protektorátu Čechy a Morava pro průmysl, živnosti, obchod a zemědělství: Adressbuch des Protektorates Böhmen und Mähren für Industrie, Gewerbe, Handel und Landwirtschaft, Svazek I, Band I: Seznam adres: Čechy = Adressenverzeichnis: Böhmen. Praha, R. Mosse, 1939, s. 613.

Kopfová, Noemi, Eliška.

Almanach Městského divadla v Plzni. Plzeň: Bohuslav Čenský a Rudolf Kautský, 1920. (obr. s. 59)

Almanach nového městského divadla v král. městě Plzni. 1903–1904. Saison II. Vydal a upravil Antonín Snopek. Plzeň, 1903.

BĚLOHLÁVEK, Miloslav. Bedřich Smetana: Plzeň 1840–1843. Plzeň, Západočeské nakladatelství, 1974, s. 163.

Celoroční almanach nového městského divadla v královském města Plzni 1902–1903. Plzeň, Měst. divadlo, 1903, 20 s.

ČEPELÁK, Václav. Dějiny Plzně. Od roku 1788 do roku 1918. V Plzni: Západočeské nakladatelství, 1967, 296 s. (fotografie s. [225])

ČERNUŠÁK, Gracian, ŠTĚDRŮŇ, Bohumír a NOVÁČEK, Zdenko. Československý hudební slovník osob a institucí, sv. 2: M–Ž. Praha, Státní hudební vydavatelství, 1965, s. 181–182.

České divadlo královského města Plzně. Obrazový almanach. 1912–1913. Plzeň, 1912.

České divadlo královského města Plzně. Obrazový almanach. 1913–1914. Plzeň, 1913.

Dějiny města Plzně: 1788–1918. 2. svazek. Vydání první. Plzeň, statutární město Plzeň, 2016, 913 s. ISBN 978–80–87911–04–4 (s. 703, 715–768).

Dějiny města Plzně: 1918–1990. 3. svazek. Vydání první. Plzeň, statutární město Plzeň, 2018, 1169 s. ISBN 978–80–87911–07–5 (s. 854, 903–950).

Dějiny Plzně v datech, Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 2004, 787 s. (zvláště s. 172).

Divadlo města Plzně v letech 1902–1927; jubilejní spisek. Plzeň, 1928, 206 s.

Divadlo v české kultuře 19. století: sborník symposia pořádaného Ústavem teorie dějin umění ČSAV a Národní galerií v Plzni 10.–12. 3. 1983. Praha, Národní galerie, 1985, 351 s. (zvláště s. 32).

HUDECOVÁ, Dagmar a ŘEHÁČEK, Karel. Plzeňské ženy: významné, zasloužilé i zajímavé: 1840–1939. Plzeň, Dimenze AZ, s.r.o., 2017, 86 nečisl. s.

JANOŤA, Dalibor a KUČERA, Jan Pavel. Malá encyklopedie české opery. Praha, Paseka, 1999, 347 s.

KŘÍŽ, František. Město Plzeň. Přehled složení a činnosti obecní správy za léta 1919–1924, Plzeň, 1925, 353 s.

KŘÍŽ, František. Město Plzeň. Přehled složení a činnosti obecní správy za léta 1925–1928. Plzeň, 1929, 615 s.

LUDVOVÁ, Jitka. Hudební divadlo v českých zemích: osobnosti 19. století. Praha, Divadelní ústav, 2006, 698 s. ISBN 80–200–1346–6.

MACEK, Petr a kol. Český hudební slovník osob a institucí. Hudební instituce. Praha, KLP, 2019, 34 s. ISBN 978–80–87773–65–9.

MAŠEK, Karel. Tři léta s "Máněsem": k dějinnému vývoji výtvarného umění. Praha, S.V.U. Mánes, 1922], s. 65.

MORÁVKOVÁ, Naděžda. Ženské téma v dějinách plzeňského vzdělávání. Praha, ViaCentrum, 2017, 191 s. ISBN 978–80–87646–20–5.

NEDBAL, Karel. Půl století s českou operou. Praha, SNKLHU, 1959, 414 s.

Novoroční almanach nového městského divadla v královském městě Plzni za rok 1902. Plzeň, Fr. Tichý, 1902, 12 s.

PROCHÁZKA, Jan, ed. Sto let českého divadla v Plzni: 1865–1965. Plzeň, Západočeské nakladatelství, 1965, 309 s. + 104 s. obr. příl.

RŮŽIČKA, David. Odhalená plzeňská tajemství. Plzeň: Nava, 2019. 106 s. ISBN 978–80–7211–570–9.

SPALOVÁ, Olga. Sága rodu Budilova: sto let českého divadla na jevišti i v zákulisí. Praha: Odeon, 1978. 371 s.

6. výroční zpráva Městské hudební školy v Plzni za školní rok 1925–26. Plzeň, Městská hudební škola, 1926, 69 s.

ŠPELDA, Antonín. Dr. Antonín Dvořák a Plzeň – studie. Plzeň, Grafické závody Pour a spol., 1941.

ŠPELDA, Antonín. Slavní plzeňské opery. Plzeň, Západočeské nakladatelství, 1986, 203 s.

Třicet let Dělnického pěveckého spolku v Plzni 1896–1926, Plzeň, (1926), 32 s.

Periodika

Čas

Divadelní saisona v Plzni. Čas. 1912, r. 26, č. 258, 17. 9. 1912, s. 4.

Národní divadlo. Čas. 1910, r. 24, č. 160, 12. 6. 1910, s. 5.

Ve prospěch Národního divadla. Čas. 1903, r. 17, č. 115, 27. 4. 1903, s. 4.

Čech: politický týdeník katolický

Divadlo a hudba. Čech: politický týdeník katolický. 1910, r. 35, č. 161, 14. 6. 1910, s. 6.

–er. Z kanceláře Národního divadla. Čech: politický týdeník katolický. 1913, r. 38, č. 66, 8. 3. 1913, s. 6.

–er. Zpěvohra. Čech: politický týdeník katolický. 1906, r. 31, č. 182, 4. 7. 1906, s. 5.

České slovo: ústřední orgán České strany národně sociální (ISSN 2694–7129)

K. K(alik)., Ella Koppová–Noëmi, České slovo: ústřední orgán České strany národně sociální. 1936, r. 38, č. 44, 3. 11. 1936.

Národní divadlo. České slovo: ústřední orgán České strany národně sociální. 1921, r. 13, č. 145, 26. 6. 1921, s. 15.

Českožidovské listy (ISSN 1801–0008)

Slavnostní akademie umělecká. Českožidovské listy. 1903, r. 9, č. 9, 1. 5. 1903, s. 2–3.

Český deník (ISSN 1801–2639)

BARTOVSKÝ, Jos. Odpověď zástupců kulturní Plzně šéfovi opery Národního divadla O. Ostrčilovi.

Český deník. 1932, r. 21, č. 338, 7. 12. 1932, s. 1.

Cís. Divadlo, umění a literatura, Večer oddělení solového zpěvu Městské hudební školy v Plzni. Český deník. 1925, r. 14, č. 123, 5. 5. 1925, s. 4.

Denní zprávy. Vzdělávací odbor Osvětového svazu pro Plzeň... Český deník. 1916, r. 5, č. 117, 28. 4. 1916, s. 4.

Divadlo a umění. Český deník. 1918, r. 7, č. 118, 5. 6. 1918, s. 2.

Divadlo a umění. Český deník. 1918, r. 7, č. 247, 20. 10. 1918, s. 5.

Divadlo a umění, Český deník. 1919, r. 8, č. 156, 7. 6. 1919, s. 5.

Divadlo a umění. Madame Butterfly. Český deník. 1918, r. 7, č. 132, 7. 6. 1918, s. 4–5.

Divadlo a umění. Večer písní, ensemblů a scén. Český deník. 1931, r. 20, č. 149, 31. 5. 1931, s. 8–9.

Divadlo, umění a literatura. Městská hudební škola se loučí s pí. E. Noemi Koppovou, Český deník. 1934, r. 23, č. 163, 15. 6. 1934, s. 4.

Dojem z hrozné zprávy. Český denník. 1914, r. 3, č. 165, zvláštní vydání, 29. 6. 1914, s. 2.

25. března zemřela býv. primadonna... Český deník. 1940, r. 29, č. 359, 31. 12. 1940, s. 4.

Hudební odbor Osvětového svazu. Český deník. 1918, r. 7, č. 67, 21. 3. 1918, s. 4.

Italská opera a Plzeň. Český deník. 1939, r. 28, č. 326, 26. 11. 1939, s. 9.

Koncert novinek. Český deník. 1919, r. 8, č. 86, večerní vydání, 13. 5. 1919, s. 2.

Kultura, školství a věda. Z městské hudební školy. Český deník. 1922, r. 11, č. 273, 4. 10. 1922, s. 2.

Marma (Marie Martínková), Znamá plzeňská umělkyně Ella Noemi 60 let. Český deník. 1936, r. 25, č. 300, 1. 11. 1936, s. 8.

Městská hudební škola se loučí s pí. E. Noemi Koppovou. Český deník. 1934, r. 23, č. 163, 15. 6. 1934, s. 4.

M.K.T. Za paní Ellou Noemi–Koppovou. Český deník. 1940, r. 29, č. 102, 14. 4. 1940, s. 11.

O.F. Městská hudební škola se loučí s pí. E. Noemi Koppovou. Český deník. 1934, r. 23, č. 163, 15. 6. 1934, s. 4.

Oslava prvního českého provedení „Madame Butterfly“. Český deník. 1939, r. 28, č. 333, 3. 12. 1939, s. 11.

-p, Divadlo města Plzně v letech 1902–1927. Český deník. 1927, r. 16, č. 358, 30. 12. 1927, s. 4.

St. (STRNAD, Jindřich), Divadlo a umění. Z plzeňského divadla, Opera. Antonín Dvořák: Jakobín, Český deník. 1913, r. II, č. 338, 10. 12. 1913, s. 7.

St. (STRNAD, Jindřich), Divadlo a umění. Z plzeňského divadla, Antonín Dvořák: Jakobín, Český deník. 1917, r. VI, č. 89, 1. 4. 1917, s. 8.

St. (STRNAD, Jindřich), Divadlo, umění a literatura. Koncert žáků Měst. hudební školy v Plzni. Český deník. 1927, r. 16, č. 118, 30. 4. 1927, s. 4.

St. (STRNAD, Jindřich), Divadlo, umění a literatura. Slavnostní představení na oslavu 75. narozenin p. presidenta v Městském divadle v Plzni. Český deník. 1925, r. 14, č. 66, 8. 3. 1925, s. 5.

St. (STRNAD, Jindřich), Divadlo, umění a literatura. Večer oddělení solového zpěvu Městské hudební školy v Plzni. Český deník. 1927, r. 16, č. 104, 15. 4. 1927, s. 5.

St. Představení na rozloučenou s pí. Ellou Noemi–Koppovou. (Dvořák: Rusalka). Český deník. 1924, r. 13, č. 8, 8. 1. 1924, s. 2.

St. Z plzeňského divadla. Smetana: Dvě vdovy. Český deník. 1920, r. 9, č. 65, 6. 3. 1920, s. 6.
–Šneb.–, Návštěvou u první české Butterfly, Český deník. 1939, r. 28, č. 335, 5. 12. 1939, s. 3.
Šp., První české představení opery „Madame Butterfly“ se konalo v Plzni. Vzpomeneme první české „Madame Butterfly“?, Český deník. 1939, r. 28, č. 291, 22. 10. 1939, s. 3.
Šp. Slavnostní představení „Madame Butterfly“. Český deník. 1939, r. 28, č. 340, 10. 12. 1939, s. 4.
Týden Červeného kříže, Český deník, r. 5, č. 121, 2. 5. 1916, s. 3.
V úterý pro první čtvrtku vzpomínkové představení... Český deník. 1940, r. 29, č. 93, 5. 4. 1940, s. 2.
V úterý pro první čtvrtku vzpomínkové představení... Český deník. 1940, r. 29, č. 94, 6. 4. 1940, s. 2.
Z kanceláře Českého divadla král. města Plzně. Český deník. 1919, r. 8, č. 79, 2. 3. 1919, s. 6.

Český kraj: orgán České strany agrární (ISSN 1805–1618)

Odborný učitel p. Václav Kopp v Plzni,... Český kraj: orgán České strany agrární. 1918, č. 42, 18. 10. 1918, s. 4.

Český směr: politický týdeník Československé strany národně socialistické v župě plzeňské (ISSN 1805–1642)

Divadlo, umění, hudba. Na rozloučenou s prof. E. Noëmi–Koppovou, Český směr. 1934, 19. 6. 1934.
Ella Koppová–Noëmi,... Český směr: politický týdeník Československé strany národně socialistické v župě plzeňské. 1936, r. 38, č. 45, 7. 11. 1936, s. 2.
M. Šr. Slavnostní provedení „Madame Butterfly“ v městském divadle v Plzni. Český směr: politický týdeník Československé strany národně socialistické v župě plzeňské. 1939, r. 41, č. 50, 16. 12. 1939, s. 4.
Na Městské hudební škole... Český směr: deník Československé strany národně socialistické na českém západě. 1922, r. 24, č. 216, 14. 9. 1922, s. 3.

Český svět: ilustrovaný čtrnáctidenník

–ský. Plzeňské operní premiery. Český svět: ilustrovaný čtrnáctidenník. 1908, r. 4, č. 17, 14. 02. 1908, s. [410].
Sl. Noëmi–Wolfová v kroji. Český svět: ilustrovaný čtrnáctidenník. 1905, r. 1, č. 10, 24. 3. 1905, s. 334.

Český západ: ilustrovaný týdeník křesťansko-sociální (ISSN 1805–1669)

Koncert. Český západ: ilustrovaný týdeník křesťansko-sociální. 1912, r. 5, č. 16, 11. 4. 1912, s. 3.
Krásný večer. Český západ: ilustrovaný týdeník křesťansko-sociální. 1908–1909, r. 2, č. 48, 25. 11. 1909, s. 3.

Slavné svěcení nového chrámu Páně sv. Jana Nepomuckého OO Redemptoristů v Plzni. Český západ: ilustrovaný týdeník křesťansko-sociální. 1911, r. 4, č. 42, 12. 10. 1911, s. 4.

Stvoření světa od Haydena. Český západ: ilustrovaný týdeník křesťansko-sociální. 1908, r. 1, č. 47, 19. 11. 1908, s. 3.

Co tedy vlastně je pravdou? Český západ: ilustrovaný týdeník křesťansko-sociální. 1922, r. 15, č. 44, 2. 11. 1922, s. 3.

Dalibor: časopis pro všechny obory umění hudebního

Člen Plzeňské opery Ella Wolfová–Noěmi... Dalibor: časopis pro všechny obory umění hudebního. 1906–1907, r. 29, č. 21, 9. 2. 1907, s. 170.

Koncertní přehled venkova. Boleslav Mladá. Dalibor: časopis pro všechny obory umění hudebního. 1900, r. 12, č. 24, 19. 5. 1900, s. 187.

Koncertní ruch. Plzeň. Dalibor: časopis pro všechny obory umění hudebního. 1908, r. 31, č. 6, 1908–1909, s. 49.

Národní divadlo. Dalibor: časopis pro všechny obory umění hudebního. 1905–1906, r. 28, č. 43–44, 7. 9. 1906, s. 329–330.

Dennice novověku: orgán Bratrstva Česko–Slovanských podporujících spolků (ISSN 2474–2147)

Dennice novověku: orgán Bratrstva Česko–Slovanských podporujících spolků. 1900, r. 23, č. 51, 18. 10. 1900, s. 7.

Divadelní revue DJKT

RŮŽIČKA, David. Madama Butterfly zazněla poprvé česky před 110 lety v Plzni! Ztvárnila ji mladá diva Ella Noěmi Koppová!. Divadelní revue DJKT. 2017, r. 15, č. 5, s. 31.

Divadlo: orgán české divadelní a dramaturgické rady, divadelně propagační komise a Československého národního střediska ITI (ISSN 2336–8462)

ŠTĚPÁNEK, Vladimír. Budilovo období plzeňského divadla. Divadlo: orgán české divadelní a dramaturgické rady, divadelně propagační komise a Československého národního střediska ITI. 1956, r. 7, č. 1, s. 5–20.

Hudební revue: orgán hudebního odboru Umělecké besedy

MACHOŇ, Josef. Opera Městského divadla. Hudební revue: orgán hudebního odboru Umělecké besedy. 1910, č. 4, s. 228.

MACHOŇ, Josef. Ve třetím večeru abonentních koncertů... Hudební revue: orgán hudebního odboru Umělecké besedy. 1910, č. 9, s. 481.

MACHOŇ, Josef. Z Plzně. Hudební revue: orgán hudebního odboru Umělecké besedy. 1910, č. 6, s. 330.

MACHOŇ, Josef. Z Plzně. Hudební revue: orgán hudebního odboru Umělecké besedy. 1910, č. 7, s. 373.

NEBUŠKA, Otakar. Divadla. Hudební revue: orgán hudebního odboru Umělecké besedy. 1910, č. 7, s. 372.

Intimní Praha: ilustrovaný týdeník věnovaný divadlu, umění, beletrii, společnosti a sportu ISSN 1805–5184.

H.L. Opera. Intimní Praha: ilustrovaný týdeník věnovaný divadlu, umění, beletrii, společnosti a sportu. 1910, r. 2, č. 24, 30. 6. 1910, s. 10.

Jizeran (ISSN 1803–0335)

Jizeran. 1913, r. 34, č. 27, 12. 4. 1913, s. [5].

Katolické listy

Divadelní vlak z Prahy do Plzně. Katolické listy. 1902, r. 6, č. 337, 10. 12. 1902, s. 4.

Mládenec: časopis hájící zájmy tzv. "starých mládenců" a svobodných mužů

–ai. Paní Noemi–Volfová jako budoucí herečka Národ. divadla v Praze. Mládenec: časopis hájící zájmy tzv. "starých mládenců" a svobodných mužů. 1910, r. 4, č. 22, 23. 9. 1910, s. 3.

Národní listy (ISSN 1214–1240)

Akademie všestudentské slavnosti. Národní listy. 1904, r. 44, č. 143, ranní vydání, 25. 5. 1904, s. 2.

Dcuélnu gledališce v Ljublani... Národní listy. 1900, r. 40, č. 258, odpolední vydání, 18. 9. 1900, s. [2].

Koncert Spolku českých žurnalistů. Národní listy. 1901, r. 41, č. 342, ranní vydání, 12. 12. 1901, s. 4.

Koncert ve prospěch Učitelského sirotčince. Národní listy. 1902, r. 42, č. 88, ranní vydání, 30. 3. 1902, s. 3.

Městské divadlo Král. Vinohradů. Národní listy. 1911, r. 51, č. 238 ranní vydání, 29. 8. 1911, s. 4. ISSN 1214–1240.

Personál nového městského divadla v Plzni. Národní listy. 1902, r. 42, č. 211, odpolední vydání, 2. 8. 1902, s. [3].

Pohostinsky vystoupí Ella Noemi Wolfová. Národní listy. 1906, r. 46, č. 177, ranní vydání, 29. 6. 1906, s. 10.

–q: Zpěvohra. Národní listy. 1906, r. 46, č. 182, 4. 7. 1906, s. 3.

„Slovensko – Čechy“. Národní listy. 1911, r. 51, č. 273, ranní vydání, 3. 10. 1911, s. 2.

S velkým zájmem očekávaný Representativní večer.... Národní listy. 1913, r. 53, č. 38, ranní vydání, 8. 2. 1913, s. 4.

Umělecký požitek prvního řádu... Národní listy. 1913, r. 53, č. 36, večerní vydání, 6. 2. 1913, s. 4.

Národní politika (ISSN 1805–2444)

Ella Noemi Volfová,... Národní politika. 1902, r. 20, č. 32, ranní vydání, 2. 2. 1902, s. [9].

Ella Noemi Volfová, primadonna opery lublaňské,... Národní politika. 1902, r. 20, č. 93, 5. 4. 1902, s. [3].

Ella Noemi Volfová v Hofmannových... Národní politika. 1902, r. 20, č. 351, odpolední vydání, 23. 12. 1902, s. [3].

Divadelní vlak z Prahy do Plzně. Národní politika. 1902, r. 20, č. 338, odpolední vydání, 10. 12. 1902, s. [2].

Koncert matečního odboru v Plaňanech... Národní politika. 1902, r. 20, č. 231 ranní vydání, 22. 8. 1902, s. [6].

Koncert učitelského sirotčince. Národní politika. 1902, r. 20, č. 87 odpolední vydání, 29. 3. 1902, s. [4].

Koncert Spolku českých žurnalistů v Praze. Národní politika. 1902, r. 20, č. 3, ranní vydání, 3. 1. 1902, s. [7].

–la: Zpěvohra., Národní politika. 1906, r. 24, č. 181, 3. 6. 1906, s. 8.

Při koncertní akademii v Černošicích. Národní politika. 1902, r. 20, č. 178, ranní vydání, 30. 6. 1902, s. [5].

Slečna Ella Noemi Volfová, primadonna lublaňského divadla. Národní politika. 1902, r. 20, č. 55, odpolední vydání, 25. 2. 1902, s. [4].

Slovinské Národní divadlo v Lublani... Národní politika. 1902, r. 20, č. 91, odpolední vydání, 3. 4. 1902, s. [4].

Velká slavnost herecká ve prospěch Ústřední jednoty českého herectva. Národní politika. 1902, r. 20, č. 174, odpolední vydání, 26. 6. 1902, 4, s. [2].

Naše snahy: orgán Národně-sociální strany československé na českém západě (ISSN 1805–157X)

Tannhäuser a zápas pěvců na Wartburce. Naše snahy: orgán Národně-sociální strany československé na českém západě. 1913, r. 16, č. 1, 3. 1. 1913, s. 7–8.

Primadonna pí. Ella Noëmi–Koppová... Naše snahy: orgán Národně-sociální strany československé na českém západě. 1913, r. 16, č. 3, 17. 1. 1913, s. 7.

Nová doba: orgán lidu pracujících (ISSN 1804–3852)

A. J. P. Dobročinný koncert, Nová doba: orgán lidu pracujících. 1923, r. 29. č. 114, 27. 4. 1923, s. 4.

A. V. A. Jakobín. Nová doba: orgán lidu pracujících. 1911, r. 16, č. 136, 13. 11. 1911, s. 5.

A. V. A. Literatura, divadlo a umění. Dvořákův Jakobín, Nová doba: orgán lidu pracujících. 1913, r. XVIII, č. 150, 15. 12. 1913, s. 6.

A. V. A. Literatura, divadlo, umění. Jakobín, Nová doba: orgán lidu pracujících. 1908, r. XIII, č. 153–154, 23. 12. 1908, s. 7.

BARTOVSKÝ Josef. Besedy. Dvacet pět let umělecké činnosti paní Elly Noemi, Nová doba: orgán lidu pracujících. 1924, r. 30, č. 5, 5. 1. 1924, s. 1–2.

Besedy. Ella Noemi. Jubilejní vzpomínka, Nová doba: orgán lidu pracujících. 1922, r. 28, č. 267, 28. 9. 1922, s. 1.

Besedy. Oslava 25leté umělecké činnosti pí. Elly Noemi v Měst. divadle, Nová doba: orgán lidu pracujících. 1924, r. 30, č. 8, 8. 1. 1924, s. 1.

Čermákův není žádný typ... Nová doba: orgán lidu pracujících. 1909, r. 14, č. 74, 21. 6. 1909, s. 5.

Ella Noemi–Koppová, em. primadona plzeňské opery. Nová doba: orgán lidu pracujících. 1940, r. 46, č. 85, 26. 3. 1940, s. 4.

ELLA NOËMI, Noblesa v umění, Nová doba: orgán lidu pracujících. 1928, r. 34, s. 1, 1. 1. 1928, s. 6.

HOLÝ, Emil. Dvacet let městské hudební školy v Plzni. Nová doba: orgán lidu pracujících. 1940, r. 46, č. 341, 8. 12. 1940, s. 9.

MOTTL, René. Radost z odpočinku. Nová doba: orgán lidu pracujících. 1934, r. 40, č. 164, 13. 6. 1934, s. 1–2.

Odbor pro péči o děti zmrzačené. Nová doba: orgán lidu pracujících, 1923, r. 29, č. 105, 18. 4. 1923, s. 4.

Pěvecký koncert Svazu dělnických pěveckých spolků V. kraje v Plzni. Nová doba: orgán lidu pracujících. 1923, r. 29, č. 113, 26. 4. 1923, s. 4.

R. M. První česká „Butterfly“ byla v Plzni, Nová doba: orgán lidu pracujících. 1939, 22. 10. 1939.

—rn, Divadlo. – Umění, Jakobín, Nová doba: orgán lidu pracujících. 1917, r. XXII, č. 78, 2. 4. 1917, s. 3.

Slavnostní akademie. Nová doba: orgán lidu pracujících. 1924, r. 30, č. 25, 25. 1. 1924, s. [1].

Večer české písně. Nová doba: orgán lidu pracujících. 1916, r. 21, č. 239, 9. 10. 1916, s. 3.

Večer české písně. Nová doba: orgán lidu pracujících. 1916, r. 21, č. 244, 14. 10. 1916, s. 3.

Výběr z nejmilejších rolí E. Noemi. Nová doba: orgán lidu pracujících. 1940, r. 46, č. 94, 4. 4. 1940, s. 5.

Z dělnického zpěváckého spolku v Plzni, Nová doba: orgán lidu pracujících. 1923, r. 29, č. 22, 24. 1. 1923, s. 6.

Nové pařížské mody: List paní a dívek českých (ISSN 1803–6341)

Paní Ella Noëmi Volfová... Nové pařížské mody: List paní a dívek českých. 1910, r. 22, č. 24, 15. 9. 1910, s. 8.

Plzeňské besedy: belletristický ilustrovaný čtrnáctidenník (ISSN 2336–8047)

K.B. Úprava jeviště při Madame Butterfly. Plzeňské besedy: belletristický ilustrovaný čtrnáctidenník. 1908–1909, r. 1, č. 5, s. 9.

Musí-li člen opery umět hrát na některý nástroj? Plzeňské besedy: belletristický ilustrovaný čtrnáctidenník. 1910, r. 2, č. (3–4), 8. 1. 1910, s. 19.

Paní Noemi Wolfová–Koppová v úloze 'Madame Butterfly'. Plzeňské besedy: belletristický ilustrovaný čtrnáctidenník. 1909, r. 1, č. 2, s. 3.

Premiéra „Nížiny“ od Eug. d'Alberta. Plzeňské besedy: belletristický ilustrovaný čtrnáctidenník. 1909, r. 1, č. 23, s. 14.

Plzeňské listy (ISSN 1804–0187)

Akademie v nové Střelnici. Plzeňské listy. 1910, r. 46, č. 110, 17. 5. 1910, s. 5.

Díkůvzdání z Berouna do Plzně. Plzeňské listy. 1909, r. 45, č. 72, 30. 3. 1909, s. 8.

Divadlo. Zpěvohra. Plzeňské listy. 1902, č. 224, 1. 10. 1902, s. 4.

Návrh instrukce pro intendanta divadla královského města Plzně, Plzeňské listy. 1902, č. 233, 11. 10. 1902, s. 6.

nb., Feuilleton. Smetanova slavnost v městském divadle v Plzni, Plzeňské listy. 1904, č. 49, 1. 3. 1904, s. 1.

Opera. Plzeňské listy. 1909, r. 45, č. 1, 2. 1. 1909, s. 9.

Hudba. Akademie v Nové střelnici. Plzeňské listy. 1910, r. 46, č. 10, 17. 5. 1910, s. 5.

Sdružení českých žurnalistů v Plzni. Plzeňské listy. 1904, č. 108, 11. 5. 1904, s. 3.

St. (STRNAD, Jindřich), Divadlo, Plzeňské listy. 1907, r. 43, č. 17, 21. 1. 1907, s. 5–6.

Z kanceláře městského divadla. Plzeňské listy. 1905, r. 41, č. 236, 18. 10. 1905, s. 2.

Z kanceláře městského divadla. Plzeňské listy. 1907, r. 43, č. 113, 21. 5. 1907, s. 2.

Ze světa uměleckého. Plzeňské listy. 1910, r. 46, č. 150, 5. 7. 1910, s. 5.

Plzeňské nezávislé listy (ISSN 1805–1766)

Koncert ve prospěch dobročinného spolku, ... Plzeňské nezávislé listy. 1904, r. 6, č. 94, 22. 11. 1904, s. 3.

Plzeňské rozhledy: národní lidový týdeník (ISSN 1805–1774)

Slavnostní koncert Sdružení českých žurnalistů v Plzni... Plzeňské rozhledy: národní lidový týdeník. 1904–1905, r. 2, č. 15, (14. 5. 1904), s. 4.

Plzeňský kraj (ISSN 1805–1782)

Paní Ella Noemi Koppová... Plzeňský kraj: agrární list věnovaný zájmům lidu na českém západě. V Plzni: Rolnické vydavatelské a tiskařské družstvo. 1911, r. 5, č. 7, 10. 2. 1911, s. 7.

Plzeňský obzor (ISSN 1805–1340)

C.k. priv. měšť. sbor ostrožtecký... Plzeňský obzor: svobodomyslný list pro Plzeň a západní Čechy. 1906, č. 128, s. 3.

Městské divadlo. Prodaná nevěsta. Plzeňský obzor: svobodomyslný list pro Plzeň a západní Čechy. 1907, č. 58, 22. 5. 1907, s. 6.

Městské divadlo. Zpěvohra. Plzeňský obzor: svobodomyslný list pro Plzeň a západní Čechy. 1903, č. 3, 7. 1. 1903, s. 4.

Slavnostní koncert. Plzeňský obzor: svobodomyslný list pro Plzeň a západní Čechy. 1904, č. 56, 11. 5. 1904, s. [1].

Umělecký festival žurnalistů plzeňských. Plzeňský obzor: svobodomyslný list pro Plzeň a západní Čechy. 1904, č. 56, s. 4.

Z kanceláře městského divadla. Plzeňský obzor: svobodomyslný list pro Plzeň a západní Čechy. 1905, č. 39, s. 4.

Z kanceláře městského divadla. Plzeňský obzor: svobodomyslný list pro Plzeň a západní Čechy. 1907, č. 152, 30. 12. 1907, s. 2.

Z kanceláře městského divadla. Plzeňský obzor: svobodomyslný list pro Plzeň a západní Čechy. 1909, č. 74, 26. 6. 1909, s. 4.

Z kanceláře městského divadla. Plzeňský obzor: svobodomyslný list pro Plzeň a západní Čechy. 1911, r. 20, č. 133, 11. 11. 1911, s. 4.

Plzeňský přehled (ISSN 1210–5163)

DOBRÁ, Hana. První česká Butterfly. Plzeňský přehled. 1987, prosinec 1987, s. 8–9.

Pramen (ISSN 1210–5163)

T. K. Paní Ella Noemi podává... Pramen: Měsíčník pro literaturu, umění a práci kulturní. 2021, r. 2, č. 3, s. 140.

Pravda (ISSN 1803–1633)

(šp). Kytička pro Ellu Noëmi. Z portrétů nejuvěrnějších plzeňské opeře. Pravda: List Československé komunistické strany. 1983, r. 64, č. 15, 19. 1. 1983, s. 5.

ŠPELDA, Antonín. Divácky vděčné dílo: Pucciniho Madame Butterfly opět na plzeňské scéně. Pravda: List Československé komunistické strany. 1987, r. 68, č. 87, 14. 4. 1987, s. 5.

Světozor

Madame Butterfly v Plzni. Světozor: světová kronika současná slovem i obrazem: časopis pro zábavu i poučení. 1908, r. 8, č. 18, 21. 2. 1908, s. 417.

Pěvecká župa Pošumavská. Světozor: světová kronika současná slovem i obrazem: časopis pro zábavu i poučení. 1905, r. 5, č. 40, 14. 7. 1905, s. 1051–1052.

Pí. Noemi Wolfová v úloze Madame Butterfly. Světozor: světová kronika současná slovem i obrazem: časopis pro zábavu i poučení. 1908, r. 8, č. 18, 21. 2. 1908, s. 416–417.

Šťastný domov: časopis věnovaný českým ženám a domácnostem

Vašíček paní Elly Noëmi–Koppové, ... Šťastný domov: časopis věnovaný českým ženám a domácnostem. 1909, r. 5, č. 9, 30. 1. 1909, s. [216a].

Večer: lidový deník

Za Ellou Noëmi–Koppovou. Večer: lidový deník. 1940, r. 27, č. 73, 29. 3. 1940, s. 5.

Venkov: orgán České strany agrární (ISSN 1805–0905)

Městské divadlo Král. Vinohrad. Venkov: orgán České strany agrární. 1911, r. 6, č. 200, 25. 8. 1911, s. 8.

Městské divadlo Král. Vinohrad. Venkov: orgán České strany agrární. 1911, r. 6, č. 205, 31. 8. 1911, s. 8.

Václav Pospíšil, hrdinný tenor... Venkov: orgán České strany agrární. Praha: Tiskařské a vydavatelské družstvo rolnické. 1913, r. 8, č. 31, 6. 2. 1913, s. 8.

Z kanceláře Národního divadla. Venkov: orgán České strany agrární. 1913, r. 8, č. 57, 8. 3. 1913, s. 8.

Vítaný host v Plzeňském kraji (ISSN 1801–6561)

RŮŽIČKA, David. Madame Butterfly z Bezovky: aneb zapomenutá operní diva Ella Noëmi Koppová.

Vítaný host v Plzeňském kraji: čtvrtletník příznivců přírody, památek a lidí. 2014, č. 2, s. 24–25.

RŮŽIČKA, David. Madame Butterfly z Bezovky: aneb zapomenutá operní diva Ella Noëmi Koppová. [2. díl]. Vítaný host v Plzeňském kraji: čtvrtletník příznivců přírody, památek a lidí. 2014, č. 3, s. 24–25.

RŮŽIČKA, David. Madame Butterfly z Bezovky: aneb zapomenutá operní diva Ella Noëmi Koppová. [3. díl]. Vítaný host v Plzeňském kraji: čtvrtletník příznivců přírody, památek a lidí. 2014, č. 4, s. 24–25.

RŮŽIČKA, David. Madame Butterfly z Bezovky: aneb zapomenutá operní diva Ella Noëmi Koppová. [4. díl, dokončení]. Vítaný host v Plzeňském kraji: čtvrtletník příznivců přírody, památek a lidí. 2015, č. 1, s. 34–36.

Zvon: týdeník beletristický a literární: majetek družstva spisovatelského

V opeře získány pro první... Zvon: týdeník beletristický a literární: majetek družstva spisovatelského. 1902, r. 3, č. 7, s. 99.

Ženské listy: časopis pro záležitosti žen a dívek československých (ISSN 1802–7237)

Pensionát Krásnohorská v České Kubici pod Čerchovem... Ženské listy: časopis pro záležitosti žen a dívek československých. 1907, r. 35, č. 10, říjen 1907, s. 211.

Žďár: Politický týdeník pro okresy Rokycanský, Zbirožský, Hořovický, Blovický, Kralovický (ISSN 1801–3287)

Slavnost Ústř. Matice školské v Rokycanech dne 21., 22. a 28. září 1907. Žďár: Politický týdeník pro okresy Rokycanský, Zbirožský, Hořovický, Blovický, Kralovický. 1907, r. 6, č. 45, 27. 9. 1907, s. (1).

VYSOKOŠKOLSKÉ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

MARTINOVSKÁ, Soňa. "Bud'tež prokleti vy všichni, kdož jste toho původci". Léta 1870–1950 pohledem kroniky Václava Koppa. České Budějovice, 2014. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Filozofická fakulta.

Přílohy

I Fotografie

I.1 Ella Noëmi – civilní foto

Z rodinného alba²⁶⁶

1905

²⁶⁶ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 431, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi–Koppové, čes. sopranistky.

Rodina Elly Wolfové (matky Johanna, bratr Ondřej, nevlastní otec Jan Meisetschläger, nevlastní bratr František)

Matččina matka Johana Wolfová.
roz. Jocková
† v lednu 1909 - 12. ledna

Matččin nevlastní otec
Jan Meisetschläger, úřed. obraz. pozist.
Obrázek vlastního otce
matččina jsem nenašel.

Matččina
rodina.

Matččin nevlastní bratr
Frant. Meisetschläger
21. 10. 1905

Matččin vlastní bratr. † 24. 1941

Bratr Frant. Meisetschläger,
major Tamal. Osudoborení, 1. řad. 1. ř.
při svých 50 letech
zemřel 26. 10. 1938.

Matččina matka 1936.

Příbuzní Elly Wolfové z matčiny strany

Theresia Joog a její chot'

*Pravděpodobně teta a strýc
Jany (Johanny) Joogové, provdané
Wölfové a podruhé Meisetschlägerové,
matky naší matičky.*

*Adalbert Joog,
slatkář ve Fuineku, Morava.*

v Štáhlavech u podeps. novomari

*Pekný to obrázek
+ pomínku na 19. 20/12 1903
Libuše a K. Poruiny*

U Paltů 1906

20/9 1903

*To jsou sestry které se povedli, ostatní
mstoje za mne. Škoda že Vám pinda
stín zrovna přes obličej. Jijka Vám
posla provedl jást ism se Taisim
kloboukem. Tak je se dovali domů?
My dobrě, hned sem spala jako kočky
že do vody kvoli. Tak a pus
Libuše*

20/9 1903

*Tak se Vám to líbí? To se nemůžu
poznat. Nejlepší je papírů.
Sedemý jezdecký garsila
Libuše*

Před sňatkem

Od seznámení 3. května 1903.

Mary Stanková

Hůrky 1907.
Na dvoře štítka č. 1, K. potoku
V Jidebně.

Helena, matka, Mária
Tallové
Hůrky,
U potoka pod štítkou 1907.

Matička, Mária Tall, Ji. Tall, Ludka, ~~Olga~~, Olga, Helena, Jolka

V zahradě u Tallů v Frokop. tr., před prázdn. 1907.

První snázdno
po snatku
Matička 1907

Tatka v brucech.
K. Šourek
Mária Tallová
Helena Tallová
sestra
Sára, Karla
Finka
Matička
Lidka Tallová

Hůrky 1907.
Na Kesznerově, pak
Dezortově zahradě, č. 16

Hůrky 1907. Na dvoře u Dezortů

12. 11. 6. Jase Mleiry
7. Já v brucech
8. R. uč. Fink
9. 10. 11. 12. jeho
1. Mady Dezort
2. Otec
3. Sestra Karla
4. Matička 2 ne, Ji. dcera Dezort
5. T. Dezortova

Po snatku
- Snatek v sobotu 9/12, 1907,
o 1/2 12. 7.

Hírky
v srpnu 1903.

Nešťastní dědeček Jan
Meisechtäger, nešťast.
otec maličků, baví Vásu, ale tomu se to
Náš dědeček

Nové parížské módy.

V červenci 1910.

ELLA NOEMI-VOLFOVA
primadonna pžeňského divadla.

"Matičko, pojď domů"

Vášovo dětství.

1. I. 1912

u Telle

V jídelně v Hátkově ul. 18. II. 1912.

V salonku
18. 2. 1912.

Matička připravuje Jásu z baletu.

„Neudělá mně nic?“ 1912.

31. XII. 1911.

Jásu by rád von.

Sylvestr 1912

Lidka, Olga, Alžb., Hella Pařilové
Tani Pařilová, matička, tatka s Jásou

V Hátkově ul. 18.
1912.

1915.

Kučlen
1916.

Na výlete 19. 11. 1925

To jsem já.

1922.

To mabirite 1926.

Lázeňské pobyty

Trenčianské Teplice 3.-29.června 1927.

Trenč. Teplice 1927, 3.-29.června.

7.684

Frh. Kovanda, náš domáci.

*R.
Valesova*

*MUDr. Vales
z Tere*

*Kdyz nas obtezuje nezadousi
fotograf.*

Bauchysova z Neme   *Rosakrouva z Neme*

Štěrňáci
Sanbo,
V. Endrže,
bratři

9/7 - 4/8 1929.

Matička T. Štepanova z Třebě

Františkovy Lázně
17. Cervenec 1931 do
14. srpna

Matička
se léčí

Matička bydlela "Villa Natalia"
u p. Griebisch Hor. Lomany
(Ober Lohma)

Na Strandu.

Tatka Štěrňák
z Rokycan Matička Těša
Z návštěvy ve Frant. Lázních u matičky
2. - 9. srpna 1931.

Frant. Lázně
17/7 - 14/8 1931.

Sezona 1935
 Lázeňská taxa Kč 50 zaplácena.

Lázeňská legitimace čis. 140

pro P. T. pana(i) *Karel Kopp Schol' Píseň*

Bydliště: *J. P.*

SPRÁVA UHLÍČITÝCH LÁZNÍ A SANATORIA
 TEPLICE N. BEČVOU.

Tato legitimace neplatí na odpolední koncerty v neděli a ve svátek.

Vytiskla „SNAHA“ v Hrančích.

*Z Teplíc nad Bečvou
 r. 1935-1936-3/4.
 není osobních snímků*

Teplíce n/Bečvou, terasa. Kolonáda. pouličky.

*Marian.
 Lázně
 1937.
 Cervencec*

Taťček, Em. Tešebil, Matička, Liduša Tešebilová, V. Hladoušek

*Marian.
 Lázně.
 1937.
 14/11.-15/11.*

Manžele Sneiderovi z Plzně ředitel ZKD

Manžele Edelsteinovi bank. jednatel z Plzně

Soba Kötz, Leu's Tomáš, já, maminka, Paša,
Luisa Kötz, řed. Škod. zavl. Bartoš s chotí.

Z letního pobytu v Holoubkové 1936
26/5-3/9

Návštěvou u Kötzů ve
Frant. lázních 1926.

*Když nám bylo
60 let.
t.j. r. 1936.*

ELLA NOEMI-WOLFOVÁ

oslaví v prvních dnech ledna v opěře „Rusalka“ svoji 25letou
uměleckou činnost.

Oslava byla 5. ledna 1924.

31. XII. 1927.

*Matička ve svém hudebním
salonku.*

V Hátkově ul., 78.

AmP, Sbíрка fotografií, i. č. O1751,
sign. LP 269a/131 – rok 1917

AmP, fond Špelda Antonín, i. č. O45508, sign. LP 1550

AmP, Sbíрка fotografií, i. č. O1752b, sign. LP 269a/132 – rok 1936

Současná podoba urny s popelem Elly Noëmi Koppové (foto K. Pflegerová)

I.2 Ella Noëmi – divadelní foto

AmP, Sbíрка fotografií, i. č. O1750b,
sign. LP 269a/130, rok 1917

AmP, Sbíрка fotografií, i. č. O10445, kartotéka

AmP, Sbíрка fotografií, i. č. O10446, kartotéka

AmP, Sbíрка fotografií, i. č. O10447, kartotéka

AmP, Sbíрка fotografií, i. č. O10822, kartotéka
– Mařenka v opeře B. Smetany Prodaná nevěsta

AmP, Sbíрка fotografií, i. č. O14745, kartotéka
– Mařenka v opeře B. Smetany Prodaná nevěsta

AmP, fond Špelda Antonín, i. č. O45502,
sign. LP 1550 – Hančí v opeře K. Kovařovice
Psohlavci

AmP, fond Špelda Antonín, i. č. O45503,
sign. LP 1550 – Cherubín v opeře W. A. Mozarta
Figarova svatba

AmP, fond Špelda Antonín, i. č. O45504,
sign. LP 1550 – Markétka v opeře
Ch. Gounoda Faust a Markétka

AmP, fond Špelda Antonín, i. č. O45505, sign. LP 1550
– Cio Cio San v opeře G. Pucciniho Madama Butterfly

100 let českého divadla v Plzni 1865–1965.
Plzeň, 1965 – Cio Cio San v opeře
G. Pucciniho Madama Butterfly

AmP, fond Špelda Antonín, i. č. O45506, sign. LP 1550
– Mignon ve stejnojmenné opeře A. Thomase

VÝJEV z 1. JEDNÁNÍ PUCCINIOVY OPERY „MADAME BUTTERFLY“ V MĚSTSKÉM DIVADLE V PLZNI,
kdy Butterfly vchází ve sňatek s americkým důstojníkem,

Fotogr. A. Duras.

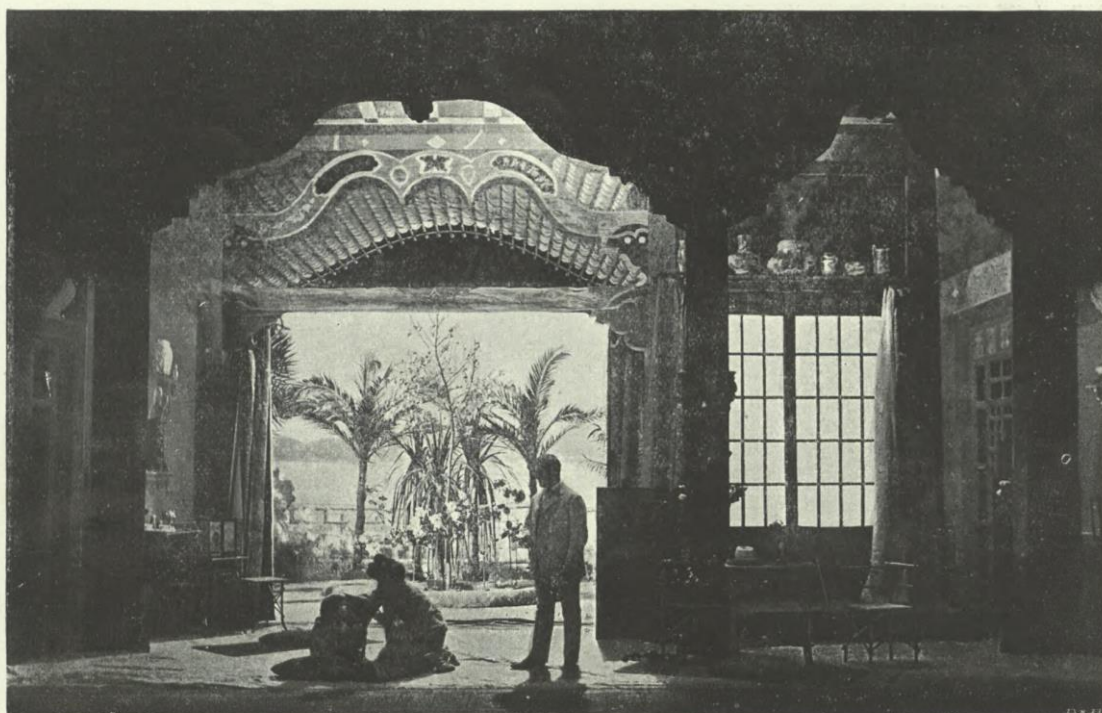
VÝJEV Z 1. JEDNÁNÍ PUCCINIOVY OPERY „MADAME BUTTERFLY“ V MĚSTSKÉM DIVADLE V PLZNI (KLETBA).

K.B. Úprava jeviště při Madame Butterfly. *Plzeňské besedy: beletristický ilustrovaný čtrnáctideník*. 1908–1909, r. 1, č. 5, s. 14.

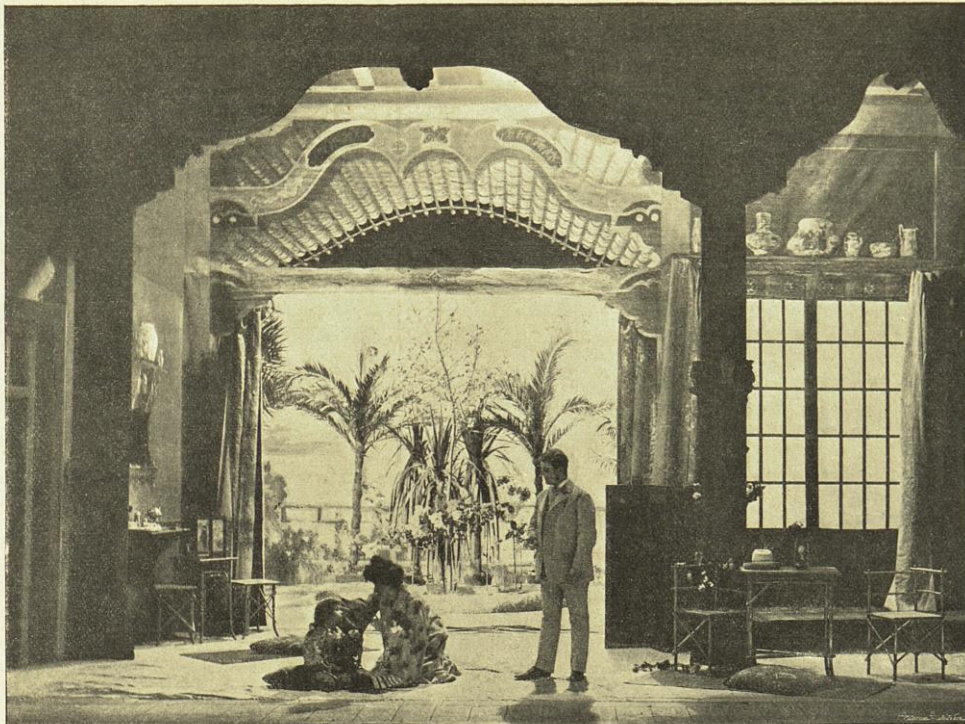
VÝJEV Z 2. JEDNÁNÍ PUCCINIOVY OPERY „MADAME BUTTERFLY“ V MĚSTSKÉM DIVADLE V PLZNI (POHANA).

Fotogr. A. Duras. 7

VÝJEV Z 3. JEDNÁNÍ PUCCINIOVY OPERY „MADAME BUTTERFLY“ V MĚSTSKÉM DIVADLE V PLZNI,
kdy Butterfly dovidá se z úst konsulových svůj smutný osud.

K.B. Úprava jeviště při Madame Butterfly. *Plzeňské besedy: belletristický illustrovaný čtrnáctideník*. 1908–1909, r. 1, č. 5, s. 15.

SCÉNA Z II. JEDNÁNÍ OPERY „BUTTERFLY“ NA MĚST. DIVADLE V PLZNI: MATKA LOUČÍ SE S DÍTĚTEM.

Světozor: světová kronika současná slovem i obrazem: časopis pro zábavu i poučení. 1908, r. 8, č. 18, 21. 2. 1908, s. 416–417.

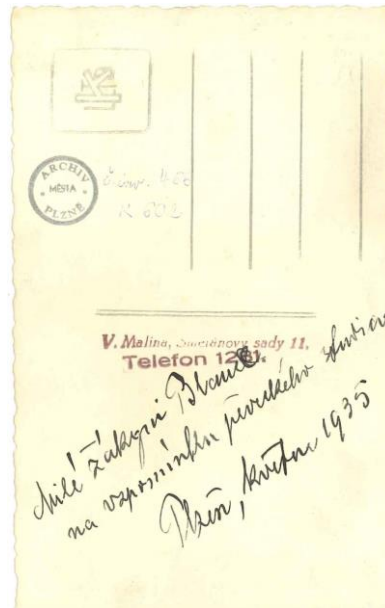
I.3 Ella Noëmi – Městská hudební škola

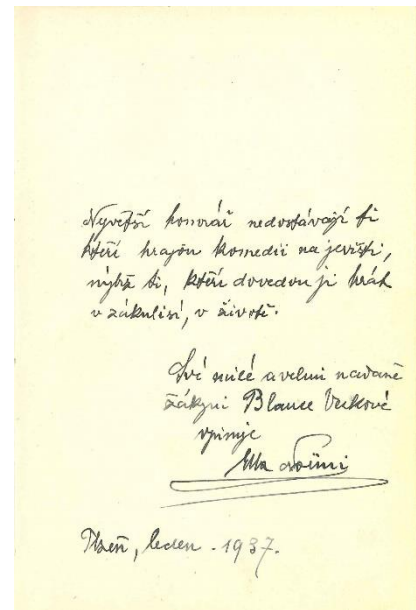
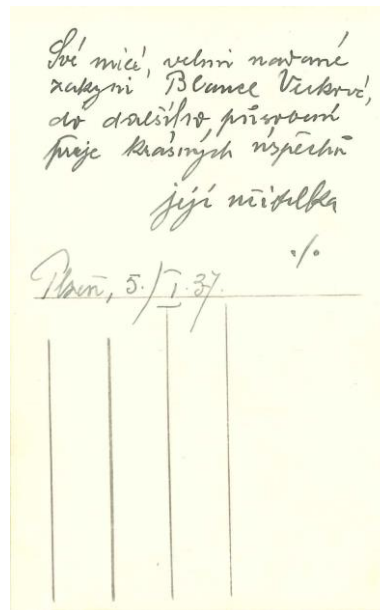
Učitelký sbor městské hudební školy v Plzni ve škol. roce 1925/26

sestává (zleva na pravo) pí. M. Hájková, sl. J. Bachová, R. Reháková, pí. Noemi-Koppová, řed. E. Holý, p. V. R. Moser, sl.: M. Márová, M. Chvalová, E. Matoušková
2. řada (stojící sleva na pravo) pánové: Břet. Pícka, V. Zbudovský, V. Stach, B. Gselhofer, F. Krofta, K. Kalík, J. Beran,
3. řada (stojící sleva na pravo) pánové: A. Hlavíček, K. Formánek, J. Slaba, R. Grešl.

6. výroční zpráva Městské hudební školy v Plzni za školní rok 1925–26. Plzeň: Městská hudební škola, 1926.

Fotografie na památku žače Blance Veckové, květen 1935²⁶⁷

Fotografie a přřpis do památníku žače Blance Veckové, leden 1937²⁶⁸

²⁶⁷ AmP, fond Vecková Blanka, i. č. 466, sign. LP 602.

²⁶⁸ AmP, fond Vecková Blanka, i. č. 244, sign. LP 594.

II Soupis zjištěných rolí Elly Noëmi v plzeňském divadle

Autor	Titul	Role
E. d' Albert	Nížina	Marta
L. van Beethoven	Fidelio	Marcellina
G. Bizet	Carmen	Micaela
G. Bizet	Lovci perel	Lejla
V. Blodek	V studni	Lidunka
O. Bradáč	Obžínky	Stáza
	Kostnice Sedlecká	Háta
P. I. Čajkovský	Evžen Oněgin	Taťána
P. I. Čajkovský	Piková dáma	Chloe
		Elisa
L. Délibes	Král to řekl	Javotte
A. Dvořák	Čert a Káča	Komorná
		Kněžna
A. Dvořák	Dimitrij	Xenie
A. Dvořák	Jakobín	Terinka
A. Dvořák	Rusalka	1. žínka
		Rusalka
A. Dvořák	Svatá Ludmila	Sv. Ludmila
A. Dvořák	Svatební košile	soprán
A. Dvořák	Tvrdé palice	Lenka
Z. Fibich	Hedy	Hedy
Z. Fibich	Šárka	Libina
		Šárka
B. Foerster	Jessika	Jessika
K. Goldmark	Domácí cvrček	Dot
K. Goldmark	Sábská královna	Sulamit
Ch. Gounod	Faust a Markétka	Markétka
J. Haydn	Stvoření světa	Gabriel
V. Hřimalý	Zakletý princ	Evička

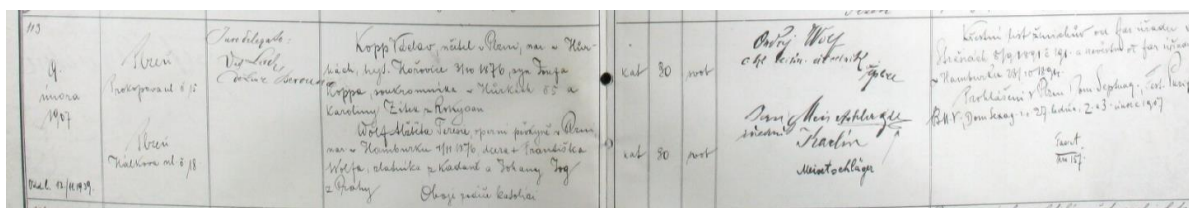

E. Humperdinck	Perníková chaloupka	Anička
G. Charpentier	Louisa	Louisa
L. Janáček	Její pastorkyňa	Jenůfa
K. Kovařovic	Na Starém bělidle	Kristla
K. Kovařovic	Psohlavci	Hančí Kozinová
R. Leoncavallo	Komedianti	Nedda
G. A. Lortzing	Car a tesař	Marie
G. A. Lortzing	Undina	Undina
P. Mascagni	Sedlák kavalír	Lola
J. Massenet	Werther	Lotta
G. Meyerbeer	Afričanka	Inez
G. Meyerbeer	Hugenotti	Markéta z Valois
G. Meyerbeer	Prorok	Berta
K. Millöcker	Zakletý zámek	Anča
F. Molnár	Gardový poručík	off stage
W. A. Mozart	Don Giovanni	Zerlina
W. A. Mozart	Figarova svatba	Zuzanka
	Cherubín	
W. A. Mozart	Kouzelná flétna	Pamina
F. Neumann	Milkování	Kristina
J. Offenbach	Hoffmannovy povídky	Antonia/Olympia/Giulietta
G. Puccini	Bohéma	Mimi
G. Puccini	Madama Butterfly	Cio Cio San
	Tosca	Tosca
G. Rossini	Lazebník sevillský	Rosina
G. Rossini	Vilém Tell	Gemmy
J. R. Rozkošný	Popelka	Popelka
A. Rubinstein	Démon	Tamara
B. Smetana	Braniboři	Ludiše
B. Smetana	Čertova stěna	Katuška
B. Smetana	Dalibor	Jitka
B. Smetana	Dvě vdovy	Lidka

		Anežka
		Karolina
B. Smetana	Hubička	Barče
		Vendulka
B. Smetana	Libuše	Krasava
		žnec
B. Smetana	Prodaná nevěsta	Esmeralda
		Mařenka
B. Smetana	Tajemství	Blaženka
J. Strauss ml.	Netopýr	Rosalinda
S. Suda	Bar Kochba	Roboám
S. Suda	Lešetínský kovář	Baruška
		Liduška
F. von Suppé	Boccacio	Fiametta
Ch. L. A. Thomas	Mignon	Mignon
G. Verdi	Aida	Aida
G. Verdi	Falstaff	Alice Fordová
G. Verdi	La traviata	Violetta
G. Verdi	Rigoletto	Gilda
G. Verdi	Troubadour	Leonora
R. Wagner	Bludný Holanďan	Senta
R. Wagner	Lohengrin	Elsa
R. Wagner	Tannhäuser	Alžběta
		Venuše
C. M. von Weber	Čarostřelec	Lidunka
		Agáta
K. Weiss	Polský žid	Anetta
E. Wolf-Ferrari	Zvědavé ženy	Rosaura

III Rodinné doklady

Matriční záznam: sňatek Alžběty Terezie Wolfové a Václava Koppa dne 9. 2. 1907²⁶⁹

Matriční záznam: úmrtí Elly Noëmi Koppové dne 25. 3. 1940²⁷⁰

Číslo tabule	Jméno, příjmení, stav a bydliště zemřelého	Místo úmrtí	Den, měsíc a rok úmrtí	Pohlaví		Státním. vyznamen. bez vyznam.	Poznámka
				mužské	ženské		
145	Elly Kopp, rozená Koppová, manželka Václava Koppa, dle občanského matričního záznamu v Plzni, dle občanského záznamu v Plzni, dle občanského záznamu v Plzni	Plzeň, ul. Božetěpská č. 8	25. března 1940	1	1	žij. v Plzni	Mrtví v Plzni, dle občanského záznamu v Plzni, dle občanského záznamu v Plzni, dle občanského záznamu v Plzni. Číslo 25550. Úmrtí 2.3.1940

Matriční záznam: narození syna Václava dne 26. 3. 1908 Plzeň²⁷¹

Číslo tabule	Die dárání	Die tenore.	Die dárání	Die tenore.	Die dárání	Die tenore.	Die dárání	Die tenore.
41	26. 3. 1908	Václav Kopp, syn Václava Koppa a Alžběty Terezie Wolfové, narozený v Plzni, dle občanského záznamu v Plzni, dle občanského záznamu v Plzni, dle občanského záznamu v Plzni	Plzeň, ul. Božetěpská č. 8	26. března 1908	1	1	žij. v Plzni	Mrtví v Plzni, dle občanského záznamu v Plzni, dle občanského záznamu v Plzni, dle občanského záznamu v Plzni. Číslo 25550. Úmrtí 2.3.1940

²⁶⁹ Státní oblastní archiv v Plzni, Matrika oddaných Plzeň 096, 1907–1909, f. 8. Dostupné z:

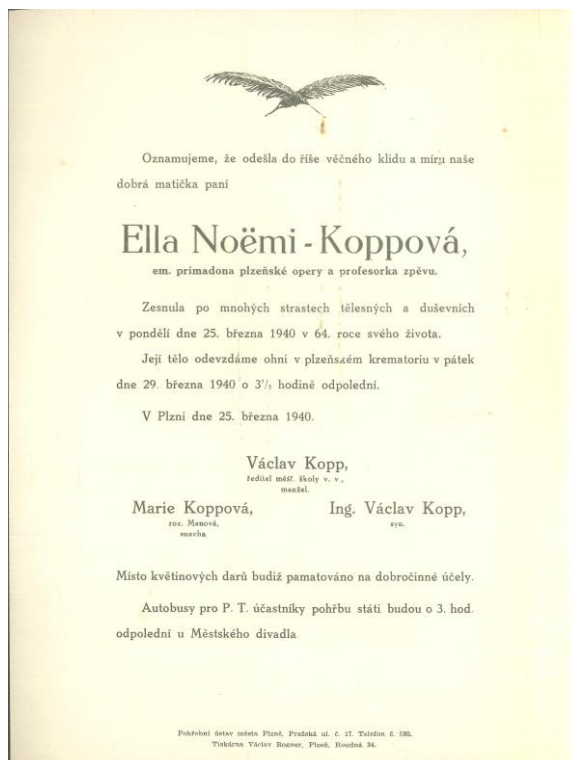
https://portafontium.eu/iipimage/30067280/plzen-096_0120-o?x=85&y=400&w=652&h=271

²⁷⁰ Státní oblastní archiv v Plzni, Matrika zemřelých Plzeň – okresní úřad 26, 1938–1940, f. 250. Dostupné z:

https://portafontium.eu/iipimage/30072223/plzen-okresni-urad-26_2370-z?x=-113&y=-84&w=959&h=399

²⁷¹ Státní oblastní archiv v Plzni, Matrika narozených Plzeň 121, 1906–1908, f. 399. Dostupné z:

https://www.portafontium.eu/iipimage/30070959/plzen-121_4050-n?x=65&y=279&w=886&h=369

Úmrtní oznámení Elly Noëmi Koppové²⁷²

Úmrtní oznámení syna Václava Koppa²⁷³

Úmrtní oznámení nevlastního bratra Františka Meisetschlägera²⁷⁴

²⁷² AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 431, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi-Koppové, čes. sopranistky.

²⁷³ AmP, Sběrka úmrtních oznámení, sign. K 6.

²⁷⁴ AmP, fond Kopp Václav, i. č. 33882, sign. LP 431, Kronika rodiny Václava Koppa a jeho ženy Elly Noëmi-Koppové, čes. sopranistky.

Pobytová evidence

Lit. *Wolz* Pag. *2 m*

Datum der erhöhten Mittheilung	Quant. Nro.	Namen	Charakter	Geburtsort	Heimatschein
<i>31. 10. 1878</i>	<i>1</i>	<i>Wolz</i>	<i>Höflichkeitsbeamter</i>	<i>Präbischitz</i>	<i>Präbischitz</i>
<i>31. 10. 1878</i>	<i>1</i>	<i>Wolz</i>	<i>(in Pension)</i>	<i>Präbischitz</i>	<i>Präbischitz</i>
<i>31. 10. 1878</i>	<i>1</i>	<i>Wolz</i>	<i>gepension.</i>	<i>Präbischitz</i>	<i>Präbischitz</i>
		<i>Spanner</i>	<i>Lehrer</i>	<i>Präbischitz</i>	<i>Präbischitz</i>
		<i>Wolff</i>	<i>Lehrer</i>	<i>Präbischitz</i>	<i>Präbischitz</i>
		<i>Sog</i>			
		<i>Anton</i>	<i>Dozent</i>	<i>1874</i>	
		<i>Anton</i>	<i>Dozent</i>	<i>1876</i>	

Příhláška k pobytu Praha²⁷⁵

²⁷⁵ Národní archiv Praha, fond Policejní ředitelství I, konskripce 1850-1914, karton 365, obraz 440.
Dostupné z: <http://digi.nacr.cz/prihlasky2/index.php?action=link&ref=czarch:CZ-10000010:874&karton=365&folium=440>

List rejstříkový.

(Zde budíž poznamenán den i bydliště přihlášené aneb odhlášené osoby.)

Rok	Ulice	č. p.
15/2. 1902.	Pobřížní	582 Zolke
12/2.	Pařížsko	964 Jutodky
14/2.	Kalkova	1177-18

9/2. 1908 Prusl.
na Návěsůvské, učitel v Olšavce v Zbraslavi

Jméno a příjmení: **Volf (vícemí.) Eliska**

Povolání neb zaměstnání: **operní pěvkyně**

Příslušný do: **Přísečnice** Narozen r. **1877**

Bydlí v Plzni od: **(Kodan)**

Ulož. práv. listina: _____ Čís. _____

Popisný úřad král. města Plzně

List rejstříkový.

(Zde budíž poznamenán den i bydliště přihlášené aneb odhlášené osoby.)

Rok	Ulice	č. p.
20/2. 1908.	Oldřichova	1177/18

div. g. učitel v Olšavce
v Plzni

Jméno a příjmení: **Šop Eliska**

Povolání neb zaměstnání: **učitel**

Příslušný do: **Plzeň** Narozen r. **1876**

Bydlí v Plzni od: **1876**

Ulož. práv. listina: _____ Čís. _____

Popisný úřad král. města Plzně.

List rejstříkový.

(Zde budíž poznamenán den i bydliště přihlášené aneb odhlášené osoby.)

Opis

25/2. 1898	Kisova	75/9	Milotová
22/2. 1898	Škodova	1024	Nováček
1/10. 1900	"	921	"
18/6. 1901	Besslova	284	Parth.
4/4. 1902	Prokopova	206	Balla
26/4. 1904	Kalkova	1177/18	"

Jméno a příjmení: **Kopp Vaclav**

Zaměstnání: **učitel**

Domov. obec: **Plzeň**

Okres: **Plzeň** Narozen r. **1876**

Ulož. práv. listina: _____ Čís. _____

Popisný úřad král. města Plzně.

List rejstříkový.

(Zde budíž poznamenán den i bydliště přihlášené aneb odhlášené osoby.)

Rok	Ulice	č. p.
30/19	Oldřichova	1177/18

Jméno a příjmení: **Šop Vaclav**

Povolání neb zaměstnání: **syn učitele**

Příslušný do: **Plzeň** Narozen r. **1908**

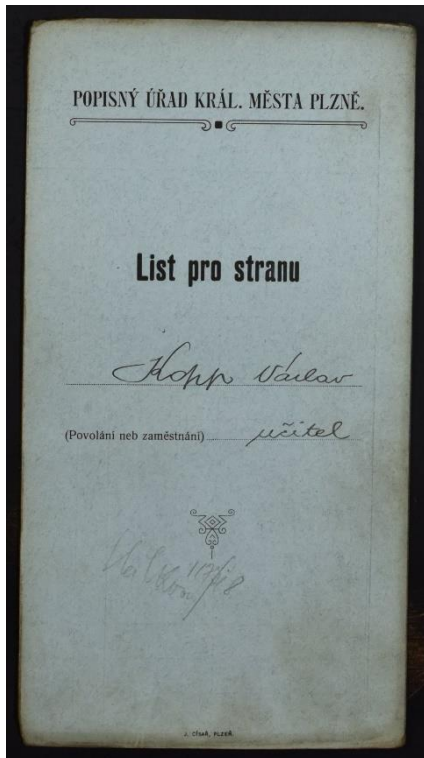
Bydlí v Plzni od: **1908**

Ulož. práv. listina: _____ Čís. _____

Popisný úřad král. města Plzně.

Příhlášky k pobytu Plzeň²⁷⁶

²⁷⁶ AmP, Archiv města Plzeň, pobytová evidence.

Přihláška pobyt

Místní číslo	Příjmení		Jméno			Narození			Příslušnost	Stav	Druh učení neb jiný povolání	Povolání neb zaměstnání	Odvávky			Úmrtí			Poznámka
	číslo rodiny	jméno	rok	den	místo	Okres - Země	Okres - Země	Okres - Země					rok	den	místo	rok	den	místo	
1		Kopp Václav	1876	10	Plzeň	Plzeň	Plzeň	Plzeň	učitel										
2		" Josef	1876	10	Plzeň	Plzeň	Plzeň	Plzeň	učitel										
3		" Marie	1876	10	Plzeň	Plzeň	Plzeň	Plzeň	učitel										

*1) Jména jak jsou
zahrnuta v
z. a 24/1905
a 10/1905
od 1. 1. 1905*

Přihláška k pobytu – Kopp Václav s rodinou²⁷⁷

Město Plzeň. Značka archu: *160772*

Příjmení a jméno	Narození rok, den a měsíc	Vy- znání Stav	Zaměstnání	Vydané domovské listy		Úmrtí rok, den a místo	Odůvodnění příslušnosti	Bydliště		Poznámka
				dne	čís. prot.			dne	místo	
<i>Kopp Václav</i>	<i>1876 10 10</i>	<i>učitel</i>	<i>ředitel otec školy</i>	<i>24/1 1907</i>	<i>10</i>	<i>25/3 1905 Plzeň</i>	Po rodičích viz arch čís.: Dle usnesení měst. zastupitelstva ze dne <i>15/11 1904</i> čís.: Dle jmenov. dekretu <i>zem. 506</i> ze dne <i>17/6 1905</i> čís. <i>3402</i> a nastoupil v Plzni <i>15/9 1905</i>	<i>1902 Plzeň</i>	<i>Lalkova 117/10</i>	<i>1)</i>
<i>Václav</i>	<i>1876 10 10</i>	<i>učitel</i>	<i>ředitel otec školy</i>							
<i>Josef</i>	<i>1876 10 10</i>	<i>učitel</i>	<i>ředitel otec školy</i>							
<i>Marie</i>	<i>1876 10 10</i>	<i>učitel</i>	<i>ředitel otec školy</i>							
<i>Václav</i>	<i>1908 26/6</i>	<i>učitel</i>	<i>ředitel otec školy</i>	<i>11/27 2333</i>	<i>10</i>	<i>Plzeň</i>	Dřívější domovská obec a okres: <i>Plzeň v Plzeňi</i>	Odvávky: I. <i>9/1 1907 - Plzeň</i> II. III.	Rodiče manžela: Otec: <i>Josef</i> Matka: <i>Marie</i> rodem <i>Lalkova</i>	

Domovský arch Kopp Václav, nar. 1876, s rodinou²⁷⁸

²⁷⁷ AmP, Archiv města Plzeň, pobytová evidence.

²⁷⁸ AmP, Archiv města Plzeň, pobytová evidence – domovský arch.

Město Plzeň. Značka archu: K 2177

Příjmení a jméno	Narození rok, den a měsíc	Vy- zná- mí Slav	Zaměstnání	Vydané domovské listy		Úmrtí rok, den a místo	Odůvodnění příslušnosti	Bydliště		Poznámka
				dne	čís. prot.			dne	místo	
Václav Kopp	26.3.1908	bez		2/1927	č. 2333	žijící	Pod příslušností: Po rodičích viz arch č.ís.: K 442	17.9.59	Bratruška 3 - Plzeň	
Marie Kopp	22.4.1912	č. 1.	žen. konštruktér	3/1927	č. 2617		Dle usnesení městského zastupitelstva ze dne ..... č.ís.:	18.9.46	Slavomír	
Marie Kopp	22.4.1912	č. 1.	žen. konštruktér	4/1927	č. 2620		Dle jmenov. dekretu ze dne ..... č.ís.:	1937	Slava	
Marie Kopp	22.4.1912	č. 1.	žen. konštruktér				Dle jmenov. dekretu ze dne ..... č.ís.:	1937	Plzeň - Žitkovská 59.	
							Dříveji domovská obec a okres:			
							Oddávky: I. 15.7.1939, Praha (ov.) II. .... III.			
							Rodiče manžela: Otec: Václav Matka: Růžka Turej rodem: Valtýřov			

Domovský arch Kopp Václav, nar. 1908, s rodinou²⁷⁹

Konkriptionsnummer und Stadtviertel Číslo popisné a části města	1604 - III.	Hausbesitzer: Majitel domu:	Václav Kopp Plzeň III. Gutenbergova, 8.
Straße und Or.-Nr. Ulice a číslo orientační	Gutenbergova, 8.		

Tag u. Jahr d. Anmel- dung Den a rok přihlášky	VOR- UND ZUNAME JMÉNO A PŘÍJMENÍ	Beruf Povolání	Daten d. Geburt Data narození	Geburtsort Místo narození	Staatszugehörigkeit Heimatsort Domovská příslušnost Státní příslušnost	Mädchenname der Gattin Jméno manželky za svobodna	Abmeldung Odhláška	Bemerkung Poznámka
2/5 1940	Václav Kopp	konstruktor Škoda ziv.	26/3 1908	Plzeň	Plzeň		18.9. 1946	Slavomír Týlova 16
2/5 1940	Marie Koppová	manželka	22/4 1912	Bratruška XII.	Bratruška XII.	Marie Manová	" - "	
5/8 1941	Vladimír Kopp	syn	5/8 1941	Plzeň	Plzeň		4 - "	
1/12 1942	Marie Platlová	posloupně v domác.	25/12 1923	Chotíně okr. Plzeň	Chotíně okr. Plzeň		1.9. 1943	Slav, Loučenská 12
1/11 1923	Václav Kopp	ředitel míst. šk. v. v. podnikatele	3/10 1876	Slivky, okr. Rokycany	Plzeň		30.8. 1951	zemřel 24.8.51 živelní kral. 7/11/19 a. 1979

6. 2. 1950	Václav Kopp	učeb. středník	16.3. 1908	Plzeň	č.ís.	svob. příslušnost		zemřel na dne 21.9.1970 Marie Slavomír
3.5. 1950	Marie Koppová	učeb. středník	21.12. 1919	Čirčív Plzeň	č.ís.			zemřela na dne 25.7.1977 na Karl. Koppov
15.2. 1952	Václav Kopp	dítě	14.2. 1952	Plzeň	č.ís.			

Protektorátní domovní list – Guttenbergova (U Svěpomoci) 8²⁸⁰

²⁷⁹ AmP, Archiv města Plzeň, pobytová evidence – domovský arch.

²⁸⁰ AmP, Archiv města Plzeň, pobytová evidence – protektorátní domovní list Plzeň, U Svěpomoci 8.

Příhlaška trvalého pobytu občana.

Príjmení: Kopp	rodinné číslo: red. měst. 36 v. p.	datum narození: 3. x. 1876	místo narození: Hádky Rakousko
Jméno: Václav	státní občanství: Česko	profese: Josef	Uč. číslo: 1664
Adresa: obč. kapit. 12196/130	číslo domovního listu: 12196/130	výška domu: 4,37	výška domovního listu: 1940
Vydání dne: 25. 1. 1940	výška domu: 4,37	výška domovního listu: 1940	číslo domovního listu: 12196/130

Průběžná příhlaška k pobytu: **Plzeň**, **již. předm.**, **U Světemerky** 8.

Průběžná příhlaška k pobytu: Plzeň	číslo domovního listu: 12196/130	výška domu: 4,37	výška domovního listu: 1940
---	---	-------------------------	------------------------------------

Učební sídlo: **Plzeň, již. předm., U Světemerky 8.**

30. 8. 1951. Změňel dne 24. srpna 1951. Účetní list JNV v Plzni č. 1479.

Příhlaška k pobytu Kopp Václav, nar. 1876²⁸¹

Polizeiliche Anmeldung. — Policejní přihlaška.

Príjmení: Kopp	Príjmení: Ing.	Príjmení: konstruktér	Dat. narození: 26. 3. 1908
Jméno: Václav	Príjmení: ženatý	Príjmení: ne	Místo narození: Plzeň
Príjmení a jméno: Kopp Václav	Príjmení a jméno: Alžběta Walfordová	Príjmení a jméno: Marie Manová	Místo narození: Plzeň
Príjmení a jméno: Vladimír	Príjmení a jméno: ne	Príjmení a jméno: ne	Místo narození: Plzeň

Príjmení a jméno: **Kopp Václav**, **Plzeň**

Überstellungen. — Přesídlení. Für die Behörde. — Pro úřad.

Angemeldet am	Übersiedelt (wohin) Presidii (kam)	Angemeldet am	Gemeldet am	Sonstige Änderungen. — Jiné změny.
18. IX. 1947	Litoměřice-R. Tyla 16			

Příhlaška k pobytu Kopp Václav, nar. 1908²⁸²

POLICEJNÍ PŘIHLAŠKA

Príjmení: Kopp	Príjmení: Ing.	Príjmení: konstruktér	Dat. narození: 26. 3. 1908
Jméno: Václav	Príjmení: ženatý	Príjmení: ne	Místo narození: Plzeň
Príjmení a jméno: Kopp Václav	Príjmení a jméno: Alžběta Walfordová	Príjmení a jméno: Marie Manová	Místo narození: Plzeň
Príjmení a jméno: Vladimír	Príjmení a jméno: ne	Príjmení a jméno: ne	Místo narození: Plzeň

Príjmení a jméno: **Kopp Václav**, **Plzeň**

Überstellungen. — Přesídlení. Pro úřad.

Obitien dne	Presidii (kam)	Príhlaška dne	Hlášeno dne	Jiné změny.
16. 6. 1948	Bayotice chr. Kaplice 8. 6			

Příhlaška k pobytu Kopp Václav, nar. 1908²⁸³

²⁸¹ Amp, fond Národní výbor města Plzně, bytová evidence, přihlaška k pobytu Kopp Václav, nar. 1876.
²⁸² Amp, fond Národní výbor města Plzně, bytová evidence, přihlaška k pobytu Kopp Václav, nar. 1908.
²⁸³ Amp, fond Národní výbor města Plzně, bytová evidence, přihlaška k pobytu Kopp Václav, nar. 1908.